

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Avgvstae Tavrlnorvm, 1578

[De Ivdice Delegato.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96846](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96846)

Specul. lib. 1. Partic. 1.

PRIMAE AVTEM PARTITIONIS Capitula sunt haec.

De Iudice delegato.	De Procuratore.
De Legato.	De coniuncta persona.
De Dispensatione.	De Defensore.
De Iudice ordinario.	De Accusatore.
De Auditore.	De Syndico.
De Assessore.	De Oeconomo.
De Arbitro & Arbitratore.	De Auctore vniuersitatis.
De Iurisdictione omnium iudicum.	De Orphanotropho.
De officio omnium iudicum.	De Viccedomino.
De Recusatione.	De Vicecomite.
¶ Secunda particula.	De Tutore.
De Auctore.	De Curatore.
De Reo.	¶ Quarta particula.
De Accusatore.	De Personis, quae nec agunt, nec defendunt.
De Accusato.	De Aduocato.
¶ Tertia particula.	De Teste.
De his qui alieno nomine interueniunt.	De Tabellione.
	De Executore.
	De Salariis.

SUMMARIUM.

- 1 Persona in iudicijs interuenientes sunt iudex, actor, reus, defensor, & testis.
- 2 Testes non sunt necessarij in notorijs, nec in his, quae aliter plene probantur.

Quoniam parum esset nosse iura fore prodita, nisi personae, quarum causa sunt prodita, nota essent: ut Iost. de iur. na. gen. & ci. §. si. & q. prius persona, q. ratio est querenda, vt ff. de iur. codi. quidam referunt ff. cōia pra. venditor extra, de despon. impu. ad dissoluend. & extra, de ere in abbate sane. §. 1. Ideo t. nobis de iudicijs tractatur prius in hac prima Parte necesse est videre de personis, quae in eis interuenire solent: & de ipsarū consone, & officio, & impugnatione, quae quidem generaliter sunt haec, scilicet iudex, actor, reus, defensor, & testis: vt extra, de ver. sign. forus. §. in omni. & 4. q. 4. c. 1. haec personae necessario interueniunt in iudicio, scilicet ordinario. Nam t. in notorijs non sunt necessarij testes: vt 2. q. 1. de manifestis & c. manifesta. extra, de iure iur. ad nostram. 3. extra, de accus. euidencia. & c. qualiter. 2. Defensor quoque q. quae interuenit, & q. quae non: vt pater extra, de proc. per totum. vt ff. c. l. 1. Subdi uiditur autem haec prima pars in quatuor particulas. In prima tractatur de iudicibus, & eorum iurisdictione, & officiis, & recusatione. In secunda de auctore, reo, & accusatore, & accusato. In tertia de personis, quae pro alijs in iudicio interueniunt: scilicet in quarta de testibus & de tabellionibus, & de salariis.

ADDITIONES.

- a Sanè. §. j. lib. 6. Io. And.
- b Et rellis. ¶ Cum hic non de probationibus & ipsarum speciebus, sed de personis tractet, satis patet, quod nō debuit instrumenta exprimere. Item nec alias probationes causatas a facio partium. Ioan. And.
- c Testes. ¶ Sup. nec in his, quae aliter plene probantur. Ioan. And.

DE IUDICE DELEGATO. Rubrica.

SUMMARIUM.

- 1 Iudicum distinctio.
- 2 Iudex delegatus a principe supremum inter iudices obtinet locum.

Iuxta promissionis ordinem videndum occurrit de iudicibus. Vnde no. t. q. Iudicum alij sunt delegati, alij ordinarij, alij auditores, alij assessores, alij arbitri, alij arbitratores: vt 2. questione, sexta. a iudicibus. §. quod de arbitris. de quorum singulis per ordinem disticemus. ¶ Et quoniam iudex delegatus saltim a principe, suū supremum inter iudices obtinet locum, vt extr. de offic. ordi. c. pastoralis. §. praeterea. acc. Qu. si quando. & arg. 9. dist. c. h. §. 2. d. contra, c. quoniam innotandum: vt ff. de decen. arg.

prope principium dicentes, Quid sit delegatus Quis eum constituat Quis constituatur. Quae delegari possunt. Quod sit delegati officium, iurisdictione, seu potestas. Quibus modis finiatur. Ex quibus causis recusatur. Et quae contra eum excipi possunt.

ADDITIONES.

- a Rubrica. ¶ Cum author. §. in proemio, §. ceteri, certos practicos, qui ante ipsum scripserant, nominauerit, quorum volumina declarant, cōcepi super singulas Rubricas describere, qui ex praedictis, & ubi materiam tractauerunt, saepe etiam de his, quos addidi cumulando, & cum in processu tituli ex illis aliquos allegabo, dicēdo: talis, ubi s. habebitor relatio ad rubricam q. satis breuitati proficiet. ¶ Pileus ergo sui operis parte secunda rubricā posuit de delegatione causarum: Tanc. hic in rub. secunda. Ro. in rub. 2. delegatos & ordinarios miscuit, in tertia subdens, quae causa delegari possunt. Vber. de Bobio, ubi sententia delegati, mihi charta 3. & ubi de delegato mihi charta. 9. Albertus de Bonag. de exceptio. §. rescriptum & 2. delegatos Ioan. de Deo lib. 3. Caus. rub. de exceptio. §. iudice & seq. c. l. i. c. 1. rescriptum. Bonag. rubri. qualiter reus excipiet §. iudicem, & rubri. sequen. Aegi. 7. primis rubricis, quae etiam alibi diuiduntur. Alber. Gal. ponit rubricam mul. de ordinarijs, & delegatis: pro hac prima vice reliquos praetermitto. ¶ Sit aut notum, q. ubique allego Tanc. in ordine iudicij sum. mittere possem Bart. Brix. q. omisso propter id, q. dixi in proemio, vers. tertius Tanc. ad libellus. ¶ Est etiam sciendum, q. hanc compilationem secuta est compilatio textus, cuius constitutiones non vidit auctor, & sic nec illas huius tituli, praeter primam, quae fuit Innocentii 1. 1. 1. & secunda, quae fuit Alex. etiam quartā, de quibus, fante si. t. Sunt autem ibi sub hoc ti. 13. consti. Boni. quae apertissime & vtiissime multa huius materiae dubia declarauerunt. ¶ Quatuor autem ex illis cōes sunt huius tituli, & rubricae de appell. Quarum prima vult, q. cum concurrunt iurisdictione delegata & subdelegata, semper appellatur ad primum delegantem. c. titi duo. Secunda vult, q. a subdelegato dato non in totum appellat subdelegans, quicquid sibi reuertatur, eo. titi delegatus. in fi. Tertia vult, q. ex coicatio subdelegante, vel eius sede uacante, de ipso subdelegato non in totum appellatur ad papam. c. u. si is cui. Quarta vult idem, cum appellatur propter id, q. negatur etiam subdelegantem iurisdictionem habere, eo. ti. si a subdelegato. Haec sunt dicta p. illos meros Legistas, qui solum student hunc librum. De reliquis omnibus locis congruus fiet j. suppleto commendabilis. est unica cle. c. ut. quae soluit duo dubia frequentata. Ad quaestiones quatuor, quas de hac materia disputauit, remittam j. §. rescriptum super 4. vers. in fi. vers. quoniam autem. & lo. per uers. sed nunquid procurator. & in ult. colum. super uers. item quoniam cum sint. Ioan. And.
- b Potestas. ¶ Hic in Summa hoc interposuit, quibus modis eius iurisdictione prorogetur. q. quare Auctor omiserit, vide j. §. sequitur. in fi. Tanc. autem in suo ordine iudicij. Rubrica secunda, posuit solum tria membra, scilicet primum quantum, & sexum. Ioan. An.

SUMMARIUM.

- 1 Delegatus iudex quis dicatur.
- 2 Subdelegatus quis dicatur, & an executor dicatur delegatus.
- 3 Auditor quis dicatur proprie.

1. §. Delegatus est is, t. qui ex alterius commissione alicuius cause recipit iudiciale commissionem, cal. eo. titi. super questionum, §. 1. & §. eius & ff. de offic. eius, cui man. est iurisd. l. 1. in fin. t. Subdelegatus vero est is, cui causa, vel aliquod de cause medijs, a delegato secundo loco committitur, vt ibidem. Sed & subdelegatus dicitur delegatus de quo no. j. §. proxi. Item executor dicitur delegatus extr. eo. capi. fide conce. praeb. accedens. Item is, cui aliquod de medijs causae committitur, delegatus dicitur: vt in §. proxi. vers. sed nunquid. t. sed tunc proprie dicitur auditor: vt in praed. alleg. capitulo, a super questionum §. verum & §. quem vero. 2.

ADDITIONES.

- a Commissione. ¶ Aliud est iurisdictionem committere, aliud remittere. Committi dicitur quando alias cui committitur non habebat iurisdictionem; & tunc est delegatus. Remitti dicitur, quando alias habebat iurisdictionem, & tunc est ordinarius. Est ergo commissio & remissio. Item est distributio causarum, ut quando sunt plures ordinarij, ut plures auditores domini cardinalis, tamen nullus cognoscit nisi de causa sibi nominatim inuncta. Hae proprie non est commissio, sed distributio. & ideo ordinario iure nō ex delegatione cognoscunt. fac. l. ult. C. ubi sena. uel clar.
- a Quem uero. ¶ Vide tres quaestiones, quas scripsi super rubrica eo. titi. quarum prima conuenit huic quaestioni: secunda est in hoc membro soluta: tertia j. §. sequitur. expeditur. Ioan. And.

SUMMARIUM.

- 1 Licentia dandi iudicem, est de iurisdictione ordinaria decem delegatum.
- 2 Delegatus ab alio, quam a principe, non potest delegare.

De iudice delegato.

§. Iam nunc.

5

4. Delegatus sub conditione tali, quod poterit ante litem contestationem alium substitueri, an alium poterit delegare.
5. Subdelegatus delegati a principe, vel ab alio, quam a principe, qui non est delegatus ad universitatem causarum, an possit citationem committere.
6. Delegatus a principe, vel legatus, vel ordinarius, licet tota iurisdictione in alium transferre possint, non tamen potestatem habent alij committendi.
7. Arbitrator quomodo potest citare per nuncium, vel epistolam.
8. Citandi alius non est ipsa iurisdictione, & citans non est alius, quam organum & instrumentum citantis.
9. Quod res palatii domini papae sunt quasi ordinarii, quibus universitas causarum totius mundi est commissa.
10. Testes si non sunt in loco, ubi causa agitur, tunc delegatus rogabit ordinarium illius loci, ut eos recipiat.
11. Ex commisso testium tribus commissis qui non possunt in unum convenire, non potest fieri.
12. Differentia inter delegatum a principe, & delegatum ab ordinario.

2. §. Iam nunc dicendum est quis possit constituere, & quid etiam constituere potest princeps: ut in praell. §. eius ergo. Item ordinarius extr. de off. or. cap. pastoralis. respō. 1. extr. de ap. dilecti filij prior. ut ibi no in fin. mag. glo. Item delegatus princeps: & talis dicitur subdelegatus respectu delegantis. extr. de sup. q. questionum §. nos autem & c. cum te & c. pastoralis. & generaliter quicumque ordinariam iurisdictionem habet, ipsam constituere potest: ut ff. de iurisdic. om. iud. l. solet. & per totum C. de iud. l. iudice. C. qui pro sua iurisdictione iud. dare, daturus pol. l. in causam. Nam de iurisdictione ordinaria est iudicem dari licentia: ut ff. de iurisdic. om. iud. l. more. nisi natura cause, vel alia ratio delegationem impediatur: quae ut ff. de off. eius cui mandatum in l. i. & ff. de off. proconsul. nec quicquam §. vbi & valentia domini delegatio, si fiat de causa & persona, quae ad eius pertinet iurisdictionem: ut in praell. l. in causam. §. extr. de off. or. cap. pastoralis. in prin. de fo. compe. Romana §. r. & ff. de iur. om. iud. l. i. §. Delegatus aut ab alio, q̄a principe, non delegat. C. de iud. l. iudice. extr. de off. dele. super questionum §. r. Hoc dicitur specialiter legato proconsulis, ut ff. de off. proconsul. & delegatus. §. m. vnam litteram. §. ff. de iud. l. cum p̄tor. Certum vero articulum potest emittere secundum quosdam, ut §. j. prox. Vel distingue, quia aut est litem contestata coram delegato: aut non. Alij dicunt, q̄ aut est delegatus ad universitatem causarum: aut alius civitatis, vel castri, vel provinciae, aut ad vnam causam tantum: quae prosequere, ut no extr. de ap. cum causam. & j. vers. sed nunquid. & §. j. sequit. verum potest causam. Omnis autē delegatus ab alio quā a principe, dicitur pedaneus. C. de peda. ind. l. i. in Auth. col. 5. ut definitur sine no in iuri. §. j. In casib. autem, ubi potest delegatus committere, committit etiam partibus iniuris, ut in iudic. cū potestas committendi sit ei a iure concessa: ut extr. de off. deleg. quāvis & c. pastoralis. in prin. & c. si & nemini facit iniuriam, qui vtriusque suo ext. de elec. cum ecclesia Viterana, & ff. de iniur. l. iniuria §. r. & §. si quis nisi se malitiose velit exonerare, ut in c. prealleg. pastoralis. & c. tit. c. prudentiam §. ad iudicimus & de ref. scilicet. §. Vel dic, quod vtrique parte contradicente, non potest delegatus arbitratore ita sumptus? §. quia eis debet providere potestas, si gravarentur extr. de off. dele. cum te. Altera vero tantum contradicente potest ff. de arb. non ex omib. §. r. l. non distinguemus §. dies compromissi. §. m. ho. bo. Vel dic ut §. j. sequitur. uer. sed nunquid? Quid si in delegatione dicitur, Delegeo tibi causam talē, & do tibi potestatem alium ante litem contestatam substituendi, si tibi necesse fuerit: nunquid iste delegatus poterit alij ante litem contestatam delegare? Dicunt quidam q̄ sic ar. ff. quod cuiusq; vniuers. l. i. §. decuriones extr. de dolo & contu. c. si in fin. Vtr. de Bobio §. nisi expressum sit de certo. ff. de procu. l. i. in fin. l. seq. ff. de testa. tut. l. tutor incertus. §. j. Sed nunquid subdelegatus delegati a principe, cui tota causa subdelegata est, vel etiam delegatus ab alio, quam a principe, qui non est ad universitatem causarum delegatus, potest citationem, uel quemvis alium certum articulum committere? Et videtur q̄ sic, ut in concor. quae sunt §. j. sequitur & extr. eo. super questionum §. r. ibi: vel iudex quicumque, & c. & extr. titu. ex literis. & C. de sportulis. l. 2. ex quib. iuris. & alij notauerunt Gul. Naso, & do. Innocen. III. & dominus meus Hostien. quod tales possunt committere certum articulum executorum sine iuris discussione. Vnde si articuli & interrogatoria, & alia plene sunt examinata, possunt testium receptionem emittere, ut in praell. §. cum Bertoldus. extr. de re iud. l. sunt examinata, sed habent aliquā causae cognitionem extr. de app. cum causam. Possunt etiam committere in praell. cap. pastoralis. §. item cum vel de cod. titu. ex literis. vbi etiam no dominus meus excipit a talibus deputatus habet coercionem imponentes se sibi, & iniuriantes illis, quos m. t. §. articuli sibi commissi. Quem etiam artoueris in quod denunciationem faciendam sunt inferre.

decre. ex literis. Mihi uidetur, salua tanti iuri debita reuerentia, q̄ nullus subdelegatus, nec etiam delegatus a delegato, uel ordinario, & breuiter nullus delegatus ab alio quam a principe, possit citationem, uel litem contestationem, uel testium receptionem, uel sententiae prolationem committere: ut extra. de appel. cū causam. quae hoc expresse dicit de consan. & affi. cap. 1. quia talia sunt iurisdictionis, seu iurisdictionalia: ut extr. de prob. quoniam contra falsam. & cause cognitionem desiderant, ut §. quatio. §. a procedente. ff. de offi. proconsul. nec quicquam §. r. & C. de dil. a procedente. quia forte opponitur, citationem non tenere, uel cum non possit citare, uel litem contestationem non tenere, uel non esse faciendam, vel testem habere causam criminalem cum eo, contra quem producit in Auth. de test. §. si uero. & sic de alijs, quae quidem iudex admittere debet. unde tales talia committere non possunt: quia a iudice iudex datus iudicem dandi potestatem non habet, ut C. de iud. a iudice. ff. de offi. proconsul. & de legatus. secundū quod est ibi in litera. non. §. ff. de iur. om. iudic. l. i. ubi hoc uidetur expressum, extra. de appel. cum causam. Nam & tales dicuntur non tam executores, quam cognitores, seu auditores, qui habent aliquam notionē, ut in praell. c. super §. r. & §. porro ff. de uerb. sign. l. notionem. ff. de re iud. ait prator in prin. & subdelegati uocant, ut extr. de re iud. cum Bertoldus. & in c. praell. cum causam. nec delegati olim citabant per executores, sed per se. ff. de iur. om. iudic. l. iudice. C. de iud. sancimus. Præterea quia ratione possent unū articulum committere, eadem & totam causam: quod fieri non potest, ut prox. concor. §. Licet enim delegatus a principe, uel legatus, uel ordinarius iurisdictionem totam in alium transferre possint, non tamen potestatem habent alij committendi ff. de iur. om. iud. l. 3. in fi. Et est ratio, quia illa potestas non habetur ex commissione, sed ex lege uel constitutione. ut C. de iudice. a iudice. ff. cod. l. cum prator. respon. j. extr. eo. pastoralis. in prin. & c. ult. respon. j. & quae specialiter lege, uel senatus consulto tribuntur, mandata iurisdictione non transeunt. ff. de iur. om. iud. l. j. Nec ob. de c. pastoralis. §. r. quia ibi loquitur de delegato a principe, qui hoc facere potest. Item nec ob. l. i. de decre. cum Bertoldus quia ibi sic de facto cōtingit, nec conditor iuris ad hoc se ibi remittit. uel responde, prout ibi notatur. nec decre. super questionum §. r. quia quod ibi dicit, iudex quicumque, intellige de ordinario, ut innuit gloss. ibi posita, quae incipit. Ergo si ordinarius, &c. nec decre. ex literis. quia ibi patriarcha non commisit publicationem sententiae: sed ipsemet per suas litteras publicauit. Item ibi patriarcha erat subdelegatus a delegato principis. quod potest fieri, ut in praell. capit. super §. r. & cod. titu. pastoralis. in princip. unde habebat coercionem, ut ibi: & licet ibi faceret legi suas litteras, hoc non erat committere. argum. ff. de arbit. l. sed & si interpellatur §. arbitet. & l. diem §. r. ubi dicitur, quod arbitet potest citare per nuncium, uel epistolam: & legendo per alios, ipse legere uidetur. ff. de adm. tu. ita autem §. gessisse. extra. eo. pastoralis. §. præterea. n. respon. j. in fin. Non ergo potest mandare aliquem citari per alium, sed potest sic alicui scribere.

7. **FORMA.** Noueritis, nos subdelegationem talis recepisse. *secundū*

ADDITIONES.

- a. Causarum. §. Ponit verba Roscedi, in opera iuris Ciuilis. titulo 4. vers. ita demum. Sed indubitarum est, ut etiam ibi nota. q̄ bene ualeat delegatio facta personae non subiectae deleganti, sed ille per delegantem non potest cogi, ut recipiat. Hoc probant iura sequentia. & facit l. 3. ff. de officio eius, cui man. est iurisdic. & sic nota in l. cum quis ff. de iurisdic. omnium iudic. Ioan. Andr.
- b. Litteram. §. Hoc intelligas. j. ver. 3. Io. Andr.
- c. Pedaneus. §. De iustis potestate vide j. de iurisdic. om. iud. vers. infimi.
- d. Sumptus. §. Non in delegato principis, sed in arbitrio loquitur, cuius potestas dependet a partibus. Io. Andr.
- e. Cum te. §. Vbi patet, etiam subdelegare esse posset partium prouiso.
- f. Delegatione. §. Sup. alterius, quam principis. Io. Andr.
- g. Litem contestatam. §. Hoc dicit propter oppo. quae habet, quod post litem contestatam hoc posset suo iure, de quo j. §. sequitur. ver. item potest causam. in fi. Io. Andr.
- h. Tutor incertus. §. Pro Vber. facit de off. dele. is cui. lib. 6. vbi is, cui committitur prouiso ecclesiae fienda certę persone delegare: alias non. Sed in questione ego ibi tenui contrarium in vit. gloss. & vide quod super ea plene scriptum. nec procedit quod dicit Vber. de procu. per dec. 3. de procu. lib. 6. r. respon. in fi. Io. Andr. Adde q̄ communis sententia do. Legitarum & Canonum est cum Io. Andr. prout habetur per Mod. in l. more. ff. de iurisdic. omnium iudicium.
- i. Quicumque, &c. §. Vbi vide super gl. si ergo. Io. Andr.
- k. Hostien. §. Vbi scripti in gl. forte. Io. Andr.
- l. In litera, non. §. Vna littera habet, q̄ legatus iudicis dandi ius habet, alia littera habet, ius non habet. & vide quod ibi no. Io. Andr.
- m. Ibi nouet quodlibet qualiter. Et vide quod super ea scriptum. Adde quod Bart. res. l. faciente. §. prout per contrarium vide Alex. ibi. scriptores. & c. de iurisdic. om. iudic. l. i. c. si ad si. super verbo, vel alios.

Specul. lib. i. Partic. I.

se, unde nos citamus talem, ut tali die & loco compareat coram nobis: quare rogo, ut hanc citationem sibi coram testibus intimetis. Veleriam scribat ei, quem citat: & de presentatione literarum ei facta fiat publicum instrumentum, vel in eius presentia legatur. ^a Eodem etiam modo per nuncium, ut extr. eodem. prudentiam. in prin. & in hoc videtur consentire. Tanc. in libro in rubrica de iudicibus deleg. circa prin. ^b & Vin extr. de offi. deleg. c. fi. & Inn. eo. tit. §. ceterum. Quod autem dixi, verum est de iure communi: prius tamen dictum de facto servatur: & benignius est sustinendum gratia dirimendarum litium: extr. de resti. spo. frequens, in prin. C. de iud. properandum. nec enim tales semper possunt omnia personaliter expedire. & si velis prius dictum sustinere, dic qd si coram tali recipiatur contra citationem, vel litis contestationem, vel contra te, vel huiusmodi, non ipse, sed delegatus de hoc cognoscit, ut in prealleg. c. super questionum §. quem vero. & sic cessat premissa obiectio. ^c Et quod actus citandi non habent iurisdictionem, sed citans est velut organum, vel pica citantis & minister, ut ff. de reb. eor. qui sub tut. vel cu. sunt. l. magis. §. ne tamen titulo tenus. ff. de offi. prefe. vrb. l. i. §. pc. 23. q. 3. miles. & j. de procu. §. ut autem ver. & nota quod idem possit dici in sententie executione, quia hæc facti sunt. Quod autem dicit dominus meus quod talis executor habet coercionem: non placet, nisi datum esset a delegato a principe, & sic loquitur decret. ex literis. Item quod dicit executor talis potest etiam alij committere, quo ad denuntiationem, non placet: quia si res posset in infinitum abire quod est vitandum: extra. de rescriptis cum in multis cum suis concordantiis. ^c & quia talis deputatus est ad certum ministerium. Unde non potest alij committere: extra de offi. dele. quoniam. §. pc. & hoc nisi sibi mandatum esset, quod posset per se vel per alium expedire, quia tunc posset, extr. de dolo. & contum. c. vlt. in fi. ^d Item non obstat, si obijcis de auditorib. palatii domini Papæ, qui citationes indifferenter committunt. ^d Nam ipsi sunt quasi ordinarii, & universitas eorum audiendarum totius mundi est ipsis commissa, ut ex generali commissione audiant vice domini Papæ causas appellationum, & vsq; ad duas gradus per simpliciter querela, nisi in prælaturis, & maiorib. dignitatib. ff. de iud. cum prator. §. i. q. 1. quest. 3. cuncta & c. per principalem in Auth. de iudi. §. uerius col. at. 6. licet non possit aliquid sine eius speciali mandato diffinire extr. de test. Raynuitus. §. cum autem. Sci facta prius relatione fidelium extra. de re iudic. cum Bertoldus. uersien. qui cum nobis: & de decimis dudum. §. prior autem & de appella. intimasti. C. de rela. per totum. & vide j. titu. proxim. §. i. ^e Sed secundum premissa, quod si testes non sunt in loco, ubi causa agitur: Dic qd delegatus rogabit ordinarium illius loci, ut eos recipiat. C. de fide instrum. Auth. apud eloquentissimum. & l. iudices. & ille recipiet auctoritate iuris communis non rogantis: extra de fideiuss. constitutus. & ad hoc tenetur. ff. de requirend. reis l. i. §. praesides. Quam rogan di formam collige. j. in titu. de teste §. qualiter autem verbi scribet autem. Nec enim ille isti committere potest, nec cum ad hoc cogere, quia extra territorium ius dicenti impune non paretur. ff. de iur. om. iu. l. i. §. q. 3. q. 6. neminem. & c. seq. & par in par. & c. ext. de cle. innotuit cum suis concord. & ideo cante dicitur in Decr. qd debet suis literis significare. extr. de fideiuss. c. 3. in fi. Si uero praesentes sunt per se, examinet eos, & causam per se audiat. C. de iud. auth. ad hoc. de consang. & affi. c. i. ^f Item, quid si receptio testimonium tribus mittitur: sed quia illi de facili non possunt in unum locum venire, una pars eligit unum, alia alium, & ipsi tres tertium, qui testes examinet. Dic qd si in rescripto dicatur qd per se examinet, non potuit hoc fieri. Unde non ualet talis testium examinatio: & sic obtinuit. arg. ff. de iud. l. 2. extra de offi. dele. c. fi. arg. tamen ptra in his, quæ no. j. de teste §. nunc tractandum. uer. debet quoq; §. 12. ^g Et nota diligenter quatuor differentias inter delegatum a principe, & delegatum ab ordinario. Prima est j. c. 3. uer. item potest causam sibi. Secunda est, quia delegatus a principe olim poterat citare cum solennitate edicti, quæ consueuerat obseruari, & non delegatus ab alio. C. de iud. sancimus. in fi. Auth. de litiz. §. omnes. Tertia, quia si delegatus a principe aliquid de iurisdictione sibi reseruat, cum causam subdelegat, ad eum tantum est appellandum. c. tit. super questionum. §. porro. scilicet in alio, a quo ad superiorem appellatur ff. qui s. & a quo ap. l. i. & 2. & ext. de appell. Romana. ^h Quarta, quia suam sententiam potest exequi, ut extr. c. significasti. & c. querenti. alius uero non. ff. de re iu. a diuo. extr. de foro com. si quis contra clericum. quod B. & Io. non admittunt, ut ibi no. 2. q. 6. quisquis. ⁱ

ADDITIONES.

Legatur. ^a Facit ele. de elect. causam in prin. Io. And. Circo prin. ^b Ibi loquitur delegato principis. Io. & Io. Suis concord. ^c Lib. 6. Io. And.

d Committunt. ^a De hoc satis. j. de citatione. §. vlt. Io. And. c. Proxi. §. i. ^b Corrige secundo. & vide quod dicam. j. tit. proxi. in princip. Ioan. And. ^c Et affi. c. j. ^d Tu dic praedicta procedere in delegato ordinarij que sunt facta in delegato papæ. de quo etiam videt G. intellexisse per dec. 3. de fideiuss. quam alleg. quæ tamen aperte probat contrarium: cum ibi dicitur, significes, ut eos uice tua probatur idem de offi. ord. significauit. ibi non accedunt: nec aliquos pro illorum receptiore transmittunt. & delegato papæ loquitur, ut ibi patet. bene facit de resc. statutum. §. pc. lib. 6. Petrus ergo dictum huius uer. formabat in subdelegato. ut scripsi in Decret. super questionum. eo. tit. super gl. si ergo Io. And. ^e Debet quoque. ^f Vbi datur alia remissio Decr. fi. c. ti. superius allegat. Facit pro hoc contrario, cum ille, cui committitur negotium personaliter exequendum, de consensu partium delect, nisi in casibus ibi positus, per quod put hoc vltimum verum in delegato principis: primum procedat in delegato ordinarij, & quod dixi de delegato principis, intellige qui iudex est, non nudus minister: ut no. in cle. c. tit. iudices. in i. gl. Io. And. ^h Romana. ⁱ Lib. 6. Io. And. Adde, quærendo, quæ differentia est inter ipsum delegatum & ordinarium? Responde, qd iurisdictione delegata est stricti iuris & odiosa, ordinaria uero est fauorabilis. gl. ma. & ibi scribentes, in cap. i. de resc. lib. 6. glo. in cap. dispendia. eo. tit. & lib. gloss. in c. foler. de sentent. ex com. eo. lib. 6. quod delegata sit odiosa, tenet Rota in antiq. deci. 24. Lapis alleg. 55. in 2. col. circa finem. Cardin. in consil. 17. in j. Item gl. pc. in cle. 2. de offi. ordi. ⁱ Quisquis. ^j Vide quod scripsi in præ. Decr. si quis contra. super gloss. hoc ideo. ubi posui has differentias, quas habuit G. a Tan. in suo libello huius ti. in fi. & Pet. & Ab. & Bonag. Io. And.

S Y M M A R I U M.

1 Index delegatus quis constituatur.

1 3. §. Constituuntur [†] autem delegati omnes, qui non prohibentur. extr. de spo. cum apud. ff. de procu. mutus. Qui autem prohibeantur, uide j. co. tit. §. pc. & fin. *

ADDITIONIO.

* Et fin. ^a An laicus possit esse delegatus papæ. Ioann. And. in capitu. mulieres. de iud. lib. 6. in nouella, ubi remittit ad no. per ipsum de app. c. sua in glo. laicis.

S Y M M A R I U M.

1 Delegari quæ possint?

a 4. §. Sequitur [†] videre, quæ possint delegari: super quæ vide j. de iurisd. om. iud. in multis vers. * ⁱ Delegari autem potest generaliter principium cause, ut citatio, & medium, puta testium, vel iurisdictionem receptio, & finis, ut sententia prolatio, vel eius executio. extra co. super questionum. §. verum. & §. si q. & c. pastoralis. §. i. & c. ex literis. de re iu. cum Bertoldus. & de testibus cog. c. i. *

ADDITIONES.

a Multis vers. ^a Sic dictum, quia Titulus ille non habet membra. Ioan. And. c. i. ^b Simerum imp. ^c rum est semel a principe delegatum, qd de cetero non possit delegari, unde no. in Lt. C. qui pro sua iurisdic. & l. pater. §. quindescim deleg. 3. per Bar.

S Y M M A R I U M.

- 1 Delegatus debet formam sibi traditam diligenter seruare.
- 2 Delegatus a papa non bene facit subdelegando remotum partibus inuitis. Delegati ad officium quæ spectant.
- 3 Delegatus in quibus debeat animaduertere, ubi eius impeditur iurisdictione.
- 4 Extraneus suspectus qd velit vocatum ad causam offendere, potest cogi per delegatum ad cauendum idonee de securitate.
- 5 Extraneus offerens auctori rem, de qua coram delegato mouenda erat quæ sitio, non potest ab ipso delegato puniri.
- 6 Delegatus non potest cogere brachium seculare, ut suam exequatur sententiam.
- 7 Delegatus non potest bellum indere, sed bene potest mittere in possessionem causa custodia.
- 8 Delegatus quomodo potest excommunicatum auctorem absoluer. & causam sibi delegat alijs committere.
- 9 Socius quomodo non tenetur subdelegationem recipere.
- 10 Episcopus non cogitur recipere subdelegatum sui condelegati. Papa con. presumitur per suum rescriptum alicui uelle dānna in inferre. Delegatus si non potest interesse, non potest subdelegare si potest interesse debet per seipsum exercere.
- 11 Subdelegare uolens, quibus uerbis in commissione uti debet.
- 12 Commissio iurisdictionis seu delegatio, quibus literis fieri debet.
- 13 Committens simpliciter uices suas totam causam, & omnia, sine

De iudice delegato.

§. Sequitur.

6

- causa explicari non potest, committere intelligitur.
Difficili non potest, cui commissum est causa committenda.
14 Legatus potest causam, quam alicui etiam integratim commisit, reuocare.
15 Commissionis, que fit per unam vocem, aut currem, forma.
16 Papa suis officialibus aut cursoribus suas causas solet committere.
17 Commissio episcopi dicentis, Ego talis episcopus tibi causam committo, an valeat.
18 Delegatus si sunt tres quorum unus presens est, pro secundo compareat subdelegatus tertius se excusat, quid iuris.
19 Coniudice respondente, & mandante se uelle interesse actui, non tamen conueniente, quid sit agendum?
20 Delegatus pape potest de contumace facere non contumacem. Item potest excommunicare, suspendere, & interdicare, & sententiam papae exequi.

§. Sequitur videre quod sit officium^a seu potestas delegati: & quidem ad officium eius spe-
1. tant multa, de quibus dicam. J. de officio iudic. J. Debet enim formam sibi traditam diligenter seruare. extr. de rescrip. cum dilecta. ad fin. ff. man. diligenter. & cum in veteri de accusat. Alioquin non valet quod agitur: ut ibi, & extr. eo. venerabili. Item qd per se causam audiat, si potest, alioquin alteri committat. C. de peccatis in l. 2. C. de iudi. Auth. ad hoc ext. eo. si pro debilitate. Etiam partibus inuitis, cum hac potestas sit et a lege concessa: ext. eo. fin. C. de iud. a iudice, nisi se malitiose exoneret: ext. eo. cap. pastoralis. §. 1. Is autem, quia parte, uel a partibus communiter eligitur, non potest sine partis vel partium consensu alteri committere. Item electus ab una parte non potest electo ab altera committere: ext. eo. quoniam, secundum dominum memm. in alio delegato contrarij ut i. ff. item potest suo quod plenius prosequere in summa eiusdem tit. §. quod sit eius officium. vers. item electus. Goff. radermen contra. 4. ¶ Sed nunquid delegatus a papa poterit subdelegare aliquibus remotis, partibus inuitis? Non credo, quia nec ipse papa hoc fecisset. extr. de rescrip. super literis. prope fin. imo ex hoc poterit appellari. ff. de iud. si locus. ff. de arbit. cum dies. §. si arbit. & extr. de app. secundo requirit. §. 3. Remotos autem hoc casu intelligo ultra duas dietas constitutos. extr. de rescrip. nonnulli. sed infra duas dietas posset saltem reo contradicentem: auctore autem contradicente, dicunt quidam non posse committere extra locum illum, ubi papa causam commisit, ne sibi commoditas loci ex beneficio literarum Apostolicarum concessa auferatur. 23. distinct. de his. 3. questio. 6. peregrina. extra de excep. olim. De hoc supra §. 2. ver. in casibus. ¶ Item ad officium eius spectat primo expedire, quod ei prius mandatur. C. de ap. l. j. C. de rei ven. ordinarij. extra de rescrip. cum dilecta. ff. de iudi. qui prior. extra de or. eo. cap. 2. & de causa poss. & proprie. capitul. 2. Item legitime exceptiones admittit, quantumcunque precise scribat. ext. eod. tit. ex parte. 2. & cap. super eo. Item ad eius officium spectat omnino id, sine quo eius iurisdic. tio expediri non potest, & quod potest per generalem clausulam comprehendere. eod. tit. preterea, & cap. ex literis, & cap. prudentiam in fin. ff. de iurisdic. omni. iudic. l. 2. non tamen potest cognoscere de rebus, uel personis in commissione non contentis. eodem tit. P. & G. cap. cum olim. in fin. si nisi per modum reconuentionis. extra de mut. pe. cap. 2. 3. quest. septima. cuius, quia forma mandati. & c. ut iam dixi. Item vt quolibet contumacem impediendum suam iurisdictionem compescat: extra, eod. cap. 1. & cap. pastoralis. & de pce. & re. Romana. J. Iurisdic. tio enim sine coercitione nulla est. ff. de off. eius cui man. est iurisdic. l. fin. & extra eo. ex literis. unde potest eos excommunicare, si est delegatus Papa, vnde cuncte sunt, & etiam multare, si alias non potest suam iurisdictionem defendere, ut ibi, & eodem tit. de causis, in fi. ff. si quis ius di. non ob. l. vnica quia omnes de sua iurisdictione sunt. 9. questio. 3. cuncta. & capitul. per principalem. Delegatus vero alterius non potest, nisi eos qui sunt de iurisdictione delegantis. 6. quest. 3. placuit. C. vbi de cri. agi oportet. Authen. qua in provincia. nec iniuriam sibi dictam a partibus vel alijs punire: imo hoc fiet per superiorem: vt extra, de poenis. dilectus. ¶ Quid ergo, si altera pars occidatur, uel uerberetur, uel spoliatur, vel in carceretur: nunquid delegatus poterit in tales animaduertere? Ad hoc dico, quod aut notorius, aut occultus. In primo casu potest, si turbetur, vel impedit eius iurisdic. tio: ut quia delegatus ueniebat, vel alio modo: ut in preall. omipetas & c. paternarum. extra, de treu. & si fiat in iniuriam delegati. 2. q. 7. si quis 23. q. 1. ius extra eo. ex literis. argum. ff. de iniur. item §. si quis virgines. & §. generaliter. & §. §. & l. iniuriarum. & quidem. extra, de hoc siue fiat a partibus, siue ab extraneis, &

fic intelligo. ff. si quis ius di. non ob. l. vnica. extra, de testib. cum causam. Si autem hoc fit propter inimicitias, ignorans eum ad iudicium venire, fore non sic argum. ff. ex quib. cau. in pos. ea. l. Eulcinus. §. 1. & 2. ff. de his que in frau. cre. §. 2. solu. ma. l. etiam. §. j. In quibus innuitur, quod non tenetur, nisi in dolum & iniuriam eius fecerit, licet quidam in hoc dicant contra. Si uero excessus est occultus, siue fiat a partibus, siue ab alijs, non cognoscet de hoc, nec coget eos coram se super hoc respondere, nec puniet, quia nec super occultis iurisdictionem habet, nec super eis datus est iudex: sed ordinarius de his cognoscet. argum. extra, eod. cap. pastoralis. in fin. de offi. ordin. capitul. 2. & 2. quest. 1. Deus. Quidam tamen fatentur, cum posse de hoc summam cognoscere, & multam inferre, non tamen penam ordinariam: quod mihi non placet, quia nec certa accusatio uel actio de hoc coram eo institui potest, nec ad hoc datus est: ut iam dixi. C. de testib. nullum. Alioquin contingere posset, ut de omnibus illorum causis cognosceret: quod esse non debet, ut extra, de rescript. ad hac. & de iure patro. relatum. ¶ Porro hoc fateor, quod si quis etiam extraneus suspectus sit verisimiliter, quod uocatum ad causam uelit offendere, delegatus potest eum cogere ad cauendum idonee de securitate. arg. extra, de rescript. spoliato literas. in fin. ut lite non concessa. accedens 2. extra, de app. ex parte. & melius. C. de his qui ad eccl. confu. l. denunciatus. vers. nam si quis. C. de fier. sanct. eccl. l. sancimus. ff. de adil. edic. l. iustissime. ff. de offi. presb. l. congruit ff. de usufr. acquisitum. & j. de pig. §. sequitur. vers. quid si timeo, nec excusatur impediens, dicens delegatum non habere iurisdictionem, maxime ubi partes de hoc non excipiunt: quare prosequere, secundum papam & dominum meum, ut extra, eod. cap. 1. ¶ Quid autem, si aliquis extraneus rem, de qua coram delegato questio moueretur auferat auctori? dic quod cum nullam iurisdictionem habeat in illum uiolentum, non poterit eum punire. argum. extra, de app. Romana. §. in alium. P. Sed si commissio foret realis, secus esset: quod dic secundum papam ut not. extra de poen. dilectus. ¶ Sed nunquid seculare brachium potest inuocare, & cum cogere suum exequi sententiam? Non uidetur, quia si hoc posset, superuacuo apponeretur in literis. Apostolicis, que tamen secundum iuris formam procedunt, illa clausula, Inuocato, & c. extra de exce. prelati. cap. fin. in fin. Item certa poena statuta est a iure, quam debet intelligere delegatus, scilicet excommunicatio: ut extra eo. cap. 1. unde illa debet esse contentus.

ADDITIONES.

- a Officium. ¶ In membro 3. interpositis, & iurisdic. tio. Io. And.
b Alteri. ¶ Caruncque, de collega tamen plus dubitatur. Io. And.
c Memm. ¶ Ibi uide j. respon. in gl. dicit Host. Io. An.
d Tamen contra. ¶ Bene fatetur Goff. quod male facit delegatus sic committendo: sed dicebat ex eo appellari non posse. Cuius dictum uide in Summa. eod. tit. ver. potest delegatus. omnino uide Hostien. ubi §. remissi Io. And.
e Casibus. ¶ Hodie die vt de rescrip. statum. §. in nullo. lib. 6. per quem §. uidetur, quod etiam de expresso consensu partium non possit extra locum commissionis subdelegare. Super quo uide quod ibi dixi super verbo, quomodolibet. Io. And. Adde tu, quod ubi causa necessaria suaderetur extra locum commissionis fieret subdelegatio: tunc delegatus potest extra locum subdelegare Abb. Sic in c. constitutus. per illum tex. extra de fideiuss. Item adde, quod si hoc similiter non procederet, deberet fieri cognitio in loco, & c. quod Papa committeret alicui expresso nomine dignitatis, residentia extra suam diocesim: de hac tamen residentia facta mentione. Ita Abb. Sic in c. si extra de re. permittit. eum in c. olim. extra de excep. & ibi Feli. in 3. col. plene tractat.
f C. cum dilecta. ¶ Dic vt ibi. no. in 4. gl. Io. And.
g In fi. ¶ Excipit a rebus, non a personis, ut in prac. decre. c. P. & G. & pro solutione contrariorum ibi remissionem dedi in fi. ut gl. Io. And.
h Romana. ¶ Lib. 6. Io. And.
i In fi. ¶ Et ibi in fine plene scripti de multa. Io. And.
k Animaduertere? ¶ Gul. Andr. in quarta. questio. de rescript. quatuor de uerberantibus nuncium delegati, per quem citat, vel aduocatum: qui coram ipso patrocinatur, tenet per Decret. 2. eodem titulo, & per l. 2. ff. de iurisdic. omni. iudic. & de offi. eius cui manda. est iurisdic. l. final. quod illos punire poterit ex suo officio, non iure actionis: cum siue illis eius iurisdic. tio expediri non possit. Inducit etiam. ff. de procur. ad rem mobilem. & l. ad legatum. procedat hic cum distinctione, quae sequitur. Io. And.
l §. & quidem. ¶ Sic etiam alleg. Inno. sed ibi est vers. & quidem. sub. §. si quem tamen. Io. And.
m Romana. ¶ Lib. 6. Io. And.
n Fatentur. ¶ Dicit Inn. ubi j. forte in non male.
o Multam inferre. ¶ An delegatus possit multare; Inno. in c. quoniam. & c. quarrenti. ext. de off. deleg. ponit. vide gl. in l. 2. C. de modo mu. & Io. And. in c. de causis. de off. deleg. & tenent quod sic.
p Extra, eodem capitulo primo. ¶ Ibi scripti in gloss. quid si aliqua. Ioan. Andr.
q In alium. ¶ Ibi §. 1. Io. And.
r Dilectus. ¶ Iam hic intelligas. Io. Andr.

Specul. lib. i. Partic. I.

* tenent extra eo de causis. & hoc tenent quidam. * Alij contra, arg. ex de off. ord. cap. 1. & c. quoniam in fi. extra eo. praterea in fi. & c. iane. C. de epi. audien. l. episcopale. 1. 1. quæst. j. de persona. & c. li quis cum clerico. 23. q. 5. administratores extra, de senten. excom. c. dilecto. de clerici excom. c. 2. & prædicta clausula apponitur quandoq; quia plus solet timeri, & c. extra, de hære. si aduersus. 23. d. l. t. quoniam. Si enim hoc potest ordinarius facere, ut in præleg. inrib. cum ius concor. multo fortius hoc potest delegatio, qui, quo ad causam sibi commissam, maior est quolibet ordinario, ut extra, de off. iud. del. l. ane. de off. le. c. 2. & hoc uidetur etiam papa sentire extra, de officio delegati. significasti. in glof. sua. a

¶ Sed nunquid potest bellum indicere? Respon. non, quia hoc solius Principis est. 23. q. 2. c. 1. & 2. ¶ Potest etiam dare missionem in pos. causa possessionem. ar. extra de iud. cum aliquid j. & 2. & eam veram possessionem. ar. extra de iud. cum aliqui fieri potest alioquin i. curre ad ordinatum, qui hæc manu militari exequatur. ff. de re iud. l. diuo. ff. de rei vendi. qui restituere. & in præleg. c. administratores. ff. de iur. om. iud. iubere. De hoc j. de primo & secundo. de re. j. restat. & hoc in delegato Principis. Alius enim non dat possessionem, sed decernit dādam, ut in præleg. l. i. iubere. & ordinarius etiam mittit. ff. de dam. in se. l. 4. j. & in præleg. l. diuo. §. 1. Potest etiam aboluere excommunicatum ad eorum, licet hoc non sit sibi specialiter demandatum extra eo c. prudentiam. §. extra. b

¶ Item potest causam sibi delegatam totam, uel partem coniunctur, uel diuisim, uel pluribus committere absente, uel ignorante reo. Coniunctur, ut, Committo tibi uices meas. Aut diuisim, ut, Committo tibi uices meas usq; ad litis contestationem. uel si committit aliquem certum articulum extra eo. sup. quæst. §. nos autem. & §. seq. quod intellige de delegato a Principe. Nam delegatus ab alio non potest. C. de iud. a iudice. nisi causam uiuierit esset sibi commissam. ff. de iudic. cum p̄tor. ext. de ap. Romana. l. 6. vel fm quosdam, c. nisi coram eo lis esset p̄testata. C. de procu. neg. tutores quod dic. ut no. ext. de re iud. c. cum Bertholdus. d. Debet autem committere personis in dignitate constitutis, uel institutis in ecclesijs cathedralibus, uel alijs collegiatis honorabilibus extra, de rescriptis. c. præfenti. e

¶ Possit etiam certum articulum alijs committere, & hoc innuit ipsa constitutio, dum dicit, causam, de partium tamen assensu. ¶ Item potest suo condelegato committere uices suas extra eo. quamuis. & hæc uerba sunt, si est impeditus iure, uel facto. ext. de rescriptis. l. scilicet. de off. del. si pro debilitate. & c. pastoralis. alioquin ille non cogitur subdelegationem huiusmodi suscipere. c. tit. coram. Imo ipse committens ex hoc arguendus est & puniendus, ut in præleg. c. scilicet. tit. & c. prudentiam §. ad iudicium. Formam huius commissionis uide de infra de citatione §. iam de citatione uerbi quid sit. ¶ Tertius uero cum conuenientia partium, uel ex officio auditoris contradictum datus, non debet alteri ex electis a partibus, sed nec utri que, uel etiam alicui extraneo committere uices suas. quod dicit, ut no. extra de off. deleg. c. si. respon. 1. & supra in prin. huius §. f

¶ Item si socius non cogitur subdelegationem huius recipere, si clausula Quod si non omnes, &c. non sit apposta in rescripto, cum non liceat ei mandari fines excedere: ut extra, de off. deleg. prudentiam. & de rescriptis. cum dilecta. §. Verum cum causa aliqua pluribus committitur, cum adiectione illius clausula. Quod si non omnes, &c. queritur, an is qui non potest interesse, possit alii uices suas delegare, & an conuictus subdelegatum admittere teneatur? Ad quod dicit, quod aut est impeditus impotentia iuris, aut impotentia facti. Impeditus impotentia iuris, puta quia est excommunicatus, uel per iuratus, uel infamis, & huiusmodi, nequit committere. nam & si præfens esset, cognoscere non posset, uel iudicare. nec alij teneantur admittere subdelegatum extra de rescriptis. l. scilicet. tit. & c. j. §. si uerbi. item qd est criminofus. & in hoc omnes concordant. Si uero impotentia facti, bene ualet committere, secundum Io. quia tunc extat conditio in rescripto contenta. arg. extra de off. deleg. si pro debilitate. & c. quamuis. ¶ Tācredus uero distinguit, quia aut impotentia est perpetua, & tunc nequit committere, quia extat iam conditio. Aut temporalis, & tunc potest arg. extra de off. del. pastoralis in fi. & de uoto. quod super his. & ca. ex multa & postquam cessauerit impotentia, cum alijs procedere poterit, ar. C. de cur. furi. cum alijs ext. de sta. mo. cum ad monasterium in fin. extra de appel. cum cessante. Gal. Naf. & Io. de Deo, & Innoc. III. dicunt simpliciter, quod bene potest generaliter committere uices suas, sed socii nisi uelint admittere, non coguntur: quia iam extat conditio arg. in præ. c. pastoralis in prin. & eod. tit. super questionum §. si uero. Laur. & fac de Alb. dixerunt referre, an delegetur causa episcopo, & alijs analis sine episcopo: si episcopo, & alijs & adicitur illa clausula? Tu frater episcopo, cum eorum altero, &c. tunc tenentur subdelegatum episcopi admittere. extra de off. deleg. c. si. §. i. item quod j. & c. insinuante. imo sine illo nequeunt procedere, ut ibi dicitur: licet uidetur contra, extra, de

h. emp. & uend. c. 3. h. ¶ Episcopus uero non cogit recipere subdelegationem sui condelegati: ut colligitur in præleg. §. a contrario sententiæ. & parer. eod. tit. coram ubi dicitur hoc. Quod si delegatur alijs sine episcopo? Dicitur i. uer. aut alijs. Gof. dicit, qd aut potest interesse, non tamen sine rei familiaris incommodo quo casu si nolit interesse, potest committere: & alij tenentur recipere. Non enim tenetur propter causam huiusmodi sua contemnere negotia. ff. de iud. si longius. respon. 1. & ff. de arb. licet autem in fin. Nec est contra. 80. dist. episcopus nullam. quia nec papa per suum rescriptum intendit alicui damnum inferre extra, de maio. & obed. humilis. in fi. Aut nullo modo interesse potest: & tunc nec ipse potest committere nec alij etiam subdelegatum teneantur admittere. Et dicit, quod allegatio posita in præleg. c. coram contra illam clausulam. Quod si non omnes, &c. continet ius, & secundum ea pronuntiat. Ber. no. super præleg. ca. coram, quod aut ab initio delegantur plures cum illa clausula, Quod si non omnes, &c. & nullus postmodum eis adiungitur: quo casu delegatus potest alium subdelegare, & socij illum tenentur admittere, si erat impotentia temporalis: ut si in opinione. Tunc aut ab initio delegatur unus uel plures: & postea alius eis adiungitur cum clausula, Quod si non omnes, &c. & tunc aut quando adiungitur, res est integra, aut non est integra: id est, ac si ab initio una cum alijs datus esset, de quo iam dixi: si uero non est integra, quia lis iam erat contestata, & hoc tacito ille adiungitur est: tunc nec ipse, nec eius subdelegatus admittitur. arg. in præleg. c. coram & in Auth. de exhib. & intro. res. §. illud. Alij, quibus Vincen. assentire uidentur, dicunt, qd si delegatus non potest interesse, non potest subdelegare: si uero potest interesse, non dicit subdelegare, sed per se ipsum expedire: ut extra, de officio delegati. prudentiam §. ad iudicium. & c. pastoralis in princip. si tamen subdelegat, tenet: & subdelegatus eius admittendus est eo. tit. quamuis & cap. super questionum. & probatur in præleg. c. coram in fi. ubi confirmatur sententia per ep̄m solum lata, non admissio subdelegato a locio. Dominus meus dicit, qd si persona, seu eius industria eligitur, illa persona electa potest committere, & non electa cogit illum admittere: sed si quis non est electus, alicui committat, electus non cogit illum admittere, imo solum prepedere, & hoc redit ad id quod s. dixit Laur. ¶ Et sic sunt circa hoc octo opiniones. Vt igitur possis eas ad concordiam reducere, distinguere: quia cum delegat causam uni, aut pluribus, delegat. Si uni aut illa impeditus est impotentia iuris: puta est infamis, uel excommunicatus, & tunc nequit committere. nec alij tenentur admittere: ut si uerum. Aut impotentia facti, uel sola uoluntate ducit, tunc per eum committere: ut c. si. p. debilitate. & c. pastoralis. Si uero pluribus, aut clausula, Quod si non omnes, uel si non ambo, &c. non est in rescripto: aut est ibi. Si non est, potest committere quando uult: ut eo. tit. quamuis adeo qd sine illo. uel eius subdelegato processum per socij seu focis habitus, nullus erit eo. tit. cā. i. & c. vno delegatorum. Si uero illa clausula ibi sit, aut similiter impeditur impotentia iuris: super quo dicitur præ. uer. verum. Aut facti, & tunc subdistingue: quia aut impedimentum est perpetuum: ut quia est mutus, uel perpetuo furiosus, & tunc non potest committere, nec alij tenentur recipere:

ADDITIONES.

- * Et hoc tenent quidam. ¶ Et hoc etiam tenet Arch. in c. ut officium. de hære. lib. 6. licet contrarium uideatur tenere do. Io. de Lig. in cle. 1. de off. del. ubi dicit qd primo, debet implorari brachium ordinari ecclesiastici, & si illud non sufficit, tunc ultimat de. bet recurrere ad brachium seculare, & ita concordat op. Hoff. in c. 1. eo. ti. & Arch. ubi s. qui uidentur discordare, & hæc habent locum quando in literis delegati adest illa clausula. nuocato b. achio secularis in iudicijs, si opus fuerit, &c. ergo debet esse ultimum remedium: sed si illa clausula non adest, tunc non potest implorare, & intelligit Albi. op. Arch. in Lepiscopale. C. de episc. aud. al. de episc. & cler. & hanc sequitur Col lectaneus prag. in c. quoniam. de off. or. & ita dicit qd seruat curia Ro. & papa dicit qd nunquam potest inuocare nisi in literis hoc sit adiectum. uide et per Arch. in c. 1. in fi. de stat. reg. in 6. uide etiam ad hoc quod no. Bal. in l. 3. C. de iur. om. iud.
- a In gl. sua. ¶ Vide qd ibi satis scripti in gl. nunquid, & quod sequitur ibi, uide in gl. etiam. De ordinario uero, a quo est appellatum, an inuocet, scripti de off. ord. c. 1. super gl. pen. Io. And.
- b Sexta. ¶ Vt ibi dicitur, hoc uerum si casus non est de rescriptis: & tunc facta prius remissione. & uide quod ibi dixi super uer. excommunicatorem. Ioannes And.
- c Quosdam. ¶ Quibus Guliel. consentire uidentur f. de lit. contest. in fin. uide quod ibi dicam. Io. And. Adde et, qd delegatus ordinari ad certam causam deputatus, licet non possit amittere articulum causæ cognitionem requirentem, potest tamen nudum ministerium, seu nudam examinationem committere. Rota in antiq. decisio. 164.
- d Cum Bertholdus. ¶ uer. verum. in gl. Io. And.
- e C. Præfenti. ¶ Quam hodie non habemus. Sed dicit, ut de rescriptis. statum. §. i. lib. 6. Ioannes And.
- f Huius §. ¶ Vbi plena remissio. Io. And.
- g Distincta. ¶ Vide quod scripti eo. tit. de off. del. c. si. i. respon. super uer. bit. Io. And.
- h Ven. c. 3. ¶ Sed ibi clausula non dabat prarogatiuam episcopo. Io.

epere: vt in prædicto c. sciscitatus. vt ff. de vaca. mu. l. fi. & s. ver. si verò. Aut temporale, & tunc aut inuitabile: vt quia grauitur infirmatur, vel in vinculis detinetur: & tunc similiter nequit mitte re, nec alij tenentur recipere: vt in præg. c. prudētiam. & in præg. c. sciscitatus. Iam enim extat cōditio illius clausula. Quod si non omnes, &c. Aut est euitabile, vt quia hēt propria negotia, quæ bene possit dimittere, si uellet, sed non vult: vt ff. de iudi. si longius. & tunc aut est missa causa epō, & alijs, cum clausula, Tu frater episcopo, &c. quo casu dic vt s. ver. Lauren. Aut alijs sine epō, cum clausula, Quod si nō oēs, &c. sicut positi sunt s. in prin. & tunc pōt quilibet committere, & condelegati tenentur recipere: quia tunc bene habet iurisdictionem, & ideo alij non possunt sine suo coniudice, uel eius subdelegato procedere: sic loquitur eo. ti. quamuis. Sed videtur contra, eo. tit. prudentiam. §. ad iudicem, ubi dicitur, si vnus noluerit interesse, alij possunt procedere. Sed illud intel ligitur, cum non vult interesse ex sola voluntate, vel contemptu. Hoc autem quod dixi, intelligitur cum non vult, non tamen ex contemptu: sed quia non vult propria dimittere negotia, ad qd nō tenetur: vt s. ver. Gof. ¶ Cum ergo volueris committere, non dicas te interesse nō posse, quamuis habeas aliquod impedi mentum: sed dicas simpliciter, cum sim priuatus negotijs occupa tus: vel, Cum ad præsens possum licet minus commodè interesse, vobis tenore præsentium vices meas committo, donec possim commodè interesse. secundum Gof. & Pe. ¶ Commissio autem iurisdictionis seu subdelegatio conficitur per literas fieri sub hac forma: FORMA. Talis iudex delegatus a domino Papa in causa scripta deputatus, tali salutem in domino Iesu Christo Noueritis, nos a sede Apostolica recepisse literas in hac forma Clemens, &c. posito toto tenore subiungat: Sed cum propter curam rei familiaris sumus aliquantulum impediti: vel sic. Cum nos tam nostris quam ecclesie nostre pluribus & varijs necessarijs sumus negotijs impediti adeo vt examinationi dicti negotij vacare ad præsens commodè nequeamus: de vestra discretione & sollicitudine plurimum confidentes, super ipsius causæ examinatione & decisione vobis tenore præsentium integraliter siue totaliter committimus vices nostras: uel causam huiusmodi duximus commit timentam in cuius rei testimonium & memoriam futurorum, præsentem literas fecimus sigilli nostri appensione muniri. Datum b. &c. ¶ Quid si in commissione causa app. non exprimitur nomē eius, à quo appellatum est: hoc nō p. de appell. §. de off. quoque 13. ver. sed pone. ¶ Et not. q. simpliciter committendo vices suas, totam causam, & omnia, sine quibus causa explicari non potest, committere intelligitur: vt iam dicam, & s. uer. itē ad hoc dico, q. quando superfluit verbum illud, Integraliter, propter hoc eius officium, & cui causæ cognitio committitur, de decisione nulla facta mentione, bene poterit pronunciare, & argu. ff. de proc. ad rem. & l. ad legatum. ¶ Qui procuratorem, ubi not. contra. ¶ nisi d. committens specialiter sibi intentionem referret, & vel nisi in com missione exprimeretur, q. tantum cognitio & decisio demandatur. C. ad leg. Cor. de fal. ubi 3. q. 6. quis. vel nisi cā sit talis, in qua nō liceat ei iniam ferre. ar. ff. de off. procōf. & legal. l. solent. in prin. & e. in præ. c. quamuis. ar. 3. C. de trans. transactionis. ¶ Cautela igit est, q. sic dicatur. Causam tibi audiendam committimus, & sine debito terminandā ext. de re. iur. cum Bertholdus. §. postmodū. ¶ Item cū g. committens simpliciter vices suas, totam causam commississe vi deatur. postq. is cui mittitur, cōperit vt, non poterit amodo reuo care. quod dic vt j. §. prox. ver. item reuocato. & nō ext. de offi. 14. deleg. venerabili. & c. super. §. si verò duo. in prin. ¶ Secus est in le gato, qui licet alicui aliquam causam integraliter committat, bene pōt reuocare, cum sit ei causā vnuerſitas commissā: nam & ad illum ab eo appellatur. ff. quis & à quo appell. l. 1. ¶ Verum quā doque committit causæ cognitio vsque ad sententiæ prolationem, quam delegans sibi reseruat & tunc post verba illa, Super ip sius causæ cognitione, &c. iunge. usq. ad diffinitiuam sententiam, cuius prolationem nobis reseruamus, vobis tenore præsentium duximus committendas. ext. eo. cum te consulente. Quandoque etiam committitur vnus solus articulus, puta testij examnatio, vel iuramenti receptio, & huiusmodi: vt in præleg. c. cum te. e. tit. super quæſtionum §. verum. & §. seq. & tunc sic dicit, Post in ſerum tenore m. commissionis. ¶ FORMA. Verum cum in causā ipsa lis inter partes fuerit conte stata, difficile foret partibus ad nostram personaliter venire præ ſentiam, vel testes ducere: nos laboribus & sumptibus ipsarū par tes ad nos adducendi de calumnia, si causā sit ciuiliſ, uel de receptionem a partibus, necnō & exa tem testium in causā ipsa vtrinq. produ præsentium duximus committendam. ¶ faciendum duxeritis, & quanta fides sigillo vestro nobis fideliter ac plenariē quantum ad testes, prout not. j. de te. aut. & seq. Item quantum ad iur. dic de iur. cal. §. restat. ver. si. quid ergo. Si ve

rō alter coniunctim committit alteri vices suas. dicit vt s. ver. si. & sic sunt. in fi. Sed si vnus committit alteri tantum citationem: dic vt j. de citatione. §. iam de citatione, ver. hoc autem ¶ Quan doq. verò d. p. mitto tibi vices meas, donec eas duxero reuocan das. ¶ De quo nota secundum Papiam, e. ti. si pro debilitate. Cete rum quandoq. talis commissio fit per viam vocem. ¶ Quando que per curforem, de quo debet fieri publicum instrumentum sub hac forma.

¶ FORMA. Anno, mense, die, loco, indictione tali, talis in causa tali, quæ vertitur: vel verti speratur inter tales, iudex a sede Apo stolica delegatus, prout constat clare per literas Apostolicas, com misit vices suas tali suo cōſoc'o seu pdelegato, vel tali, si sit solus, vsq. ad lites contestationem, vel vsq. ad sententiā, vel donec eas duceret reuocandas, vel simpliciter, vel recipiendum iuramentum de veritate seu de calumnia. Et huiusmodi ergo talis talis autori tate notarius prædictæ commissioni interfuit, & de mandato præ dicti domini talis scripsi. Si vero vnus alteri committit citationē: vide j. de citatio. §. iam de citatione, ver. quid si tertius? Quid si or dinarius causam committat: dicit sic.

¶ FORMA. Anno, &c. Venerabilis pater talis episcopus, uel no bilis vir talis comes, causam quæ inter tales vertitur, seu verti spe rat, dñō tali presentij, & recipienti audiendam commisit, & sine debito terminandam. & ego talis, &c. vt supra. ¶ In curia verò Romana dominus Papa committit causas per suos offitios vel cursores: vt j. de proba. §. videndum. ver. quid de auditorib. quæ commissio scribitur in hac forma:

¶ FORMA. Ann. &c. talis offitarius, vel cursor domini Papæ, mā dauit venerabili viro tali, ut cām appellationis vel negotij princi palis, vel vtrunque, quæ inter tales uertitur, vel uerti speratur, au diat, & sine debito decidat: & ego talis, &c. vt supra. Qualiter au tem

ADDITIONES.

- a Gof. ¶ Qui plene & commendabiliter hoc tractauit. Si tamen vis hoc bre uius habere, vide in Decr. coram. super fi. pe. gl. ubi etiam additur distinctio de clausula, Appellatione remota. Io. An. ¶ Additio. Et vide tu per Ab. ibi. in §. no. ubi dicit, q. clausula, Si ambo non poteritis, &c. debet intelligi de impotentia personali. vnde purificatur clausula. Si delegatus sit per se impe ditus: licet non sit impeditus per alium, quod est menti tenendum secundū eum. Et an. & quando delegatus possit subdelegare, vide plenē per eum ibi in colum. fin. & per Car. Zab. in colum. penul. uer. tertiū quæro. Henricus Ferrendat.
- b Datum, &c. ¶ Præmissa tamen cautela verborum, tunc non expedit, quā do est clausula in rescripto, vel si ipse subdelegatus est præelectus. Io. Andr.
- c Contrā. ¶ Et ibi per l. ubi. C. de fal. j. alleg. & per Auth. ad hęc. C. de iud. te net. gl. q. is, cui commissio est causa cognoscenda, illam diffinire non pōt. Pro gl. illa facit de refer. causam. ibi, in causā cognitione ac decisione, de seq. pol. c. 1. ibi: plenius cognoscentes, eam debito fine deciderent: per quæ patet ver bo cognitionis, decisionem non committi. Facit quod de auditorio no. §. c. §. 2. uer. sed nunquid, in fi. & j. ti. 2. & 3. in prin. Item verbum cognitionis, ca dit etiam in procuratorem, de procur. ex insinuatione, sed improprie: vt ibi. no. per Gul. 3. glo. facit de refer. pastoralis. in prin. ibi: simul vtriusq. cognos cant, & tamen pronuntiant, vt ibi patet per sequentia. Ad idem de appel. c. specialis, & c. legitima. & quod ibi no. lib. 6. & e. lib. hoc eo. tit. ab arbitris. & de senten. excomm. si iudex. in prin. per quæ iura patet, verbo cognitionis pronuntiationem includi. Ad idem eod. tit. prudentiam. post principium. Item de qua re. &c. de causā poss. cum super. fi. 2. iudic. l. de qua re. In ducunt Legiste ff. de offic. præf. vigi. l. nam salutem, §. cognoscat. C. si contra ius vel vni. pub. l. j. C. ubi fena. vel cl. l. fin. circa. medium. ibi: nec sacro quidem cognitori, per eundem modum facit 3. q. 7. cap. j. & c. seq. §. tria. ver. cognitores. Ad l. ubi. respondetur. 1. Auth. ad hac, non procedit de iure no stro: vt patet e. ti. super quæſtionum, §. intentionis. Concordando opinionēs videtur quibusdam G. procedere, cum delegat ordinarius, ad quem facili pro diffinitione recurritur. Facit de off. del. fi. 5. §. 1. lib. 6. ubi coram episco po probatur recusatio sui delegati. & quod ibi no. in gl. 2. Oportio contraria in delegato principis, vel alteri: si committitur cognitio per modum ordina rii iurisdictionis, transiit diffinitio quasi in ordinario. necessario consecuti ua cognitionis. facit. ff. de procu. l. qui procuratorem. & eo. ti. qui proprio, §. item queritur. & hoc eo. ti. prudentiam. in fin. & c. si super gratia. lib. 6. nisi specialiter sit excepta, vt hic sequitur. Si verò per modum delegationis pro cedat gl. ad materiam, vide. ff. de verb. signi. notionem. in prin. & quod ibi no. Io. Andr.
- d Referet. ¶ eo. tit. cum T. & c. super quæſtionum. in prin. de off. ordi. dilec. Ioann. Andr.
- e Transactionis. ¶ Lex illa dicit, q. procurator, cui commissum fuit causam agere, non item decidere. non transigit. ad idem de procu. qui ad agendum. in fi. lib. 6. Ioan. Andr.
- f Postmodum. ¶ Melius facit de of. arch. c. vlt. in fi. prin. de resti. spo. cum ad sedem. in prin. Io. Andr.
- g Committens. ¶ Supple. delegatus. Io. Andr.
- h Reuocato. ¶ Ibi vide. Io. Andr.
- i Appell. l. 1. ¶ Probatur hoc de off. leg. c. 2. lib. 6. ubi patet, quod est ordina rius. Io. Andr.
- k Spiritualis. ¶ Hodie dic vt de iur. cal. c. 1. in fi. lib. 6. Io. Andr.
- l Reuocandas. ¶ Et per talem formam transiit etiam sententiæ prolatio, nisi prius fiat reuocatio: nec expirat morte committentis re non integrā, eo. tit. si delegatus. §. 1. lib. 6. Io. Andr.

tem scribatur commissio cause appellationis, vide j. in ti. de ap. §. de off. autem. ver. in summa. & vide sup. hoc. j. in ti. de uide dno. 17. ¶ Quid si episcopus cum ad eum ratione comitatus spectat: cum cum sit comes & episcopus, commissio hoc modo: Ego talis episcopus committo tibi tale comitatum: quid valet? videtur quod non, quia videtur commissio episcopi, non ut comes. C. de inoff. test. si filiam. & ff. de off. eius cuius modum est iuris. & si prior. Dic. j. Nam videtur commissio eo iure, quo & quod potuit. ff. de iure iud. si duo. §. idem Iulianus licet erratum fuerit in nomine. ff. de iud. si in nomine. & eo ipso quod episcopus est comes. 7. q. 1. scire. ¶ Sed querit utrum delegatus possit recipere subdelegationem delegati parte dicitur: Dic. q. sic. ¶ Quid si sunt tres delegati, unus praesens est in loco, ubi agi debet: pro alio appareat subdelegatus: tertius vero se excusat: nunquid est in potestate delegati admittere subdelegatum? Item nunquid praedicta absenti excusato, ut in alio termino possit repelli? Item si ambo abentes mittunt subdelegatos, nunquid praesens potest illos repellere: & si delegatus nolit illos admittere nunquid subdelegati poterunt procedere? Hoc prosequere in Papiam. prout no. in palle. c. sup. q. sitio. num. §. si vero. ¶ Sed pone, tertius coniudex inder se vellet interesse: die vero ad producendum statuta, nec venit, nec se excusat, neque comitit: imo forte mittit nuncium ad dicendum quod interesse vult. & sic facit quodcumque alii procedere volunt. Dic. q. reliqui duo monebunt eum, quod veniat, & procedat: quod nisi fecerit, ipsi procedent. quod dic prout notat. extra. de officio deleg. cum causam d. qua. ¶ Item delegatus Papae maior est, quam ordinarius: ut dixi §. in prin. huius tit. Item potest suam sententiam exequi: vel ordinario, vel alii committere. eo. ti. in literis. vbi de hoc. & c. quere. ti. & c. pastoralis. §. quia vero. & hoc prosequere plenius in summa Domini mei. ¶ Item potest facere de contumacia non contumacem. ext. eo. consilium. Item potest excommunicare, & in possessionem mittere, ext. ut lit. non conte. quoniam §. in aliis. & in fi. ext. eo. significantibus. vbi de hoc, secundum Papiam. & c. uerificu. potest. Item suspendere & interdicere. extra. c. sane. item sententiam Papae exequi. c. ti. querenti. ¶ Qualis sit eius iurisdicchio, ex forma commissionis apparet, extra, de iud. exhi. iura extra de voto. ex multa. ff. de arbit. non distinguemus. §. de officio. Potest etiam multa facere, de quibus supra dixi. ¶ De prorogatione iurisdictionis per omnes plene tractatum est: quare illud ad praesens hic non repetamus.

ADDITIONES.

- a Episcopus. ¶ Vt de episcopo Parisien. no. de foro compet. quod clericus. Et pro solutione facit quod scripsi de praescrip. cum ex officio super verbo, Contemptores. & quod not. j. de arbit. §. si. post prin. verfic. sed pone quod. Ioannes Andr.
- b Sic. ¶ Cum nullo iure sit prohibitum. & procedit hoc siue dicitur pars, quae impetravit subdelegationem, siue reliqua. Aptius autem posuisset hanc quaestio nem post prin. huius §. vel post ver. item potest suo. Io. Andr.
- c Si vero. ¶ Vide ibi no. in prin. §. in gl. in iur. Ioannes Andr.
- d Quia. ¶ In j. gloss. super qua scripsi post Hoff. quid agendum, si monito ad eum peruenire non potest. Io. Andr. ¶ Adde tunc, si causa committitur trib. cum clausula, Quod si non omnes, &c. si duo ex tribus cognoscant de purificatione gratiae. ante quam constet tertium fore impeditum, quod valet haec cognitio, si reuera hic tertius erat impeditus, & hoc probatur. Ita Rota. in antiquo. decisio 134.
- e Domini mei. ¶ Eo. ti. §. 2. in prin. Ioan. Andr.
- f Exequi. ¶ Hoc non intelligo, nisi specialiter committatur. & decret. allegata non probat. Ioan. Andr.
- g Reperamus. ¶ Per Azo. in Sum. de iurisd. om. iud. per Accur. eo. tit. l. 1. v. de eo. tit. P. & G. in vlti. gl. & quae super ea scrip. Hoff. autem plene in Sum. eod. tit. §. penul. Cyn. in l. si qui ex consensu. C. de episcopali audientia Ioannes Andr.

QUESTIONES.

- * 1 ¶ Si delegatus ductus probabili errore aliquid faciat quod ipso iure non teneat, quod iterum faciet quod sibi mandatum est. arg. ff. de iur. & fac. ign. l. errore. & Inn. in c. 1. ext. de sen. & re iud.
- * 2 ¶ In l. non distinguemus §. quod situm. ff. de arb. in tex. ibi, nisi ad hoc no. arg. quod si ordinarius delegat, & dat potestatem subdelegandi, quod delegatus potest subdelegare vigore illius potestatis: licet alias non possit delegatus ad eam causam. licet P. dixerit Trium. & ita dicit Cyn. in additionib. quod est notan. quod delegatus subdelegat si est ibi clausula, per te vel per alium, &c. Bal. vbi §.
- * 3 ¶ Cuius loci seu ciuitatis statuta debeat seruare iudex delegatus, no. in decret. 1. 2. dist. c. illud. 21. dist. c. consuetus. per Arch. Innoc. & Compofit. in c. 1. & super rub. de consuet.
- * 4 ¶ Quando iur. de delegato ad ordinarium, nunquid acta facta per delegatum valebunt apud ordinarium? dic. q. sic, ideo quia dicta acta habentur acta facta essent apud ordinarium. nam quicquid facit delegatus, facere videtur ordinarius delegans l. fin. C. vbi & apud quem.
- * 5 ¶ Quare, episcopus inuocat brachium seculare contra clericum suum, qui tamen ab eo ex causis probabilibus ad se appellauit, queritur an princeps vel iudex secularis debeat cum inuare? & videtur quod sic, nam brachium seculare tanquam executor est, & sic quantumcumque appellatio fiat, tenetur exequi, extra de off. dele. c. pastoralis. §. quia vero. & de re iud. c. executor. immo ad hoc potest compelli extra de maled. c. 2. & l. 1. C. de his qui latro. Videmus etiam quod iudex qui dimittit delinquentem, non cognoscit an deliquerit no. 3. q. 6. in summa. & in au. quia in provincia. C. ubi de ci. agi oportet. Et si hoc esset verum, semper clerici potentes eluderet correctionem, cum tamen a correctione non appelletur, de appellationibus ad nostram. & c. reprehensibilis. & in dubio magis est presumendum pro sententia & praepcepto iudicis, quam pro appellatione. c. sicut. de re iud. sed pro appellatione non nisi prout fuerit causa ext. de appella. c. vt debitis. & c. causam. In contrarium facit: nam ea quae sunt a iudice, si ad eius officium non spectant, viribus non subsistunt. c. ea quae de reg. iur. lib. 6. & quae contra ius sunt, debent pro infectis haberi, eo. ca. sed cum per appellationem sit suspensa iurisdicchio, ut venientes extra de iure iud. immo secundum leges ext. in sta. est. l. j. in fi. de Turp. in tantum quod quicquid agit pendente appell. est nullum, extra de appell. c. ad audientiam. sic cum haec fiant a non competente iudice, extra de iud. c. at si clerici impune potest ei non parere. l. si ff. de iur. om. iud. nam quantum ad hoc pro priato habetur l. 3. de off. presi. Et sic etiam in istis potest subditus ei resistere. l. prohibitum. C. de iur. fil. no. Inn. in c. ad aures extra de temp. ord. immo procedens appellationem pendente videt superiori iniuriarum facere cognoscendo de causa ad superiorem pertinente. 2. q. 1. nomen. & q. 6. augmenta. Nam qui scit aliis se oppositum, non debet molestare ferre alium sibi potest prelatum. 2. q. 6. qui scit & ideo Festus Paulum Caesarem appellanti, ad Caesarem remisit. Act. 25. immo, praecedens peccat & punitur. 2. q. 6. de cetero. cum tribus. c. leg. & l. quoniam iudices. de appell. vbi dicitur, quod si officialis non resistit, punitur. & ibi est casus. & ad denotandum quod non debet brachium seculare in iniustis auxilium sub impetiri, dicit text. quod debet eum inuare ad ea quae sunt deo placita exequenda, & non ad praedictandum extra de off. ord. c. 1. immo canon videtur innuere quod antequam suum brachium impetiat, debet aliquatenus examinare an iustum sit praepceptum, 3. q. 5. administrator. & de agri. & censu. l. si coloni. per quae iura tenent doct. quod remittens criminosum debet aliquatenus cognoscere. not. Io. Andr. in c. pastoralis extra de re iud. in cle. & hoc credo verum, maxime si appellatio sit emissa ex causa probabilis. non ob §. quia vero. quia ibi non fuit appellatum, ut ibi in clem. & per. Innoc. & Bern. in c. cum in iure. & est questio dist. 25. dicit tamen quod inuocatio tunc habet locum demum quando inuocans fecit quod potuit, & non habet ultra quid faciat, extra de iud. c. cum non ab homine. de maled. c. 2. ibi, si necessarium fuerit, si opus fuerit, & familia de off. ordin. c. 1. & c. quoniam de stat. regu. periculofo. lib. 6. & l. 2. C. de his qui latro. occ. Oldrad.

* 6 Quid si delegatus a papa delegat cuidam excommunicato, nunquid si plus delegatus cognoscere non possit, nihilominus primus priuatus sit iurisdictione? vide Albi. in l. quod meo §. si finiofo. ff. de acq. poss.

* 7 Quid si iudex delegatus tulit sententiam nullam, quia non seruauit ordinem iudiciorum, vult iterum iudicare, an possit? Inno. j. de re iud. quod si fecit hoc in elusionem mandati ut expiraret officium suum, ne amplius pronuntiare teneretur, tunc potest: sed si bona fide tunc expirat officium & Bal. dicit quod Inno. dicit verum, licet aliqui dicant contrarium distinguendo.

SYMMARIUM.

- 1 Delegati iurisdicchio quibus modis finitur.
- 2 Iurisdicchio prioris suspensa dicitur medio tempore.
- 3 Commissio causa facta tribus, videlicet episcopo. abbati, & praeposito: quorum unus non est in rerum natura: an valeat commissio quo ad alios duos?
- 4 Turpia lucra sunt ab heredibus extorquenda.
- 5 Praeceptum iustum factum a quocumque iudice mortuo, vel traslato, non expirat.
- 6 Delegatus mortuo delegante, perdit suam iurisdictionem.
- 7 Mandatore mortuo, expirat mandatum, quoad partem.
- 8 Subdelegati iurisdicchio perit, si delegatus deponitur, vel transfertur: & quid si excommunicatur, ibid.
- 9 Iurisdicchio legati sedis Apostolicae durat post mortem mittentis. Rescripta sunt personalia, nec transeunt ad alias personas, quae ad contentas in ipsis. & nu. 3.
- 10 Vicarij & officiales officia sua exercere non possunt dominis eorum excommunicatis.
- 11 Commissio delegati quod modis potest reuocari.
- 12 Triennij lapsu omnia acta an pereant.
- 13 Tempus an deducatur in continuatione actus.
- 14 Statutum ciuitatis continens, quod lites tam civiles quam criminales re sopiantur, & intra illud tempus iudex nihil cognoscit: qui arbitretur in quibus casibus non tenetur dicere sententiam.

6. §. Restat videre quibus modis eius iurisdicatio finiat. Finitur autem iurisdicatio delegati sententia lata, & executioni mandata extra, eodem in literis. & c. venerabili extra de re iudicata. extra. Item per appellationem legitimam extra de appellat ut debetur. & c. ad hanc. 2. quaestione 6. ad Romanam. Namis qui de ea cognoscit, habet confirmare vel infirmare. C. de episcopis, ad. Aut si quis litigantium. Et medio tempore dicitur suspensa iurisdicatio prioris. C. de rebus cred. l. generaliter. in princip. C. de appellat. precipimus §. hoc si ff. ad Turpil. l. prima in fin. extra de offic. deleg. capitul. pastoralis. §. praeerea. Item si desert appellacionem extra de appella. b. saepe. & c. interposita. & c. cordi. Item si iudex pronunciat commisso litteras non valere. eodem titul. significantibus. Item per recusacionem causa eius est ita probata extra de foro com. per. licet de offic. deleg. cap. suspencionis de appellat. capitul. legitima. Hoc tamen quidam negant, dicentes recusatum posse committere. quod dicit infra de recusat. §. effectus. in princip. d. versu. sed quid si est. Item mortuo iudice cui nomine proprio scriptum erat extra eodem. quoniam abbas a contrario sensu. 2. xvij. quaestione 2. dudum. ¶ Quid si causa committitur tribus, puta episcopo, abbati, & praeposito: & praepositi non est in eorum natura, nunquid valet commissio quo ad alios duos? Videtur quod non, argument. ff. de arb. l. Pedius. & l. sicut ff. de re iud. l. duo. ff. de contrahen. empt. si duos. Commissio enim non potest valere pro parte, & pro parte non argu. ff. fam. l. erisc. l. in hoc iudicio. Infitu. de here. in fitu. §. si vnum. Item talis commissio est ius, ergo est res indiuisibilis. ff. si ser. uend. loci. §. si fundus. Vnde ratione partis totum iuratur argu. ff. commu. praed. si quis duas §. 1. 9. diffin. tit. ad sacras. Item imperantis & committentis fuit intentio, ut res esset. Vno ergo deficiente, non valet. ff. de iud. l. edict. cum eiusdem. C. de testam. si vnus ff. de confi. pecun. cum qui §. primo. extra de offi. deleg. prudentiam. respo. 1. ibi illa quippe, & c. Ad idem eodem titul. causam. i. & de testi. presentata. & de eo qui mit. in pos. causa rei. ser. capit. 2. & de hoc infra. versu. item mortuo uno. Sed Mar. de Fa. contra. nam si praesent duo, praesente tertio & contradicente iudicare: ut praesent duo. multo fortius poterunt eo mortuo ff. de regul. iuris. qui potest in ius. Item quod siue dicatur, siue in te ligatur clausula illa, Si alter vestrum, & c. tan en alter cognoscere potest. ff. de arb. l. sed si ita. quia ratio maioris partis valet totum, argum. ff. de contrahen. empt. domum extr. de his. quae sunt a maiori parte capitul. c. l. Item licet non voluerit commissio in tres, valet in duos. argu. ff. de pact. si vnus. §. si acceptatio. Ad idem ff. de iudi. mortuo. ff. de castren. pecul. l. hereditate. ff. de regul. iur. quod ties. ff. de iudi. l. per minorem ff. de integ. res. l. C. de cadu. toll. l. prima. §. 1. in princip. & praesentim valet. ubi alter superstitum erat episcopus extra de offic. deleg. capitul. fin. & vide ff. de pact. l. tale pactum. ¶ Item mortuo eo, contra quem impetratur littere integra extra de resc. significauit. ¶ Quid si impetratur litteras contra usurarium a sede Apostolica: ille vero usurarius moritur ante citationem, nunquid heres eius per illas conueniatur? Et videtur quod sic extra de iud. capitul. quia V. quia turpia lucra sunt ab heredibus extorquenda. ff. de calum. l. 4. Ad idem extra de iud. capitul. tua i. l. Sed illud in ordinario qui potest iudicare heredem, si curat poterat testatorem. Vnde dicitur quod heres per illud rescriptum non conuenitur, si de eo ibi mentio non habetur: quia rescriptum non extenditur ad personas in eo non expressas extra de offic. deleg. de causis & capitul. cum olim. k. & c. P. & G. extra de resc. significauit. ¶ Item mortuo mandante re integra extra eo. capi. gratum. & c. licet. l. C. mandati. l. mandatum. ff. de iur. om. iud. & quia. & l. more. & l. sequen. vel eo recedente extra de offic. leg. capitul. fin. licet secus sit in mandato procuratoris: ut infra de procurat. §. idem quoque. versu. sed nunquid. Sed licet tunc mandatum expiret, non tamen praecipuum factum a quocunque iudice mortuo, vel translato: dummodo iustum sit, ut in Auth. vt nulli iud. §. & hoc vero iubemus. n. & §. si vero etiam. colla. 9. & 14. quaestione 1. quod praecipitur. n. secundum Vincent. Lau. Gof. G. Na. & Io. Nec etiam consilium morte finitur: ut ecce, mandatur aliquibus, ut eligant eum, de quo Titius consiluerat: alioquin si contra fecerint, decernitur illud irritum & inane. Demum T. consiluit de G. sed prius quam consilium ad eos perueniret, mortuus est T. uel forte peruenierat, sed nondum fuerat illud secuti. In hoc enim casu iudicatum fuit in curia, consilium ipsum valere, & non expirasse argument. contra in prealle. capitul. quod praecipitur. uide infra de homi. ver. infra. titul. proximi §. finitur. versu. ponit ergo. atus ignorans delegantem mortuum fore, re inuocant. Id sententiam non valere, propter finis. ff. de iur. om. iud. & quia. extra de offic. hoc secundum Vincen. & fuit certum petatur. incia. ubi de hoc in glo. ergo si sciuit in fin. & error. Vber. P. & alii contra in fitu. man. §. re-

te. ff. de dona. hoc iure. §. si quis. Na. uidetur iurisdicatio habere, ex quo recepit rescriptum extra de app. super eo. ff. de iud. c. uenitor. §. si ff. de offi. pre. & si forte. & quia ignorabat mortuam illi? ff. qui pot. in pign. hab. qui absenti. C. de satisf. dan. l. unica & ff. de procur. si absentem. & uidetur casus pro eis extra de testibus. c. uenisset.

ADDITIONES.

- a Restat videre. ¶ Mandata cum aliquandiu partium est, ut scripsi. eo. ti. quae renti. super si. pe. glo. ff. Io. And.
- b Cordi. ¶ Dic. vt. erit. de appell. cum appellationibus. li. 6. Io. And.
- c Significantibus. ¶ Et ibi super gl. 2. respondetur ad decr. dilectus. 3. de pre. quae facit in contrarium. Io. And.
- d Si is. ¶ Distine ut hoc eo. ti. iudex lib. 6. Io. And. ¶ Adde ad versu. l. se quent. item mortuo iudice. quod si fiat commissio episcopo expresso nomine dignitatis, qui tamen re integra moriatur, eius successor electus & confirmatus exequitur mandatum Apostolicum. Rot. in nouis decif. decif. 444. capitulum tamen sede vacante non succedit in iurisdicatio illa delegata. Rot. in antiq. decifio. decifio 354.
- e Natura. ¶ Quia dignitas illa non extat: & sic nuper fuit in ecclesia Rhagina, ubi commissio fuit causa episcopo & abbati S. Properi, & praeposito Rhagino: cum tamen non sit praeposita in ecclesia: sed ex vi clausulae. q. si non omnes & c. processerunt duo: aut quia praepositus est mortuus, de quo etiam intelligi. ut j. ver. sed Mar. de Fa. & tunc dic. vt s. ver. p. oximo. & dicam in fi. Io. And.
- f Duos. ¶ Si solus fuisset, non esset dubium rescriptum in totum perire. ff. quae senten. sine app. rescind. l. 2. de regul. iuris. Neratius. Facit ff. de heredi. insti. si liber homo. §. si ita in fi.
- g Tale pactum. ¶ Ibi no. in gl. ff. De materia Decree. quoniam abbas, eod. titul. quatio non est dubia & tene primum, ex quo non erat clausula. Quod si non omnes in rescripto. & scribatur persona vel dignitas, quae non extant, per Decree. vno delegatorum. eo. ti. u. & ibi inuenies super prima glo. improbari rationes Vber de Bob quae conueniunt rat omnibus Marti. de quibus supra. Et licet praedicti ad Decree. causam. pra. l. e. respondere possent, quod loquitur, cum sunt duo delegati, quorum vnus non facit maiorem partem. & Decree. cum causam. eod. tit. loquitur, cum tertius uiuit: & contemnitur, tamen Decree. illa aperte probat de uno ex pluribus non extante in rebus humanis. & vide j. de arbitro. §. 2. in 4. versu. ¶ Quaestiones autem, quas d. spu tau de duobus delegatis dat. s. simpliciter sub nominibus dignitatum, quorum alteri mortuo habenti duas dignitates duo subrogant: vel habenti vnam per dispensationem, subrogatur collega tenens primam: vide in regula. rationi. de reg. iur. lib. 6. Et faciunt praedicta ad quaestionem facti. Delegata fuit causa episcopo Praegeni nouissime per dominum Cleme. ecclesia illa facta est archiepiscopalis: Querit, an archiepiscopus. praedire possit in cap. prius inchoata, vel non inchoata? Si non dñi Arnelii fuisset expressum, minor esset dubitatio: quia tunc remaneret iurisdicatio in eum. etiam trans. tum ad aliam ecclesiam. per Decree. quoniam abbas. e. ti. Forius manente in eadem aucta. & uide quod scripsi in Decree. quamuis. eod. titul. lib. 6. Sed licet nomen proprium non sit expressum: dic. intrepide ipsum procedere posse. Facit extra uagans Io. sedes Apostolicas. in fi. certum est istum esse episcopum Praegeni. non enim per dignitatem archiepiscopalem desijt esse episcopum. Vnde & papa se vocat episcopum. Augmentum igitur honoris & iurisdictionis metropolitanicae non tollit primam, sed auget. Facit de transla. epif. c. fin. Bene facit C. de dignita. l. 3. lib. 1. & eo. lib. 1. 2. de primicerio. l. 1. & per l. qui eos in fi. de ex. cu. lib. x. & interponam. q. ad propositum per legem illam fuisse iudicatum. q. qui in ludo schachorum conuenit mattare focum cum pedona: victor est si mattat cum pedona facta regina. Ad idem facit ff. de in lito. l. cum qui §. j. ubi varietate status non mutatur causa periculi. Et loquitur de seruo in fitore interim facto libero. Ad idem ff. de liberis & posthum. l. Gallus. §. si eius. in fin. & satis est in corpore non errari. ff. de contrahenda emp. in venditionibus. §. si & hic est additum, non mutatum. C. de adop. in a doptione. & ff. eodem. l. per adoptionem, unde facit quod de statulibero facto libero dicitur. ff. si ex noxa. cau. agatur. lege fina. Item l. si longius. in fi. ff. de iudicijs. Audiui Padua pronunciatum contrarium, per l. j. si quis cau. qui aut nouo privilegio vtitur, non videtur in eadem causa fisci. & per idem ff. de leg. 3. s. 1. distinguendo tamen procedit utrunque dictum. Et sic Bonon. in scholis disputatum fuit, & terminatum primum scilicet dictum esse verum quando conuentio fuit de aliqua certa pedona: secus si de certa non puenisset, sed in genere de pedona. iura inducta distinctionem probant: & sic foluta est contrarietas. Et facit ff. de verb. oblig. l. quicquid adstruenda. in fin. j. respon. ubi refert an de certis, an de omnibus actum sit. ¶ Reduendo ad principale, cu in thmate propositio maneat eadem dignitas, licet creuerit, manebit & delegatio. Facit ff. de furt. inciendo. §. infans. Nec proprie dicitur alterata conditio. ff. de condi. & demonil. l. falsa. ubi liberto legatum sibi debetur licet ab Imperatore anulus suscepisset: dixit tex. quia honor est auctus, sed conditio non mutata. Ad praedicta etiam facit in Auth. ut iudices si ne quoquo suffragio. §. illud tamen decernimus. colla. 2. Io. And.
- h Significauit. ¶ De impetrante dicit j. verum finitur. l. Io. And.
- i Tuai. ¶ Vide quod ibi scripsi in fi. & quod hic subdit de primo, inconsiderate fuit dictum: quia secunda incipit, tua dudum. Io. And.
- k Significauit. ¶ Vide quaestionem quam disputaui, positam super regula, is qui in ius. de reg. iur. lib. 6. Io. And.
- l Licet. ¶ Hec vera in delegatis ad lites, de quibus loquuntur hae iura: & idem in datis ad gratias faciendas, de quibus loquuntur hae iura: & idem in datis ad gratias factas exequendas. H. e. ti. si p. gratia. lib. 6. Io. And.
- m Recedente. ¶ Cum finitur eius iurisdicatio per recessum, sicut in legato, de quo loquitur Decree. quam allegat. Io. And.
- n Praecipitur. ¶ Vbi hoc no. Io. in 1. gl. & uide 1. 8. q. 2. dudum. in glo. 1. reli qui vero hoc notauerunt in Decree. quoniam abbas. e. ti. Io. And.
- o Praecipitur. ¶ Solutio forma mandati hoc induci, ut s. patet, quod necesse est consilium sequi: alius secus ut ibi. & de arbit. cum olim. Io. And.
- p Vber. ¶ Sed si Vber. de appell. loquitur, habeo contrarium per cum super praedicta. l. & quia alleg. ff. ma. l. mandatum distrahendorum. Io. And.

Specul. lib. 1. Partic. I.

a venisset. sed dic ut ibi ². ¶ **¶** Quid si super duob. articulis profus
6 diuersis est datus iudex. & super vno citat & super alio nō: & sic
 mandator moritur? Dic secundum Vin. mandatum quo ad par-
b tem expirare ^b ff. de appell. l. cum in vna ff. de nego. gest. nam & se-
 ruius. §. si vno. ff. de mino. et. & no. de hoc. extra. de ref. pasto-
c ralis. in fin. papa not. contra in pre. c. licet. & de ref. pastoralis.
 cum iurisdicō sit res indiuisibilis: vt in præd. cap. pastoralis. §. 1.
 Veruntamen licet vna persona in rescripto contenta, citata sit
 ante mortem delegantis, non ideo perpetuatur iurisdicō, quo
 ad aliam ibidem contentam. argumen. extra de offic. delega. re-
 latum. Sed si moritur ante declarationem generalitatis, perit iur-
 isdicō super non declaratis, vt in præallega. capitu. pastoralis.
7 ad fin. vbi de hoc. ¶ **¶** Quod si delegatus deponitur, vel transfer-
d tur ^d, ante quam subdelegatus citet, perit extra de offic. delega. quoniam Abbas. Alii tamen contra: & erit subdelegatus suc-
 cessoris. arg. præallega. Decret. licet in Authentic. vt nulli iudi-
 §. & hoc vero. & sequen. collat. 9. & intellige, quod iurisdicō
 subdelegati perit morte mandatoris: non ipso iure, sed ope ex-
 ceptionis. Et si delegans, qui totam causam commisit, excom-
 municat, non perit iurisdicō subdelegati. Item forte si par-
 tem tantum commisit: quod dic secundum Papam, vt not. in
e præalleg. capitu. licet ^e. ¶ Secus autem est in vicariis & officia-
 libus, qui nequeunt officia sua exercere, dominis eorum excom-
f municatis existentibus. extra. de off. vicar. Romana ^f. quia vnum
 & idem est auditorium domini & officialis seu vicarii. extra. de
 appella. Romana. in princip. §. ¶ Porro iurisdicō ¶ legati Apo-
 stolice sedis, vel etiam alterius, durat etiam post mortem illum
 mittentis de hoc infra de off. legat. §. finitur. Item finitur mor-
 tuo Imperatore re integra. instunt. mand. §. recte. ff. eodem in-
 ter causas in princip. quia rescripta personalia sunt, nec tran-
 seunt ad alias personas, quam ad contentas in ipsis. extra eo. cap.
 P. & G. & c. cum olim secus, si egit ante mortem: quia tunc po-
 terit successor finire litem, si sit tale ius, ubi successio locum ha-
 beat vt C. de inoffic. testam. si pater alias non. & hoc ubi proprio
 nomine literæ obtinent sunt. si vero nomine ecclesie, mortuo
 Imperatore successor valet arg. extra. de off. delega. quoniam
h secundum Tanc. ^h Item mortuo eo, pro quo mandatum
 dirigitur, ff. quæ senten. sine appel. re. l. pen. ff. qui fati. cog. si
 decesserit. Item per secur. das literas de primis expressam mentio-
 nem facientes. extra. de rescrip. cæterum. Item per remissionem
 causæ factam superiori, seu per relationem, seu consultationem.
 extra. de offic. legat. licet. C. de rela. l. prima C. de appel. ex illo. 3.
 quæst. 6. multum. extra. de app. intimasti. & infra in titu. de rela.
 Item reuocato mandato, vel si delegatus causam ad se reuocat.
 ff. de iudic. cum prætor. & l. iudicium soluitur. extra. de constitu.
 ecclesia. instut. man. §. recte. extra. de elect. in causis extra. de appe.
9 l. nostiam. ¶ Potest etiam delegatus, re integra adhuc existen-
 te, reuocare commissionem quam fecit, etiam si simpliciter, vel
 totam causam commisit. Idem etiam facere potest si subdelega-
 tus, re integra moriatur, & causam resumere argum. in præalleg.
 Decret. licet. & sic obtinuit. Et de hoc secundum papam eodem
 titu. in literis. & cap. venerabili ⁱ. Item mortuo vno coniudicum
 ditorum, non adiecta illa causula, Quod si non omnes, & c. uel,
 Quod si non ambo, & c. extra. eo. vno. licet sit argum. contra ff.
k de iudi. uenitor. §. iudices. ^k Sed hoc fallit quando dignitas non
 nomen proprium exprimitur. eod. titu. quoniam abbas. de hoc
 supra. nescio. quid si causa Item finitur, quando appositæ non est
 clausula, Quod si nō omnes, & c. si incidat ^l in perpetuam impos-
 sibilitatem iuris & acti. extra. de rescrip. scilicet. & de re iud. ad
 probandum. ut dixi §. 5. prox. uer. uerum cum causa. Item lapsō
 tempore commissionis: ut infra. §. fin. uer. sic. item si quod iurisdicō
 ¶ Item si instantia iudicii triennio durauit C. de iud. prope-
 randum. ¶ Sed nunquid omnia acta percuti lapsu triennii? ^m Di-
 cunt quidam, quod sicut in præallega. l. §. 1. ⁿ ff. eod. & post edi-
 ctum. Alii dicunt, quod ea in quibus grande periculum uertitur,
 non pereuntur sunt confessiones, & attestaciones, quibus est sub
 ueniendum. C. de reb. cred. l. generaliter. xij. quæst. ij. super. tes-
 tes enim possent mutare consilium. ff. ad Trebel. l. iij. §. causæ.
 C. de recep. l. pe. C. de lib. causa. iubemus. Ea uero in quibus non
 est tantum periculi, illa pereunt, sicut est libelli oblatio, litris con-
 testatio, iuramenti præstatio, & huiusmodi: ut in primis concor.
 §. de iura. calurn. §. sequitur. uer. scilicet. quid si instantia. Sed secun-
 dum Cano non perit instantia lapsu triennii: ut extra. de iud. cap.
o pe. ^o ¶ Sed nunquid de tempore triennii * deducitur tempus,
 in quo partes coram arbitris forte fuerunt: sicut contingit in anno
 * prosequendæ appellationis? Videtur quod non: cum hoc non
 sit iure cautum: ut illud arg. præ. l. properandum in plerisque lo-
 cis eiusdem l. & extra. de off. dele. si quando. Quidam tamen con-
 tradicunt. ¶ **¶** Quid si in statuto ciuitatis continetur, quod lites
 tam ciuiles, quam criminales certo tempore sopiantur: & intra
 illud tempus iudex non cognoscit super aliqua quæstione: nun-
 quid post illum terminum poterit cognoscere ex illa generali

lege, properandum. & C. ut intra certum tempus. l. si. Dic. §. sic.
 ar. C. de nox. act. l. 2. & ff. de publ. l. §. unde quærit. secundū Mar.
 de Fano ². Item per lites cōtestationem factā cōcorditer corā or
 dinari o

ADDITIONES.

a Vtibi. ¶ Vide quod ibi plene scripti super gl. 2. & ibi primos sequor, quos
 etiam per hæc verba superiora sequi uideatur & Gul licet statim dicat priu
 in subdelegato: & quod dicam j. de refcri. §. ratione impetrantis. super ver.
 sed nunquid tunc. Ioannes And.
b Expirare. ¶ Allegatur ad hanc prædi. leius qui. & ff. solu. matri. l. pen. §. 2.
 Ioan. And.
c Licet. ¶ Vbi uideas super gl. 2. & in gl. dicit Hof. de hoc articulo, & tribus
 seq. tene quod ibi dixi. Ioannes And.
d Transfertur. ¶ De translatō disputauit Gof. & est secunda ipsius quæstio:
 & tenuit, quod perit. respondens ad l. venditor. §. 1. ff. de iudi. ut dicam, j.
 ver. item mortuo vno. Io. And.
e Licet. ¶ Facit ad hanc partem. et. si cui. lib. 6. Io. And.
f Romana. ¶ lib. 6. Ioan. And.
g In prin. ¶ lib. 6. Ioan. And.
h Quoniam. secundum Tanc. ¶ Vide remissionem super ver. item mortuo
 eo. in fi. Ioannes And.
i venerabili. ¶ Et sic terminatum est. et. tit. quamuis. lib. 6. Io. And.
k Indices. ¶ Ibi dicitur, quod indices dati a præfide durant in tempus suc-
 cessoris: sed dic ut ibi no. illud uerum perpetuata prius iurisdictione vel ex
 confirmatione successoris. Io. And.
l Incidat. ¶ Vnus coniudicum, vt sic fite casus æquetur morti, de qua prædi-
 xerat. Io. And. Adde tu ad uer. sequentem. item lapsō tempore: quod hoc
 procedit in cōseruatoribus. etiam quoad negotia iam cæpta, vt finito tem-
 pore cōseruatoris. finiat cōseruatoris potestas. Rota in antiq. decis. de
 cisi. ccc. viij.
m Triennii. ¶ Hæc quæstio non procedit secundum leſt. Petri de Bel. qui te-
 net, lapſu triennii instantia non perire: & sic etiam post triennii ex actis fini-
 ri poterit: cū hæc lex illa non uet. sed punit iudicem & partem, cuius pa-
 troniū per quod ilegit, quo minus prius cā finiretur. Hoc etiam recitat Cy. in
 l. properadū in prin. & §. fin. autem utraq. & §. illo. Procedere ergo quæ-
 stio, quando per sententiam iudicis reum absoluentis ab obseruatione iudi-
 ci finitur instantia: quæ solo cursu temporis sine tali sententia nō finit: secu-
 dū eū: cōiter doctores §. tenentes dicunt eam triennii cursu finiri, vel dato qd
 non finiat sine iudicis sententia: tenent tamen ea adus, quæ perueniunt ad
 instantiam finieandam, illam finiri non posse. quod pl. ne ipsius legis uerba
 sonare uidentur. Io. And.
n §. j. & vlt. Vbi dicitur, quod causa cadit, p. hoc quod tenuit Guid. de Suza.
 & pro hac parte arguit. ff. iud. fol. l. 2. Io. And.
o c. pe. ¶ Vide ad quæstionem quod ibi dixi super 1. glo. sed plenius de testi-
 causam. l. vbi omnino uideas. Io. And.
p Sed nunquid de tpe triennii. ¶ De hac q. Alberi. in ope statutorii in j. par.
 q. 60. p. doc. l. pperā. §. finit utraq. C. de iud. & l. fere oport. §. psequens. ff.
 de exc. tu. per Ray. vbi sic distinguit, aut tps statuitur parti, & factum post
 non tenet, d. §. consequens. L. exceptionem. C. de pb. aut statuit iudici & iur-
 isdicōni, & tunc factū post non tenet, ar. l. 2. §. si iudex. ff. de iudic. aut sta-
 tuit actioni: & tunc aut statuit ad substantiam actionis, & factum post non
 tenet. l. si. C. de dolo. aut circa litem instantiam, & finito tpe finitur instantia:
 sed iudex de nouo poterit cognoscere, & iudicare non uigore primæ instan-
 tiæ, per not. in l. properandum. C. de iud. in h. facit autem l. cum testator.
 C. ad l. Fal. Ray.
p Appellationis. ¶ Vt patet in cle. de app. quandiu. & est simile quod no. j. de
 arb. §. 1. ver. quid si a tempore. Io. And.
q Contradicunt. ¶ Pro primo dicto facit quod no. Acc. in l. pperandū. post
 prin. in gl. quidam. vbi tenet de consensu partium triennium prorogari nō
 posse. Pro secundo facit, quia uideam ratio. de conscrip. vt. vel iust. cū dile-
 cta & ibi concor. Sed ad hoc respondetur, qd non est idem. periculum in utro-
 que: quia in principali perit sola instantia causæ. sed non cā: sed lapsō tēpo-
 re appellationis perit causa: quia rata manet sententia. de app. cum sit. & in
 cle. eo. ti. si appellationem. quæ bene facit. unde primum tene. Io. And.
r Aliqua quæstione. ¶ Sub. coram ipso no. Ruditer proponitur hæc quæstio:
 recipe intellectum ponentis.
f De Fano. ¶ Oldradus in sua disputatione, de qua mecum contulit Padua,
 intellexit hoc dictum Mar. quando statuto licet dare certā formā & tēpus,
 tamen ex uerbis vel ex mente non tollebatur ius commune prouisum de eo
 casu: quia cū tunc sublatā uia statuti periret uia iuris cōmunis, per l. quo
 ties. de act. & obl. & C. de sepul. vio. qui sepulchrū. agens ea uia non patet
 exceptionē statuti, quo nō utit. ff. q. cū fal. tu. auth. l. plane. Est tñ aduer-
 tēdū, an statutū imponat terminū iudici & iurisdictioni, an iudici tantū. Pri-
 mo casu post terminū nō ualeret statū. C. quando prouo. non est nec l. cū nō
 eo die. ff. de iud. l. 2. §. si iudex. & l. iudex. Secundo casu tenet. C. vt oēs tam
 ciuiles. l. vna. in fi. de adi. pri. l. vlt. & sic loquitur. C. de decur. l. generaliter.
 lib. x. quæ solum punit iudicem non finientem intra tres menses. Ad hoc cō-
 cor. quod dixi eo. tit. de causis. post glo. in 1. q. ¶ Richardus Malumbra
 in quæstione sua, quam posuit j. de pcur. §. nunc breuiter. super ver. licet autē
 def. addens tertiam quæstionē, refert quosdā tenere, qd ex eadē instantia lap-
 sō tēpo- re statuti, intra tēpus iuris poterit causa diffiniri: & inducūt tres leg-
 es §. prox. alleg. ipse tenet dñū, vt sic tēpus per statutū instantiæ deputatū
 in totū censetur vice tēporis a iure communi instantiæ deputatū. Sup. quo
 uide quod dixi in præalleg. ver. licet. inducit gl. l. properandum. super uerbo
 triennii. quæ a tēpo- re instantiæ deputato excipit certos casus. Ad legē
 vnic. vt omnes tam ciui. respondet, quod ibi fauore administratoris, non
 fauore expediendæ causæ est tempus statutum. intra quod si causa non fue-
 rit finita, recedat administrator: & punitur iudex, qui fauorem administ-
 ratori violauit tamē post illos quinquaginta dies instantia iuris eo
 remanet. p. quæ principaliter tēpus non fuerat limitatū. Eodē mo

QV AESTIONES.

nitiuè pronunciare, tamen potest absolutoriè pronunciare ab obseruatione iudicij, per l. fin. C. ut intra certum tempus, quam dicit singularem; subdens hoc fallere in casu singulari, l. penult. C. de naufragiis xj.

r. 'An delegatus poterit committere reſeruatō & retento ſibi conſilio, hoc eſt quid ipſum conſulere debeat. itam quid ſi dicat co mmitto tibi cauſam, vt ſententiam feras, niſi te reuocauero:uel quid ſi dicat, committo tibi cauſam quandiu te reuocauero:de his vide In nocent in cap. ſi pro debilitate. de off. deleg. vbi tenet quod ille cui commiſſa eſt quaſtio iſto modo non po teſt ferre ſententiam.

2. Quid si delegatus alium subdelegat sciente, & patiente primo delegante. vide. l. 1. §. omnia. ff. de exercit. per Guil de Cu. & Ray. qui videntur tenere quod valeat.

3 In lex est comm. & c. de legi. super verbo, virorum. non hic quod mulieres non possunt esse ad faciendam statuta, nec iura inquirere, hoc tenet Alberi. in lectu. l. humanum de legi. hoc idem Bald. & Angel. in commisso. nonibus. quod sunt si dicimus, committimus potestati & eius curia talem questionem, intelligitur tantum illis esse commissam, qui sciunt de iure disceptare, & non iura inquirere.

4 Ponē, mandata fuit iurisdīctio sub condicione vel die certa. postea iste fidei delegatus processit in causis cognitione ante conditionem, vel diē de consensu partium: vel prin. postea moritū iste delegatus. Queritur an iurisdīctio eius sit perpetua, vel non & die quod non, per l. secundā. §. si iudex de iudic. fac. capitul. cum plures de off. deleg. lib. vj. præterea iste delegatus habet tantummodo spem iurisdīctionis, nisi de obligatione. §. ex conditionali. non autem plenam iurisdīctionem, nisi conditio- ne vel die exstante. Ad hæc questionem facit opinio lex. c. de iur. om. iud. vbi dicitur, quod priuatorum consensus & fecus si prius aliquam iurisdīctionem haberet. l. prima. de iur. om. iud. ff. de iudi. & hæc est vera solutio: licet aliqui contra præterea ante conditionem vel diē non neque habitu neque actū dicitur esse iudex, & ideo non potest præuenire tempus: fecus autem in ipso diē, quia tunc si ex consensu partium prorogaret, tunc dicitur esse iudex actū & habitu: & hæc questio fuit disputata Bononie per domi. Ioan. An. & Paul. de Leaz in capitul. de causis de offic. deleg.

3. Item quare ipse ibi: pone quod delegatus datus est ad diem, tulit sententiam in ultima die; an post terminum possit sententiam executioni demandare? & dicit Hostien. in capitul. consiluit. eod. titul. quod sic: quia illud est quasi declaratum: præcedentia. pro hoc. prima. C. de re iudic. tamen Hu. & Ioan. tenentur contrarium. 27. questio. 2. si homo effusetur, quia executio sententie, est actus iurisdictionalis. infra. eod. capitul. si delegatus lib. 6. Ioan. Adde diffingitur concordando dictas opiniones ut terminus addicitur decisioni, aut iurisdictioni. Primo casu potest sententiam executioni demandare: secundo non, quia mandare executioni est actus iurisdictionis, vt d. capitul. si delegatus Paul. de Leaz.

6 In l. prima. de off. praef. ibi in text. legati Cefaris. ex hoc ver-
bo dicit Mar. de fano. quod cum papa fecisset legatum suum in
Lombardia archiep. Raennae. ipse legatus excom. municatū
cōmune Bononiae. quia distraxerat bona episcopi Imolenis
vt dicebatur tamen ante excommunicationem mortuus era
papa: & hoc sciebat legatus opponere ut ibi per commune Bo-
noniae excommunicationem non valeret: quia morte delegati
facta erat delegatio. & sic non valebat excommunicatio
sic fuit iudicatum per plures sapientes. sed dic. Mar. per istam l.
teram dicebat excommunicationem valere. cum legatio adhuc
teneret: quia ipse delegatus à papa erat ordinarius. vt hic vide-
tur in legato Cefaris. & istino amittunt iurisdictionem mor-
mandantis. extra de off. deleg. ca. licet & sic fuit dicam in cu-
ria Roma pro hoc ff. de iur. om. iu. l. morte. & l. & quia ad hoc v-
de nota 7 de legato c. finitur. ver. pone ergo.

* 7. Si lara est fententia per quēdam, tanquam delegatum, cum non eſſet, an potuit confirmari ab eo qui potuit delegare? quod dicitur quod ſic, per. l. inſtar. C. de iur. ſic. quia ubi iuridictio deficit, nihil operatur ratihabitio, not. in l. prima. C. ubi cri. agi op. & l. prima. C. qui pro ſua iur. & extr. de re iud. cap. tul. i.

* In l. prima. §. si index. ff. de indic. pone est delegata causaliter
cul. vteam intra mensum terminaret. & ulterius inter eos in
iudiciationem non haberet: Cum infra mensum non posset co
gnoscere, progaurent partes iudiciationem, vt ulterius
cognoscere posset, modo queritur an vltra mensum cognoscere
possit inter eas partes? dicunt quidam quod non, quia
preste veritum est, & fines mandati & cetera. tamen ista litem
Specul. prima pars. B facit

facit contra, & facit in eo cui specialiter prorogatio fuerit inhibita, & in nostro casu non fuit inhibita: ergo potest, non ob. C. quando pro. non est nec. l. cum non eo tem. sic. quia ibi non p. fenerunt de prorogatione. quod potuissent ut hic. & sic intelligitur. l. illa. Guido de Suzaria.

* 9 Refert Io. Cal. in ca. si de offi. del. q. quidam disputauit talem questionem legatus de latere commisit cum quidam delegatus. Iste delegatus commisit citationem sed post recessum legatus fuit facta citatione: an talis citatio valeat, & sit perpetua iurisdicatio? & quod non valet, arguitur: quia verba sunt intelligenda &c. de cleric. nō. res. c. relati. l. i. §. hęc uerba. ff. q. quisq. iu. & ideo ista citatio nō valet ecōtra q. ualuit, q. a sufficiat q. citatio sit incepta: & citationis tres sunt partes. scilicet commissio, uocis emissio, & relatio: & per cōsequens vñ ualere. & hanc partem tenet per cap. licet. extra. de offic. dele. Ioan. Cal.

* 10. Nota q. si iudex ordinarius reuocat iurisdictionem delegatā, quā in se tñ residet, partes p. muni p. sensu non poterunt procedere corā delegato: quia non tangit ius partis ista reuocatio, vt no. Inn. in c. cum contingat. extra. de rescriptis.

* 11. Quid si aliquis est absolutus ab iurisdictione iudicij p. delegatos, an poterit ulterius agere coram illis. uide in c. examinata. extra. de iu. p. Ab. & tenet q. sic, vel ob causam c. in literis de off. deleg. quia illud est quando tulit sententiam diffinitiuam: scilicet si absolutus ab obseruatione iudicij.

S V M M A R I V M.

- 1 Delegatus quibus ex causis potest recusari?
- 2 Familia reprobat: aliquem propter dominum suum & econuerso, omnes de familia recusantur propter eum.
- 3 Suspicionem tollit par affectionis causa.
- 4 Repellitur index in causa sui socij, durante societate: post non. & quid de magistro in causa sui scholaris.
- 5 Doctores est index sui discipuli.
- 6 Indices reciproci habentur suspecti.
- 7 Conquerens de subdito suffraganei sui coram ipso suffraganeo, an sit audiendus: an vero ipse subditus possit suffraganeum recusare.
- 8 Episcopus alterius diocesis dans literas contra aliquem, potest recusari.
- 9 Literas impetrat ab episcopo communi, non sunt impugnande.
- 10 Prelatus ecclesia impetrans nomine ecclesie suam consanguineum in iudicem an illi: poterit recusari.
- 11 Prelatus ecclesia non est dominus reum ecclesie suam, sed procurator: & si sit aduocatus, procurator vel assessor in eadem causa, an admittatur.
- 12 Aduocatus, an quis possit esse in causa, in qua fuit index.
- 13 Index an possit esse quis in sua causa, vel suorum, & quid si sit testis in eadem sua causa.
- 14 Inimicitia post reconciliationem an repellat iudicem.
- 15 Episcopus a quo appellatum est, si archiepiscopus fiat: eo o eius ad quem appellatum est, an possit cognoscere.
- 16 Personae, quae sunt incapaces iudicialis dignitatis: & causae, in quib. repelluntur indices.
- 17 Fideiussores an possint esse indices in causa rei, & quid de fratre fideiussores.
- 18 Causa qua repellitur procurator, vel arbiter, eadem repellitur ordinarius & delegatus.

7. §. Superest videre quis valeat recusari. Recusari autem potest delegatus si sit suspectus: ut

- a apertissimi. quod potest ex multis causis. Primo si sit dominus impetrantis extra, eod. causam quae. 3. quae. 5. accusatores. 3. licet sit arg. contra, extra, de for. compe. ex transmissa. vbi de hoc b secundum papam. b. f. Idem credo in vasallo impetrante. xxii. q. 1. c. de forma. extra, ut lite non contest. accedens. 1. c. de ass. l. f. c. Item si est nimis ei familiaris, vel commensalis eius, eod. titul. d. infinuante. & 3. q. 5. accusatores. & c. i. vbi no. q. sunt familiares. d. Item si sit nimis favorabilis alteri parti. extra, de rescr. ad hanc extra ut lite non contest. accedens. 2. Item si ipse seipsum impetravit. uel impetrari procurauit. ff. de proc. quae oia. ibi. suspectus est &c. & arg. ff. de orig. iu. prator. C. ne quis in sua causa iud. l. vnica. ff. de arbit. l. pen. C. de ass. l. f. f. in fin. ibi. iud. icare. ff. ad l. Cornel. de fals. l. xxi. §. qui se. Item si ad petitionem alterius partis datus est ff. de iud. l. obseruandum. extra. de of. delegat. infinuante. ¶ Item si sit comes aduersarij, seu aduersarij est de familia eius, uel libertinus, uel filius eius. ff. de of. p. res. senatus. C. si quacumq. pre. po. l. vnica C. de episc. audi. si praes. ff. de iur. omni. iud. qui iurisdictioni. extra eodem. cum R. ff. ad l. iul. repe. l. 2. & 3. Sed hoc nō semper verum est ut extra, de fo. compe. cap. cum contingat. de offi. arch. cap. f. ¶ Item si est inimicus, vel suspectus f. 3. quae. 5. f. quia suspecti. arg. ff. de suspect. tuto. tutor quoque §. si tutor inimicus. ff. de procurat. qui exilio. ff. de liber. causa. si pariter. C. de iud. apertissimi. ¶ Item si sit inimicus domini mei. Nam propter

dominum recusatur aliquem tota familia: & econuerso omnes de familia recusantur propter eum. C. si quicunq. pra. po. l. vnica. Item si est familiaris inimici mei: in pra. di. l. & extra, de accusat. repellantur. ¶ Item si est concanonicus, uel socius specialis §. aduersarij. extra eodem. cum R. ff. pro soc. uerum respon. primo. & in concor. quae sunt infra uerficul. item si sit de terra: & ver. sed quid si nisi forte in causa tertij concanonici, quia tunc par affectionis causa suspicionem tollit. ff. de ritu. nu. non solum. h. §. de vno. ¶ Cardinalis potest tamen dari iudex in causa alterius cardinalis: ut extra, de electio. querelam. extra, de excep. cum venerabilis. Sed potest dici, quod ibi non fuit exceptum. extra, de accusationibus ad petitionem. uel forte ibi ex certa scientia principis fuit dictum, quod non potest recusari. infra tit. de recusatio. §. 2. uer. quid si sit causa. ¶ Quid si sit socius in eadem domo? Dic quod durante societate repellitur. post non ar. extra, de officio dele. cum R. vbi concanonici repelluntur. ¶ Quid de magistro in causa scholaris? Dic quod non est questio, quia doctor est iudex in causa: ut C. ne fil. pro pa. Auth. habita. & in proemio Digestorum. §. penult. Sed contra, extra, de off. delegat. causam, quae ubi si subditus contra alium impetrat dominum suum, quia alias index suus est, potest dominus recusari. Sic si scholaris contra non scholarum impetrat magistrum. videtur posse recusari: secus si contra scholarum quia tunc par affectionis causa suspicionem tollit. ff. de ritu. nupt. non solum §. de vno. ¶ Item si habet consimilem causam. extra, de iudic. causam quae. & de testi. personas. ¶ Item si unus est iudex alterius, ut quia impetraui te contra Titium, & tu me contra Mauium: hic Mauius recusa-

ADDITIONES.

- a Causis. ¶ Quae omnes sunt exempla suspensionis, quae est vnica causa recusatōis: ut author fateatur infra. de recu. §. 3. in princip. est autem sciendum, quod suspicio delegati papae probatur coram collega vno. vel pluribus si dati sunt cum clausula, Quod si non omnes, vel quod si ambo. alias itur ad arbitros. eo. tit. contra vnum. lib. 6. Io. And.
- b Papam. ¶ Vbi scriptum in glo. hic patet. Ioan. And.
- c Eius. ¶ Et Gul. Ang. idem dicit in eo. qui a parte recipit magna dona, per l. vnam. ff. ad l. iul. de amb. secus in paruis. ff. de of. procon. l. solent. vide de rescript. statutum. §. in super. lib. 6. Ioan. And.
- d Familiare. ¶ Gl. illa est in summa questionis: & si dem vide not. de testi. in literis. in glo. 2. Ioan. And.
- e Obseruandum. ¶ Dic vt ibi not. & eo. tit. cum R. in vlt. glo. & de foro. comper. cap. i. in vlt. Ioan. And.
- f Suspectus. ¶ Quae suspicio oritur etiam ex inimicitia non capitali: & sic non est necesse talem exprimere. Non ob. ff. de ad. l. 3. in fin. quia vt dicit Gul. Ang. de recusa. in 3. colum. iudex ruit in reum etiam iniuriam. ff. de verbo. obligat. l. inter stipulantem. §. 1. non sic testator in legatario. Vnde non mirum, si leues inimicitie, quae non adiungunt legatum, impediunt iudicem. Nec obstat in Aut. de testi. §. si vero quis. colum. vii. vbi leuis inimicitia non repellit testem. Ratio patet infra. §. ult. in fin. Ioannes Andre.
- ¶ Adde tu, quod eo ipso quod iudex manifestat intentionem suam dicens quod talis non habet ius in causa, potest vt si specus recusari: quia ex his verbis reddit se suspectum. Rot. in antiq. deci. dec. cclvi. Innocēt. in capitu. irrefragabili. ext. de of. or.
- g Specialis. ¶ Extra domum, vt differat a ver. seq. Et Gul. And. indistincte repell. bat socium per l. statum alleg. quae dicit, quod societas est altera fraternitas.
- h De vno. ¶ Per hanc legem dicit Gul. Ang. vbi supra, quod reus recusare non potest iudicem ex causa, ex qua etiam recusare posset ipse actor alleg. etiam l. in ar. enam. C. de inoff. testa. & l. quoniam. C. de hereticis. Datur potest exemplum, quando contra consanguineum meum impetro iudicem ex eadem causa communem inimicum sibi & mihi, in his quae iudicis personam afficiunt: de quibus infra §. proximo, non puto eum intellexisse, alias nil valeret materia illius §. Item illae non sunt proprie recusatōes, sed exceptiones. Primum dictum mihi non placet, quod actor spon te vadens coram inimico, compellat reum litigare coram illo. Facit de conuer. coniu. quidam. & c. placet. de electio. capitul. ab eod. in fin. l. br. vi. nec est bona aequatio dicere, Impetraui contra te communem consanguineum concanonicum, vel magistrum, de quo infra verficul. 2. tu non potest illum recusare: ergo nec communem inimicum. ibi enim reculo, quia tuus, quod non possum te replicante de facto meo, scilicet quod est meus. hic vero reculo, quia meus: de tuo facio replicare non potes, licet de meo possis: puta quod sibi reconciliatus sum, vel quod consensui, vel aliquid tale. Non obstat l. in arenam & l. quoniam. & decret. penult. & vlti. de adulter. in illis enim criminis paritas ab agendo vel excipiendo reiciit criminofum: hic non est crimen in recusante. Ultra hoc satis est vehemens presumptio, hic suspitionis causa in reo perdurans sit per osculum reconciliationem in actore sublata. Ioan. And.
- i Cum ¶ Vbi P. & Abb. posuerunt istud dictum & sequens. Ioan. Andre.
- ¶ Adde tu, quod si iudex alias esset tantae integritatis, bonitatis & fidelitatis, quod nulla contra eum posset esse suspicio: quod in quamplurimis causis hic enumeratis non admitteretur recusatio. Ita do. Anto. quae omnes sequuntur in c. postremo. extra, de app.
- k Quae. ¶ Quod dic vt ibi dixi in glo. bene dicit. Ioan. And.

recusab. t me, eo quod es iudex meus in causa Titij, & Titius te ex
eo, quia sum iudex tuus in causa meij: hi enim reciproci iudices
suspecti sunt. C. de iud. proferendum. 16. quest. 2. vis. ibi, huma
num est, cum vereri, &c. & ibi: unde fit vt in partem, &c. 8. q. 2. c. j.
1. q. 3. quatuor. extra. de collu. de regen. c. j. Unde nullus p. c. cō
seruator deputari conferuatois sibi vt in Constit. Ale. 1111. de
officio delegat. quia de conferuatois. b. ¶ Item est, si cum altera
partium litem habeat. ff. de excus. tuto. propter litem. C. qui da
tuto. vel cura poss. Auth. si curatoris. extra. de officio deleg. cum
superabbatia in casu ibi scripto. ¶ Item si est suffraganeus ad
uersarij mei. extra. vt lit. non contesta. accedens. & de pur. cano. cū
in iudicature. & hac non est probanda, cum sit notoria. c. ¶ Sed
quid si conqueror de subdito suffraganeij mei eorū ipso suffra
ganeo: nunquid poterit subditus suffraganeum recusare? argum
quod sic, in prae. c. accedens. & 16. quest. 2. vis. ibi: humanum est,
cum vereri, &c. extra. de foro competenti. cap. primo. Contra cre
do, quod ex hoc solo, cum sit ordinarius eius: quia actor sequi
tur forum rei. C. de iurisd. i. sione omnium iud. iuris ordinem. 1. r.
quest. j. experientia. extra. de foro compe. cum sit argue. ad hoc
7. extra. de officio archidia. c. fin. ¶ Quid si impetro literas contra
re ad episcopum meum? Videtur q. possis cum recusare. arg. ex
tra. de officio deleg. causam vt lit. non contesta. accedens. j. quia epi
scopus loco domini est, & ego sum de ipsius dioecesi: vt ibi. & s.
verfic. Posset tamen esse secundum Vincentiū, quod si ego pos
sido, & tu es actor, non potes recusare ex hac causa. Et quod
committitur episcopo meo causa, quoniam ille alias iudex est, &
ratione mei, & ratione rei: secus aut si est, ubi aduersarij meus
praesidet. Sed si impetraui contra te literas ad episcopum commu
nem tibi & mihi: non potes literas impugnare, vt extra. de senten.
excom. cum illorum. ¶ Item si sit de terra aduersarij oriundus,
vel eius clericus: secus si eius episcopus esset, secundum Vincen.
extra. vt lit. non contesta. accedens. 2. quod B. non admittit: sed po
test esse sufficiens causa in compatriotis extra suam patriam con
stituitis: puta in scholasticis uel mercatoribus, & huiusmodi, qui
se diligunt velut fratres: vel econtra in indigenis contra alienige
nas. arg. ff. de her. inst. nemo dubitat. §. qui frater. ff. de uer. signifi.
lat. culpe. §. amicos. pro foc. verum. q. inter indigenas & alie
nigenas liuor inuidia regnare consuevit. vt extra. de inflat. d. de
i. corem. secundum domum. ¶ Item si sit consanguineus uel af
finis. vt vitricus, vel priuignus. ff. de iniur. lex Corn. in princ. ff. de
lib. causi. pariter extra. de appe. postremo. 3. quest. 2. absens. 2. ff.
i. procu. sed he. persone. & l. aut affinitate. ¶ Quid si non est consan
guineus, est tamen affinis? Respond. idem est. ff. de procurat. aut
affinitate. Intuenda tamen est persona, secundum Vincentium:
nam talis posset esse consanguineus, qui recusari non debet, ut de
betur si sit monachus Cisterciens. 4. q. 3. c. placent. §. item in crimi
baris. ¶ Quid si prelati alicuius ecclesie impetrat nomine eccle
sie impetrat nomine ecclesie alicuius suum consanguineum in
iudicem, nunquid ille poterit recusari? Et videtur q. sic, cum
sit consanguineus impetrantis: vt in prae. c. postremo. extra. vt lit.
non contesta. accens. 2. Contra: quia non est causa prelati, sed ec
clesie. Quod pater, quia in ea testificari potest. ext. de testi. venies.
2. & c. insuper. 14. q. 2. super prudentia. nec emolumentum vel dā
num ad ipsum spectat, imo ad ecclesiam. 2. q. 6. biduum. ver. palā.
ff. quando app. tit. l. §. in propria quia ipse non est dominus rei
ecclesiasticarum, sed procurator. extra. de dona. c. 2. 12. q. 1. si priua
tum. & hoc tenet A. Eg. l. i. ¶ Item si fuerit aduocatus, uel
10 curator, uel assessor in eadem causa: ut in praelegato cap. po
stremo. 2. quest. 6. statuendum. ff. de iurisdictione omnium iudi
cum. prae. arg. ff. ad Trebel. l. l. §. pen. 2. quā 1. de manifesta. §.
sed sciendum. C. de postui. quisquis in prin. C. de assessor. nemo. in fi.
ueruntamen qui fuit aduocatus, potest esse index ordinarius, se
cundum Vinc. vt in prae. l. l. prae. P. ¶ Quid econuerso si quis
11 velit esse aduocatus in causa, in qua fuit iudex? Respon. nullo iu
re prohibetur: honeste tamē facit, si abstinet ne malum commer
cium presumatur, tempore quo iudex erat, habuisse. De hoc 7. de
12 aduoca. §. j. ver. itē q. fuit. ¶ Item si fuit testis i. e. de. ff. de testi.
l. si. C. de ass. l. si. in prin. & in fi. Item si velit fieri iudex in causa sua,
vel suorum. vt C. vt nemo in causa sua iud. l. vnica. extra. de offic.
archi. c. fin. extra. de foro competenti cum contingat. ff. de iurisdic.
omni. iud. qui iurisdictioni. argumen. contra. extra. de poenis. Ro
mana lib. 6. ff. de offi. prae. l. l. Senatus. P. j. uer. si i. q. uult esse.
Item si ab eo rite fuerit appellatum in illa, vel in alia causa. extra.
de app. ad hec. §. 1. & c. de recte. & c. acceptam. & c. Romana §. cum
vero his lib. 6. quomodo & quando iudex si ut proponis. C. de
episcopali audi. nemo. so. dist. in. si quis praeposita. extra. eo. suspi
cionis. Item quia praemium recipit, vel heres institutus est ab impe
trante. extra. de vi. & ho. cle. cum ab omni. ff. de procu. aut affinita
re. ff. de iudi. Julianus ait. ¶ Item si sit inimicus meus, uel mihi su
spectus: non timet aduersarium meum, uel ab eo per pecuniam
est corruptus, uel ex aliqua causa speciali minus diligit. 1. 1. quā. 3.

f. quatuor. f. de re iud. cum aterni. respon. 1. uer. caueat. & seq. 3. q. 5.
quia suspecti prope si. & in prin. & quali per totam questionem.
ff. de libe. can. l. si pariter. C. de ind. l. 1. apertissimi. Et cause inimi
tiam sunt specificanda. C. de test. Aut si dicatur. ff. loc. l. si mer
ces §. si culpe. extra. eo. cap. suspicionis. ¶ Item quod quondam
fuit inimicus, licet reconciliatus fuerit. 3. q. 5. accusatores. j. extra. de
app. c. proposuit. ¶ Item quod est de minoribus iudicibus: unde
de tali summa cognoscere non ualer. 2. q. 6. ei qui §. diffinitua. uer.
item cum certa. ¶ Item si agitur de priuilegio Pape, non potius
14 cognoscere de eodem extra. de iud. cum uenissent ¶ Item si prius
fuerit ab eo appellatum, qui tunc erat episcopus, & nunc factus
est archiepiscopus loco eius, ad quem appellatum fuerat, non po
test cognoscere: ut in concor. que sunt s. uer. item si fuerit aduo
catus. & uerficul. item si ab eo. argumen. contra. extra. de electio.
u. querelam. in principio ubi de hoc. ¶ Item in l. Corneli. de u. non
15 potest esse iudex gener. socer. uiricus. priuignus. sobrinus. uel
propiorue eorum, qui in ea cognatione uel affinitate, patronus
que eius, uel eorum qui de ipsa cognatione sunt, ut ff. de iniur. l. lex
Corn. Item si est maritus, uel pater, uel filius, uel patronus aduer
sarij, uel quia aduersarius est de eius familia. ff. de offic. prae. Se
natus. & ff. de iur. om. iud. qui iurisdictioni. & ff. de iniur. l. lex Cor.
respon. 1. quod intelligi in criminali, seu in famosa actione. nam
in civili filius potest esse iudex in causa patris ff. de iudic. l. in priua
tis. 3.

ADDITIONES.

- a. Suat. ¶ Si causa sunt arduae, dixit Vber. ubi tractat de recus. deleg. H. hoc
cod. tit. ubi tractat de recus. §. quā sunt iusta. habet hanc pro iustissima & est
secta in nu. & dicit ibi q. magister suus tales iudices vocabat cessionarios,
quasi inter se essent processus. & in hoc ibi instat. l. A.
- b. Conferuatois. ¶ Cuius mentem uide eo. tit. c. in prin. lib. 6. l. A.
- c. Notoria. ¶ Est tamen proponenda, ut dixi in prae. l. decr. accedens. j. super
1. gl. & ut scripsi eo. tit. iudex. lib. 6. in gl. antep. illa recusatio, quia respicit
dignitatem, affert successorem: licet primus datus fuerit sub nomine digni
tatis. l. A.
- d. Titus. ¶ Hoc tenuit H. in Sum. de app. ubi tractat de recus. §. ex quib. cau. in
fi. dicens, q. secus esset, si illum impetrasset in delegatum. Sed hac ratio, q. sit
ordinarius. parum ualeret: quā concluderet idem in patre vel consang. ipse
episcopus illum impetrante, uel coram illo agente. unde primum teneas, non
ob. generale, quod sequitur, per quod reo nō tollitur reculationis beneficiū.
Non ob. dec. ult. de off. ar. licet. n. familia episcopi possit corā ipso conueniri,
non per illud sequitur, q. si familiaris coram ipso conueniat alium. conuen
tus illum recusare non possit: uel q. uolens familiarem eius conuenire, non
possit uti remedio, quod scripsi de for. eo. m. p. si quis contra. l. A. ¶ Ad de ta
q. ordinarius, cui assitit assessor suspectus, p. & ipse ut suspectus recusari. Ita
Abb. Sic. in c. 1. in 3. col. quasi in fin. ver. ff. & secundum hoc deciditur. ext. de
iu. An autem Papa uel imperator possit recusari, ut suspectus? Dicis q. nō,
secundum do. Abb. Sic. in c. quzerelam. in 2. col. ultra med. ext. de elz. idem in
c. cum uenissent. ext. de iud.
- e. Meum. ¶ Hoc he. die non procedit contra reum alterius dioecesis, per Decr.
statutum. de refer. s. cum autem. lib. 6. Ioan. And.
- f. Vinc. ¶ Qui hoc notat in Decr. causam quā. eo. tit. Ioan. Andr.
- g. Actor. Ineptē loquitur Vinc. & Gul. Si enim actor impetrat, certum est q.
non recusat, si possidens impetrat: puta interdicto de retinenda. ergo ipse
est actor. Ioan. And.
- h. Ratione rei. ¶ Parum ualeret hac ratio, ut dixi s. proxi. ver. Ioan. And.
- i. Meum. ¶ In Decr. prae. allegat. accedens. & in Decr. l. i. gl. de appel. libr. 6.
ubi scripsi in glo. 2. Ioan. And.
- k. Affinis. ¶ Hoc praedixerat, q. non aduertit: quia iste uer. fuit ad i. l. A.
- l. Barbaris. ¶ Hoc nō ipse Vincentius de app. c. postremo. ubi etiam allegat
Decr. mandata. de prae. l. Io. And.
- m. Aegidius. ¶ Tu dic contra, ut dixi in Decr. infinuante. eo. tit. in glo. hoc vi
detur. Ioannes And.
- n. Assessor. ¶ Assessor si impetratur ab appelle. l. qui ex illius consilio ob
i. nunt. procedit recusatio. Cessat autem, si impetrat appellans. huius ratio po
tens est. Ioan. And.
- o. Praetor. ¶ Recusari tamen potest, & tunc delegabit, ut ibi. Vincent. autem
illud dixit ubi s. Io. And.
- p. Senatus. ¶ Ad Decr. responde ut ibi nō lex facit pro Ioanne And.
- q. Ad hec. r. ¶ Hoc intellige ut ibi dixi in tex. & plenius super gl. vni. Io. An.
- r. Suspectus. ¶ Hoc dictum fuerat s.
- s. Quatuor. ¶ Extra lib. 6.
- t. Fuerit. ¶ Sup. nouiter. ut probat canon allegatus. & ibi de hoc. & de simo.
per tuas in gloss. propter alias in aliqua suspitionis causa, quā cessante, dicit
Gul. An. de recu. in 3. col. propter illam praeteritam recusari iudicem non
posse, per l. quod ita. ff. de edil. edict. & per illud generale, q. cessante causa
& c. nō ob. C. de ass. l. nemo ex his. in fi. quia ibi aduocatus ex affectione quā
habuit ad causam illam, iudicare non debet. Quae affectio non tollitur per di
missionem officij: quod licet uerum sit, q. praeteritum nequit non fuisse ue
rum: tamen est quod potest non esse. Adde & intellige de reconciliatis de prae
fenti, uel de nouo: alias secus ut per Ioan. And. in tit. de iud. §. superest. ver. ff.
sed uidendum.
- v. Hoc. ¶ In 1. glo. & solue, ut super ea dixi. Adde quod Bal. consiluit, q. sta
te statuto q. a Potestate appelletur ad capitaneum: & cōtingat Potestatem ge
rere utrumque officium: quod de sententia lata per eius iurarium tanquam
Potestatis cognoscit ipse tanquam capitaneus, nec processus erit nullus, & ta
men ut omnis suspicio cesset, debet delegare. Vide eius consil. §. 5. l. lib.

Spe. lib. 1. Partic. 1.

ris. 3. q. 6. infamis personis. 3. tria & c. seq. §. coactores. saltem v. f. quod ad lit. conte. ff. de offi. praedictis. Senatus. ^a Et intellige secundum
b P. quod pater in causa filij, vel conuerso, non potest esse ordi-
narius: vt in d. l. i. priuatis sed delegatus sic, vt in d. l. qui iurisdic-
c ni. ^e Poterit tamen, vt patet, recusari, ext. de app. postremo. & vi-
de j. de instrumentorum edit. §. instrumentum. vers. item quod
est domesticus. & seq. Item quod vult esse index in sua causa: vt j.
in tit. de a. f. ore. ver. item quod vult. Item si causa incipiat ad cum
pertinere. ff. de ind. l. iulianus ait, si aliter ex liti. multo fortius si ab
initio fuit sua. C. ne quis in sua causa ius tibi d. l. vnica. Item si cau-
sa aliquo modo tangit eum, v. quia tenetur de emptione rei, pro
16 qua agitur. 2. q. 6. biduum. ^f Sed nunquid fideiusor potest esse
d index in causa rei? Dicunt quidam quod sic si est soluendo. ^e Alij
contra, arg. ff. de leg. j. si cui. in fi. & ff. de fur. itaq. filio. §. si. Sed po-
t. 2. debitor meus in decem dedit mihi P. in fideiusorem: verum
f ipso T. dicente contractum huiusmodi factum fore in fraudem
visurum, impetravit contra me super hoc iudicem fraterm di-
sti P. nunquid eum potero recusare, eo quia frater est fideiusor-
is? Videtur quod sic. extr. de appel. c. postremo. cum suis concor.
Nam videtur propria causa fideiusoris ff. de appel. l. ab executore.
Interess enim eius, vt liberetur, etiam si debitor sit soluendo: vt
in praes. l. si cui. in fi. & l. seq. & arg. extr. de fideius. ca. si arg. con-
tra. Non enim dicitur propria causa fideiusoris, cum commodum
vel incommodum non spectat ad ipsum f. q. si app. sit. l. j. §. in pro-
pria. 2. q. 6. biduum. Preterea fideiusor, quod praestaret a debitor.
ff. i. i. sol. iam tamen. §. in hac. extr. de fideius. c. 2. & 3. Et hoc tenet
g quidam quod non recusat, cum frater eius non sit principalis.
h ⁱ & in alijs casibus quos habes j. prox. §. Et generaliter quambi-
us causam sufficientem ad recusandum procuratorem, vel arbi-
trum, credo sufficere ad ordinari vel delegati etiam recusandi. h
i De recusationibus dicam j. tit. de recusationibus.

ADDITIONES.

- a Senatus. ^f Hoc placet vber. de Bo. ti. de declinatorijs contra iudicem.
- b Pl. ^f Sic eum allegat Ros. ti. 2. ante ff. & illud dixi vbi s. ad fi. col. vers. &
notandum. Et per Ros. redditur ibi ratio: quia delegatus fungitur munere
delegatis: & sic cessat ut alius. Ordinarius vero munere proprio. Parum
vrgit hac verba, secundum quia raro recusari posset delegatus.
- c Iurisdictioni. ^f Et hoc ibi placet Accur. qui ponit alias duas solutioes, qua-
rum vna procedit hic: alia distinguit, an agat vel conueniatur. Et vide quod
no. de foro compe. cum contingit. in gl. 2. & super ea Ros. ti. quo. 3. in fi. di-
stinguit, an sit iurisdictioni contentiosa: & tunc potest esse iudex, & recusatur.
An voluntaria: & tunc potest esse iudex, nec recusatur. alleg. ff. ad Treb. nam
quod. & quod cuiusque vni. illud cum l. seq. Adde. quod d. Anto. in d. c. cum
contingat. dicit quod pater non potest esse iudex in causa filiorum in crimi-
nali, si opponatur, abique alia recusatione. alleg. d. l. qui iurisdictioni. quam
ipse intelligit loqui in criminali. b. & l. lex Cor. fi. de ini.
- d Causa rei. ^f Id est, debitoris & impetrantis. Nam impetrante creditore no
esset dubium.
- e Soluendo. ^f Intellige, ipse reus, alias parum valeret hac distinctio: quia
etiam duos fideiusores suspectus est, ne se liberare velit absoluen- dum: ut
infra ver. prox.
- f §. fin. ^f Iste duos leges probant: si dixit prima, quod interest fideiusoris libe-
rari, quantumcumque debitor sit soluendo, ne habeat necesse mandati actionem
intendere. Secunda dicit interesse creditoris incumbere pignori licet
debitor sit soluendo. Ad idem si quando app. sit. l. 2. in fi. vbi dicitur, quod
qui sua interesse dicit, propriam causam defendit. Et hac iura inducit etiam
Albe. Gal. in questione, an fideiusor possit esse testis pro debitor, de testi.
ver. sed nunquid fideiusor, licet sibi videatur placere superior distinctio etiam
eo casu: mihi placet per iura praedicta, quod licet debitor sit soluendo, eius
fideiusor suspectus est: & a iudicando & testificando repellitur in causa in
qua fideiusor sit. De primo quis dubitat, longe repelli fideiusorem, quam so-
cium, consanguineum, uel dominum, & quam plures. de quibus supra. De
secundo satis patet, quod causa saltem secundario sua est: quod sufficit. Facit
quod no. C. de testi. omnibus. in i. glo. & vide infra de testi. §. primo, eo
ver. quid de fideiusore. Fortius hac procedunt, quando fideiusor se consti-
tuit principalem, & renouauit iuxta formas, quas uide infra, de fideiusori-
bus. Ioan. Andr.
- g Adde quod Bald. in d. l. si cui. §. si dicit, quod si debitor principalis sit so-
luendo, & fideiusor non renouauit beneficium Auth. praesente, quod potest
esse iudex, & testis in causa principali, quia tunc nullo modo vexari potest.
Pro hoc bene faciunt not. per Bartolum in l. si quis ita. de rebus dubijs. per
Cynum & Baldum in l. di. tantibus. C. de testa. per Bal. in l. si. §. si. C. de viti.
rei iud. & quod singulariter not. Iac. But. & Ang. in l. non solum. §. queritur.
ff. de procu. Nec obstat, si dicatur, q. debitor potest definire esse soluendo:
quia respondetur, quod lex hanc vni. timoris considerationem non permit-
tit l. si quis ab alio. ff. de rei iud. Lud. tamen Ro. consil. 382. tenet, quod cedens
nullo modo possit esse testis pro cessionario: etiam si in nihilum teneretur,
succumbente cessionario, propter affectionem: quod simile videtur in fide-
iusore, vt omnino affectus habeat.
- h Principalis. ^f Albe. Gal. hoc tenet: cuius ad litteram fuit iste uersus. & praece-
dens tit. de iudicibus ordinarijs & legatis. in fi. Io. An.
- i Recusandum. ^f Hoc facit dictum Tanc. & Vincen. in decret. postremo. de
appell. Ioan. Andr.
- j Recusationibus. ^f Hac eadem parte hoc dictum. in parte 2. ponit etiam rubricam
in qua remittit nihil videns. Io. Andr. ^f Adde utrum in notorijs possit
recusari: quia de hoc super quo agitur, sit notorium dica.

vbi potest esse imponenda arbitrio iudicis. Host. in c. cum speciali. & ibi c. 1. &
10. And. extr. de app. Arch. in c. quia suspecti. 3. quest. v. Abb. in c. Quintus
lis. in c. co. circa prim. ext. de iure iurando. Idem Abb. Sic. in c. cum uenissent
extr. de iud. idem in cap. 1. extr. de male. excipi potest.

QUESTIONES.

- * 1 An delegatus Papa qui recusat possit exigere a recusate quod
praestet sacramentum malitia. Vide in c. in appellationis. de iur.
cal. lib. 6. per Io. And. & de quod sic.
- * 2 In l. qualem. i. si. de arb. dicit Bal. ibi, quod si delegatus det certa
formam subdelegato pronuntiandi, quod non valet subdelega-
tionem si sit a Papa. Inn. in c. si pro debilitate. de offi. del. vbi idem
videtur dicere Host. contra, quia si delegatus possit limitare iurisdic-
tionem subdelegati, sic delegatus iurisdictionem subdelegati.
- * 3 Quid si delegatus mortuo delegante, de quo ignorabat, pcesit
in causa, & tulit sententiam, nunquid tenet sententia vel iudicium,
gl. ponit in l. eius qui in provincia. ff. si certum petat. vide quod no.
in c. gratum. de offi. delega. & de procu. cauditis & l. quatuor. §. si
ff. qui & aq. & glo. in d. l. eius, tenet quod non. & est glo. super
vers. ignoraret.
- * 4 Quid si opponatur delegato quod ipse est homicida, an per talē
exceptionem debeat repelli a iudicando? Inno. quod non, in cap.
quod super abbacia, de offi. dele.

SUMMARY.

- 1 Exceptiones contra delegatum & iudicem fenda, primo quod est excom-
unicatus, nel suspectus, &c.
- 2 Infamis, an potest procedere, si contra eum non excipitur.
- 3 Ordinarius esse non potest, nisi 25. annum attigerit.
- 4 Monacho vel canonico regulari, quomodo causa possint committi.
- 5 Simples regulares non possunt esse iudices, nisi ex certa scientia domini
Papae.
- 6 Excipi an possit contra eum, quem P. ipa in scriptis uocat a simplici clerico.
Legatus statuto generalis concilij derogare non potest.
- 7 Exceptio de dignitate, in quibus locum habere possit.
- 8 Exceptio pot. esse in iudicio, quod ex plurib. iudicibus maior, & dignior
est suspectus.
- 9 Remittens causam ad superiorem, non potest se amplius de ea intrinsece.
- 10 Delegatus in per re certa, non potest se de alijs intrinsece.
- 11 Exceptio contra delegatum potest fieri de heresi, de infidelitate, &c.
- 12 Exceptio potest fieri contra delegatum in causa criminali, & quae spectat
ad merum imperium ab alio quam a principe.
- 13 Princeps causam criminalem committens sub speciali forma, an postea agi
possit ciuilem.
- 14 Libera causa delegari non potest.
- 15 Iudex an quis sit, nel non, quis cognoscat.
- 16 Delegatio committentis, qui tempore commissionis non habebat iurisdic-
tionem committendi, sed postea habuit, an valeat.
- 17 Excipi potest contra delegatum, quod offendit mandatum literis compre-
bensum: & quid si illud perdidit 23.
- 18 Exceptio de imperitia seu ignorantia delegati ualeat.
- 19 Iudex in quo non est iustitia, non meretur uocari iudex.
- 20 Legatum & fideicommissum, quibus tacite reuocetur.
- 21 Excipitur de iudice, quod partes non audient ad eum ire sine mortis periculo.
- 22 Remoueri non potest ordinarius a iudicio, uel officio, quantum uoluerit.
- 23 Causa si commissi est canonico, expresso nomine canoniciatus, ille uero post
citationem contraxit matrimonium, quid iuris.
- 24 Clericus post citationem episcopus factus, potest subdelegare causam.
- 25 Conservator est, non iudex, qui potest solum defendere a manifestis iniurijs.
- 26 Iudex repellitur ex minori causa, quam testis, quia facilius inueniuntur et
tum iudices, quam unus testis.

8. §. Excipi Potest contra iudicem, quod finita sit eius
iurisdictione: quod fit multis modis. q. d. dic-
it vt s. restat. Item quod est suspectus, quod dicit vt s. prox. ^f Ite
quod excommunicatus. extr. de re iud. ad probandum. de excep.
dilecti filij. & cap. cum inter. & c. exceptionem & c. p. lib. 6. Dic-
it ibi not. 24. quest. j. miramur. & caudimus ff. de iud. cum pre-
tor. etiam si tempore quo recepit re/cr. scriptum, erat absolutus: q. d.
a dicit vt extr. de preben. dilectus. 2. ^a Quis autem cognoscat de hoc.
no. j. de exce. §. 2. ver. sed si hoc. ^b Item q. est seruus ff. de offi. pre-
tor. Barbarius. ext. de re/cr. scriptis. si scitatus. C. de iudicij. seruus. 3.
q. 7.

ADDITIONES.

- a Dilectus. 2. ^f Vide quod plenius ibi scriptum super gl. 2. Io. And. ^f Adde quid
si aliquis est excommunicatus, & hoc constat in vna prouincia, in altera ta-
men ubi est hoc occultum, ipse deputatus iudex procedit, & diffinit causam
an ualeat iste processus. vide Abb. Sic. in cad. no. lram. el. 3. extr. de iure iur.
3. col. & ultra ea, quae ibi per ipsum allegantur: adde text. in arg. in l. 1. C.
test. rex. in c. 2. & pen. extr. qui fil. sine legitimi.
- b Si hoc. ^f Et ibi dabitur plene remissio. Io. And.

¶ **Quest. 7.** infamis §. tria. Item qd est libertus^a secundum quosdam. arg. 3. q. 5. accusatores. 2. & c. nullus feruus. 6. quest. 1. infamis. Itē quod est peritius, vel alius infamis. C. de infam. l. vnica. lib. 10. & C. de transact. si quis maior. & C. lib. 12. de digni. nec famo-
 sis. 3. quest. 7. §. vltim. extra. de rescript. sciscitatus. ¶ **Qui** autem sint infamis. in auro Repertorio, sub tit. de poenis dixi pie nequa nec infamis potest esse assessor, vt ff. de offic. assessor. liberti.
 ¶ **Sed** nunquid infamis potest procedere, si non excipiatur contra eum? Respon. sic: nec enim propter infamiam ab honoribus publicis quis excusatur. ar. C. de decu. lib. 10. nec infamen. & arg. ff. de offic. præt. Barbarius. Item qd est minor. 20. annorum, nisi maior decem & octo annis datus fuerit de consensu patrum, vel et minor 18. datus fuerit a principe. ext. e. cū vicissim. ff. de re. iud. qd. ff. de arbitris cū lege. & hoc in delegato. ¶ **Nā** ordinarius non potest esse nisi 25. ann. attigerit, secundum Azo. & Ro. vt praalle. l. quidam. extr. de ele. cum in cunctis. ff. de mu. & ho. l. ad rem publi- cam. ff. de iudicijs. l. cum præt. §. fin. sed certe praalle. l. quidam. c. videtur dicere, quod ex quo pubes est, possit esse ordinarius: & possit iudicare de consilio assessorum. arg. 3. quest. 7. d. §. tria. De hoc dicitur in pr. c. cum vigesimo. ¶ **Item** quod non est con- stitutus in aliqua dignitate, vel in ecclesia cathedrali, vel collegia- ta honorabili. de rescript. praesent. c. ext. eod. si pro debilitate. & c. cum te consulente. partes tamen bene possunt renunciare huic exceptioni. vt C. de pac. si quis in conscribendo. ¶ **Nunquid** ergo monacho vel canonico regulari causae possunt committi? ¶ **Et** videtur quod sic: vt ext. de priu. cum olim propter in princip. & in pr. c. praesent. lib. i. seu alijs collegiatis, & c. arg. contra, quia a causarum strepitu debent esse remoti. ext. de syndico. c. vno. & C. de rescript. consulti. in fi. nec alicuius forensis negotij debent esse susceptores, nisi de abbatis imperio. & vtilitate monasterij nihilo minus suadente. 1. 6. q. 1. monachi. ext. de post. c. 2. & C. de episc. & clericis. l. repetita. Dico quod nullus potest eis committere, nisi Papa. Nec ob. 16. quest. 1. qui verē. ibi: propter vrgens, & c. quia illud intelligitur secundum praalleg. c. monachi. Abbas pos- set forte sibi committere, quia est in eius potestate. 1. 2. quæ. j. non dicatis. nec etiam Papa commissio valet, nec processus per eos habitus, nisi expressio nomine monachatus seu canonicatus. vt in pr. c. cum olim. arg. ext. de rescript. cum ordinem. & de confir. vti. vel inu. porrecta. & 16. q. 1. de praesentium. nec in hoc est diffe- rentia inter monachos & cano. regulares. ext. de postu. c. 2. Et est ratio praemissa, ne deus eis vagandi materia. ext. de offi. or. quan- to. Nec ob. pr. c. praesent. imo hoc probat: quia ibi dicit, institui- tis. ¶ **Et** hoc ad differentiam regularium, qui non dicuntur insti- tuti in ingressu tria promittunt, quæ habes extr. de sta. mo. cum ad monasterium. in fi. Praemissa autem intellige de simplici- bus regularibus, qui non possunt esse iudices, nisi ex certa scientia domini Papæ: & sic dicunt quidam fuisse declaratum, & super hoc litteram bullatam asserunt se vidisse: vbi autem est talis, qui sit per electionem, vt abbas, & quidam priores: vt extr. de sta. mo. in singulari. in princip. & c. ea quæ in fi. de priuileg. volentes. §. sane. h. vers. hanc in prioribus, & c. tunc satis credo quod valebit com- missio, non expilio noie monachatus. Nā talis est in dignitatestitu- tus: vt in pr. c. praesent. Idem et credo de habetib. ppetuos prio- ratus. Cura Romana committit habetibus perpetuos prioratus, non simplicibus regularibus, nec habentibus officia, vt sacriste, cu- stodi. priori claustrali, camerario, & huiusmodi. ¶ **Quid** si Pa- pa scribit alicui, vocando ipsum simplicem clericum, nunquid potest contra eum excipi, quod non sit in dignitate, vel in eccle- sia honorabili constitutus? Respon. nō. Secus, si delegatus sic scri- beret nisi partes consentirent. quia legatus statuto generalis cō- cilij derogare non potest: vt ext. de preben. dilecto. ¶ **Quid** si dele- gatus Papæ subdelegat: nunquid habet locum praemissa exceptio? Respondeo, sic. Eadem enim ratio est in eo, quæ & in delegato.
 ¶ **Alij** contra. ¶ **Quid** si certus articulus alicui committitur, puta testi- fici examinatio, vel vt coram eo fiat litis cōtestatio? Respon. nō habet locum hæc exceptio: & ideo signanter dicitur in præd. con- tra. si. praesent. causa. ¶ **Item** illa constitutio in ordinarijs locum non habet. ¶ **Item** excipi potest, quod est condemnatus. lege lu- lia repetundarum. i. questio. j. eadem lege. in fin. Item quod fun- ctus est officio, siue bene, siue male pronunciando. ext. de seque- stra. pos. c. j. ex. c. in lris. & c. venerabilis. ff. de re. in iudex & hoc in delegato: secus in ordinario. C. de sent. & interl. om. iud. l. 1. & de accusa. lege. 4. & de senten. ex breui. reci. lege. 2. extra. de matrimo- nio contract. contra interdictionem eccle. capitulo secundo.
 ¶ **Item** quod ex pluribus iudicijs maior & dignior est su- spectus: quia ex hoc alij recusari, alij reuocari possunt, extr. de co- qui. mit. in possess. c. cum sicut. de offic. deleg. cap. fin. §. 1. ¶ **Item** quod iurisdicctio ad tempus data expirat. ff. de arbit. l. si cum dies. ¶ **Si** intra ext. eo. de causis. ff. de iud. l. 2. §. sed iudex. Et hoc nisi de consensu partium & iudicis fuerit prorogata, ut ibi. Et intellige quod ante lapsum termini possunt prozare: non post quam expi- rauit. ff. de preca. l. sed & in mente. & not. ext. eod. si significant

bus ¶ **Sed** nūquid procurator eam potest prorogare? Dic vt ext. eo. cum olim. ¶ **Item** quod causam remittit ad superiorem, vn- de non potest se amplius intromittere. §. §. restat. ver. item per q remissionem. ¶ **Item** quod non est iudex. C. si a non compet. iud. l. fina. C. ne de statu defuncti. si pater. extra. de iudic. at fi. 1. 1. quæ- sio. j. cap. in clericorum. & c. clericus sine. & c. seq. 3. quest. 6. pul- satus. C. vbi in rem act. l. si. ext. de consuetud. ad nostram. vel ratio ne persona statuit ff. de iudi. cum præt. §. fina. in multis exem- plis, vel ratione rei de qua agitur. ext. de fo. comp. c. 1. & c. cum sit. & c. si clericus. 1. 1. questio. 1. experientie, & in concord. quæ sunt infra, versiculo item quod est laicus. Vel ratione cause: ut quia est fiscalis. ff. de officio proconsul. nec quicquam. vel libera- lis. C. de peda. iud. l. placet. vel criminalis, vt j. sequitur. talia enim non delegantur. Vel ratione personæ conuente. extra. de fo. com- pet. si diligenti. 1. 1. quæ. 1. inoluta & c. clericum. 1. quest. 2. & c. cleri- cus vel ratione domicilij extra. de fo. compe. ex parte. de rescrip. dilectus filius lo. vel contractus, extra. de foro compe. Romana. §. contrahentes. lib. 6. vel consensus. eod. ritu. significasti. vel deli- cti. C. vbi de crim. agi oportet. Auth. qua in provincia. 3. q. 6. c. 1. Et sic de alijs ex quibus quis forum sortitur. quod prosequere: ut extra. de for. compe. c. vlt. & j. in tit. de compe. iudi. additione. §. 1. Item non potest cognoscere post mortem predecessoris sui, cui expresso proprio nomine scriptum fuit. extra eod. quoniam.
 ¶ **Item** quod datus est super re certa, vnde de alijs se intromit- tere nequit. C. si a non compe. iud. l. 1. & l. si de proprietate. extra. de offic. del. cum olim. ¶ **Item** quod non potest post annum ab- soluere, quem prius ligauit, eo. titu. querenti. Sed hoc intellige, prout ibi. not. ¶ **Item** quod est furdus mutus, impubes, & perpe- tuor furiosus, & a dignitate propter turpitudinem amotus. ff. de tutor. & curator. da. ab his. nec mandare. ff. de statu. hom. qui fu- rere. ff. de iud. cum præt. §. non autem. & lege Cassius. 3. quest. 7. capitu. infamis. §. tria. ff. de senat. l. 2. & ext. de elect. super eo.

ADDITIONES.

- a Libertus. ¶ In non plene manumisso procedere potest, qui non potest, ordi- nari, alias cum ordinari possit, ergo & iudex dari. §. 4. dist. quicunque. & facit. l. liberti. alle. j. ver. prox.
- b Sciscitatus. ¶ Vide quod ibi no. in glo. 2. & quod super ea dixi, de quæstio- ne, quæ sequitur. Io. And. ¶ Adde vers. seq. quod idem consuluit Rom. cōsi. 297. & Pan. de Cast. consi. 198. Adde quod ad hunc & sequentem uer. sed nun- quid infamis quod si aliquis in habilibus impedimento naturæ procedit, etiam non opposita aliqua exceptione, ut in furioso, quod non ualere processus: quia non est in arbitrio oppositoris huic mederi. Vide Inno. c. sciscitatus. ex- tra. de rescri. Roma. in repe. rubri. de arbi. in 8. col. post principium.
- c Dicere. ¶ Sup. in quantum excludit Impubere. Io. And.
- d Vigesimo. ¶ Et uide quod ibi scripti super fi. 2. glo. Ioan. And. ¶ Adde, qd licet minor 20. annis, pubes tamen sit Rex, & habeat de quorum consilio possit iudicare: quod tamen ad administ. regni non admittitur, ut Old. deci- deus consi. 52.
- e Praesent. ¶ Quam hodie non habemus.
- f Conscriben. ¶ Hoc hodie falsum est, de rescriptis. statutum. §. 1. & §. in nul- lo. & in fi. l. 6. Io. And. Adde, qd cum opinio. Io. And. transit Ale. consi. 77. 2. lib. ubi decidit, qd c. statutum. habet etiam locum, quando sit delegatio inter laicos, & in causis laicorum.
- g Committi. ¶ De regulari canonico ecclesiæ cathedralis, uide quod scripti de rescri. statutum. lib. 6. in prin. ubi etiam inuenies obseruantiam curia.
- h Prioratus. & c. ¶ Lib. 6. Adde quod ualeat commissio facta monacho ha- bent administrationem uel officium in ecclesia cathedrali, licet non fiat me- tio pro monachatu, Rota in anti. deci. decif. 209.
- i Huiusmodi. ¶ De hoc officiali episcopi est expeditum in cle. de rescri. c. 2.
- k Consentirent. ¶ Per decr. statutum. de rescrip. §. in nullo. Dic consensum nō sufficere, ut etiam ibi dixi in §. j. super glo. potest Papa, ubi hæc quæstio not. Io. And. Adde qd Abb. consi. 62. 1. lib. tenet, qd commissio facta per Papam oraculo uiuæ uocis laico, absque eo quod dicat, ex certa scientia, & expri- mat aliquam dignitatem, tenet. alle. Inn. in d. c. statutum.
- l Contra. ¶ Primum tene. ut de rescri. statutum. §. in nullo. lib. 6.
- m Pronunciando. ¶ Vide supra. §. restat. in prin.
- n s. 1. ¶ Iura ista hostie non probat id ad quod inducuntur, si superior habetur regulari, uerum est qd antiqua decr. cum sicut. bene probabat hoc, ubi recula- batur Archiepiscopus Rothomagen. & propter eum collegæ Archi. & Abb. sibi subiecti. & ibi fatebatur Ala. hoc procedere, quādo collegæ subditi sunt suspecto. Facit autem hæc decr. infinuante. hoc eo. tit. & quod post Vincen. dixi de iudic. c. j. super glo. 2. sed communis litera habet reuocari: & tunc uno recusato, siue quo alij procedere non possunt, constat iurisdictionem aliorum reuocari. illa uero clausula, Quod si non omnes. tu, & c. solet attri- bui maiori. & sic facit præd. decr. ultra. §. 1.
- o De causis. ¶ Vide quod ibi dixi post glo. in j. q. Ioan. And. Adde tu, idem esse in qualibet iurisdictione restricta ad certum numerum personarum, saltē localiter, ut per Bal. in l. qui plures. in prin. si. pe. uulg. & pup.
- p Cum olim. ¶ Io. And. 3. glo. & uide quod super ea dixi.
- q Remissionem. ¶ Quæstionem, de uno ex duobus datis cum clausula, quæ re- nunciavit, an penitere possit, uide super regula. mutare. de regul. iur. lib. 6.
- r Et perpetuo. ¶ Secus si non perpetuo. ff. de iud. cum furiosus. Adde tu ad uers. Item non potest cognoscere, quod in arbitrio & procuratore hoc sine dubio procedit, etiam si fuerit facta commissio expresse nomine dignitatis, per compromissum, uel procuratorium non transeat ad successorem. Ita Bat- men ut oibis. §. hæc uerba. ff. de uul. & pup.

Spe. lib. 1. Partic. 1.

§ 2. q. 7. neq; furiosus. ¶ Qui de ceco? Dic vt j. in tit. de sententia. § sequitur. ¶ Item qd est mulier: vnde nec iudex nec arbiter ee potest. ff. de reg. iur. l. 2. & 3. q. 7. d. §. tria. C. de arb. l. 3. q. 5. mulier ee. contra. 2. q. 5. M. Enam extr. de arbit. dilecti. nisi habea iurisdictionem ratione seu iure successionis ff. de acqui. re. do. l. quardam. C. da testa. milt. l. fin. secundum Vbe. sed tunc honestum est quod comittat: nisi aliud sit de consuetudine, vt in pra. c. dilecti. & C. de eman. l. 1. & si. Item quod commisit alteri totaliter vices suas, vnde non potest amplius cognoscere, ex quo alteri cognoscere coeperit: vt §. §. sequitur. ver. & nota quod simpliciter. ¶ Item quod est iudex appellationis, vnde non potest causam alteri committere. C. de iud. Auth. ad hac sed hoc corrigitur extra. c. super questionum. §. intentionis. ¶ Item quod per calumniam tullit in aliqua causa sententiam & inter alios: vnde in alijs merito potest suspectus haberi. ff. de susp. tuto. l. 2. §. nunc videamus. & ff. de ac. l. si cui. §. i. idem & ff. de re milit. l. non omnes. §. a barbaris. extra. de praesum. mandata. 2. q. 3. c. 1. C. de aduoc. diuer. iud. l. 1. ¶ Itē quod est iudeus, vel haereticus, vel non credens, vel nondum baptizatus, sed schismaticus vel paganus, vel alias infidelis, 2. quast. 6. catholicus. C. de hereticis. l. penul. & in Auth. ibi posita. 54. dist. c. nulla. C. de iud. l. fina. extra. de haereticis. c. excommunicamus. §. credentes. 24. quast. 1. audiuimus. 17. quast. 3. constituit. extra. de offic. ordina. quod sedem. extra. de elec. quia diligentia. Item quod est subdelegatus a delegato alterius, quam principis. extra. de appe. c. cum causam. C. de iudi. a iudice extra. eo. super questionibus. §. 1. & cap. pastoralis. in princip. ff. de officio eius, cui man. est iur. l. 2. si. quod dic vt §. §. iam nunc. versu. sed nunquid. ¶ Item quod est delegatus in causa criminali, & que spectat ad merum imperium, ab alio quam a principe, quod fieri non potest. 9. quast. 3. saluo. ff. de officio proconsul. l. nec quicquam. §. omnia. ff. de reg. iuris. omnia. ff. de offi. eius cui man. est iur. l. 1. nisi quando praesens impeditur est: quia tunc potest ipse aliquem ad prouinciam sibi decretam mittere: qui omnia poterit, praeter vitium supplicium, & membri mutilationem. in Authen. collat. 9. de collato. & alijs. capit. u. §. ad hoc autem. quod verum est prius quam prouinciam sibi decretam fuerit ingressus, non post: & nisi quando contingit praesidem proficisci. ff. de offi. l. penul. sed illud delegatus tunc cognoscit: non tamen pronunciat, sed ipse ordinarius ff. ad Turpil. l. 1. §. si his. & ff. ad municipi. ea que. & nisi in proconsule, qui committit cognitionem, sed non sententiam ff. de off. proconsul. l. solent. & nisi in iudice in locum alterius subrogato. C. de offic. eius qui vicem alterius iud. ob l. pen. sed ille habet commendatam, non delegatam iurisdictionem, secundum Ro. & ff. de test. l. 3. §. item diuus. extra. de praesum. literas. ¶ Quid si princeps causam criminalem committit sub hac forma, Causam qua inter tales vertitur, tibi committimus decidendam. actum est primo criminaliter: desistit actor, & vult coram eodem iudice civiliter agere. ¶ Queritur an possit? Dic quod potest, arg. in pra. c. literis. Alij d. de off. dele. l. si in qd hec veneralis est: dic vt ibi. §. ¶ Itē qd est liberalis, quae delegari non pot. C. de pedane. iudi placet de hoc? Et quidem si ipse habet alias iurisdictionem, videt quod idse delegans nam non pertinet, vel delegantis. C. qui pro sua iurisdictione dare dariue possunt. l. vnica. C. vbi & apud quem. l. si ff. de procu. sed & ha. §. defendere. C. de ped. iud. l. 2. in fi. ff. de arb. non distinguemus. §. de liberali. ¶ Sed quis cognosceret de hoc: an sit ipse iudex vel non? Dic quod ipse delegatus, qui ratione incertitudinis iudex est extra. eo. significantib. C. de iur. om. iudic. priuatorum. extra. de resc. dilectus. C. si contra ius, vel vti. pu. l. 2. & lib. 10. de decur. l. generali quod in ordinario indubitatum est cuius iurisdictione certa est, & firma. ff. de iur. si quis ex aliena. ff. ad municip. l. fin. & l. de iure. Alij dicunt, quod delegatus, qui priuatus est, non cognosceret: quia si negatur delegantem habere iurisdictionem, negatur simpliciter delegatum habere iurisdictionem aliquam: sed ordinarius qui cum delegauit, cognosceret. ¶ Sed si negatur mandatum, vt j. versu. item excipitur quod non: quis cognosceret de hoc? Et quidem si ipse habet alias iurisdictionem, videt quod idse delegans nam auctoritas sua facit pro eo. arg. ff. de testib. testium. 37. dist. nobilissimus. C. de sum. trin. liquet. ff. de fide instr. l. fin. arg. contra. ff. de off. eius cui man. est iur. l. 1. & si pretor. Nam & si testes essent io hac causa necessarij, ipse videtur vocandus: quia de iure seu honore eius minuendo agitur. ff. de aqua plu. arc. l. in concedendo extra. de offi. archid. ad hac secundum Vber. l. prius dictum placet. arg. extra. de resc. c. pastoralis. in prin. & c. dilectus filius Ioan. in fi. ¶ Sed si dicatur mandatum reuocatum: vt j. versu. item quod mandatum tum coram quo de hoc cognosceretur? Videtur coram delegato: quia constat quod quandoque habuit iurisdictionem. Contra, quia reuocatum est mandatum: & si iudex esse non potest: & sic videtur causa ad ordinariu remittenda. Vber. dicit, qd si constat euidenter de tacita reuocatione per commissio nem causae alij factum, est negotium expeditum: vt j. versu. item qd mandatum. Si vero merito de hoc dubitetur, ambo conueniat. arg. ff. de excu. tuto. l. iuris peritos. C. vbi cau. sta. l. penul. Tu dic, vt

extra. de resc. cum contingat. & cap. pastoralis. & c. dilectus filius Ioan. in fi. ¶ Quid si committens tempore committionis non erat illius iurisdictionis, quod posset committere, sed postea illa habere coepit: nunquid valet delegatio? Et videtur quod sic, si post ratum habet, quod fecit. arg. C. ad Mace. l. si. ¶ Dic contra. ff. de acqu. rat. hab. l. si ff. de offi. proconsul. obseruare. §. fin. & arg. ff. de acqu. posses. l. qui bona. §. 1. ff. de auto. tuto. l. 1. §. 1. Eadem etiam ratione dico, quod si lis est contestata coram eo, qui putabatur habere iurisdictionem in causa ipsa, cum non habeat, non valet qd sunt acta coram

ADDITIONES.

- a Dilecti. ¶ Ibi vide in gloss. & quod super ea dixi. & de hoc etiam 15. quast. 3. cap. 1. Adde tu Hosti. in Sum. extra. de offi. ordi. §. quis possit esse ordinarius. ubi notabiliter tractat. Item adde Abb. Sicul. post alios in c. Quinquaginta. extra. de in rem.
- b Vber. ¶ De Bobio. Car. contra. 1. 2. vbi de officio aduocati rei. versu. non poterit. Ipsi etiam fuit quod sequitur. Adde quod mulier succedens in dignitate, efficiatur capax iurisdictionis, tener Ang. in repe. l. eam. qu. C. de fideico. & in l. femina. de re. iur. & in l. cum prator. ff. de iudic. ibi dicens, quod per seipsum potest administrare iurisdictionalia. & quod videtur regina Inannam sedentem in solio regali ferentem sententiam capitalem contra illos de Balso. & videtur de mente Hosti. in c. dilecta. de maio. & obe. ubi per illu. tex. dicit, quod licet cura animarum non possit cadere in mulieris quoad exercitum actuale: tamen ius cura potest competere monasterio moniali, vt exercitum committat viro capaci illius potestatis. Et sequitur Ro. de preb. deci. 21. in antiq. vt refert Fel. in d. c. dilecta.
- c A Barbaris. ¶ Hucusque Vber. vbi §. versu. nonne posset.
- d Haereticus. ¶ De hoc satis scripsi eod. titu. si a subdelegato. super glo. puta Ro. tut. 3. ultra prin.
- e Secundum Ro. ¶ Sed hic incidebat alia questio, si per principem delegata est causa meri imperij, an delegatus subdelegat. Glo. in l. vna. C. qui pro sua iurisdic. dicit quod sic. per l. a iudice. C. de iud. & per illam vnam in fi. quae uult non haberi distinctionem causarum. Sed Iac. & Pet. illud intelligunt de causis delegabilibus. Sed cum hi, qui tales causas audiunt ex commissione legis illas non committant, vt §. ergo nec hi, qui habent ex commissione principis, quasi ex maiori parte cause videatur electa persona. Allegant epistolam, liquet. circa fin. C. de summa trinitate. De hoc Cynus ibi in l. vnica. in quarta questione, iure nostro: cum omnia sint ordinarij delegabilia, ut no. 1. de iurisdictione. omnium iudic. versu. secundum canones non procedit hac solutio: sed dicemus delegatos Papa posse, quod possunt ordinarij. Adde, quod gl. in d. l. vna. secuti sunt Barto. Bald. Ange. ibi. Bartol. & Guilel. de Cu. in l. 1. ff. de iurisdictione omnium iud. Ange. consil. 196. incipiente, in causa accusat. & Barto. sequitur Innocen. in capitu. venerabilis. & capitu. fina. de offi. dele. & Abb. ibi.
- f Agere. ¶ Eo casu, quo alias id posset coram iudice competenti, de quo dicitur C. quando ciui. ac l. unic. vide in ultima gloss. est ergo hac questio solum de iudice.
- g Ibi. ¶ Est nona. formatur tamen, cum sententia iam est lata in criminali. fuit etiam questio Glo. 20. & Dama. j. de resc. & omnino vide quod scripsi de resc. dispensia. lib. 6. super uer. ad diuersos.
- h Iur. om. iudic. ¶ Ante medium. versu. sed quid de causa.
- i Dic. ¶ Secundum Vber. ubi §. potest autem. & ver. sequentibus. ubi tra. quae sequuntur.
- k Cognosceret. ¶ Quasi velit hac opinio, quod ordinarius, & si non habet iurisdictionem in causa quam delegauit, habet tamen in aliquibus. & sic cum sit iudex, poterit cognoscere: sed delegatus eius in causa, in qua iurisdictionem non habebat, est priuatus. Sed his non obstantibus, procedit 1. opinio, quod bene probat de cr. si a subdelegato. co. titu. lib. 6. ubi patet, quod exceptio est coram tali proponenda, & ipse habet illam admittere, uel repellere. Et si dicas, esse dubium de probatione, non de propositione, uide quod dixi de excep. pia. super uer. iudex.
- l Vber. ¶ Vbi supra.
- m Habet. ¶ Ipse committens, sed potius uideretur requiri debere ratificatio eius, qui amplius potestatem committentis. De materia tamen ad statuta tenet uide quod scripsi eo. tit. prudentiam. super gloss. 2.
- n Macedonia. l. fin. ¶ Per quam legem, & ff. de iud. l. licet. Guid. de Suza. hoc tenebat. ff. de iurisdic. omnium. iudic. l. cum qui. inducens pro se gloss. C. qui pro sua iurisdic. lege. una. quae mini dicit contrarium dicebat tamen Iacob. de Aretin. quod si delegatus erat electus, non tamen confirmatus, uel iurisdictionem habens, si postea confirmetur, valet delegatio ut nunc: non ut tunc: per leges seq. quae radix iurisdictionis praecessit delegatio nem. Vide ibi Cyn. in pra. l. l. una. in secunda & tertia questio. & dictum Iaco. male procederet de iure nostro, quo omni suo iure priuatur electus ante confirmationem administrans quoquo modo. Sufficiat de electione. cap. auaritia. lib. 6. Adde, quod Barto. in l. 1. C. ubi de crim. dicit, quod quando est defectus in iurisdictione iudicis, si pendente causa iudicij iurisdictione superueniat ex causa de nouo emergente, nullo modo iudicium confirmatur per gloss. ibi. Et est ratio, quia initium iudicij non fuit legitimum, ut l. momentanez. C. qui legi. personam. Si autem iurisdictione superueniat ex causa de preterito, tunc confirmatur iudicium ut ex nunc non ut ex tunc, ut l. obseruare. §. fin. ff. de offi. proconsul.
- o Habet. ¶ Si ordinariam putatiuam iurisdictionem non subditi prorogassent, ualere processus ipsius, ut not. infra de compe. iud. adi. §. 1. uerbo, quid si priuati.

co. a. collect postmodum eam nācatur: nec etiam valet interrup-
tio praescriptionis per talem litis contesta. facta: vt C. ne de sta-
definit. si pater. extra. de indic. at si clerici. extra. de appella. vt de-
bitus in princip. vbi de hoc. Item est etiam si prius habuit iurisdi-
ctionem cognoscendi, sed postea eam perdidit, nam non valet
sententia per eum lata, quod enim nullum est ipso iure, ratum ha-
beri non potest. extra. de elect. c. auditis & 16 q. 3. c. dilectio. §. po-
tēst. & aliter. Item excipitur, q. offendit mandatum literis com-
prehensum: vt C. de man. prin. l. vnica. extra. de off. dele. cū in iure.
& si illud piderit: vt j. de inst. edit. §. restat. ver. illud quoq; &
j. ner. itē quia dicit. de dele. Si autē sit legatus, vel nuncius, seu am-
basiator, & sit nobilis & authentica persona & notabilis, satis
est illi sine litris credendum. 87. distin. nobilissimus. & in authen-
tica. de mandat. princip. C. de summa trinitate. liquet. c. Sed
nunquid mandatum potest per testes probari? Dic vt j. in titulo
de probationibus. §. videndum. Item quod inquisitio, vel eccle-
siae, vel persone prouiso, vel abso. utio, vel suspensio, vel huiusmo-
di sibi commissā sunt, quae non potest alij subdelegare. extra. de
eod. cap. fin. & in decre. Alexan. Papae 4. de offi. deleg. quāvis. d.
Item quod iniunctum est ei, vt personaliter exequatur, quare
committere non potest etiam de partium consensu. c. ti. ca. vlt. c.
ff. de solu. inter artifices. C. de cad. tol. l. vnica. §. si vero. extra. de re
scrip. cum dilecta. vbi de hoc. Item quod datus est cum illa clau-
sula, Ea quae de bonis, & cetera. vel cum illa clausula, Quicquid
post licem moram, & cetera. & ipse vult inquirere & non in
iudicio ordine cognoscere. Item non vult de possess.
sed solum de proprietate cognoscere, quae dicit secundum Papam,
vt no. extra. de rebu. eccle. ali. vel non. capitulo. episcopi. Idem
iuris est etiam in illa clausula, mādamus quatenus vocatis, qui vo-
candi fuerint, super propositionis veritatem inquiratis: vt extra. de
iud. exhibita. §. Item q. est illiteratus & imperitus. de poe. dist.
6. §. quod autem. extra. de poen. & remis. c. omnis. in auth. de iudi.
§. i. col. 6. C. de senten. ex bre. rec. l. secunda. 20. distin. f. 1. c. 1. ex-
tra. de confang. & affinit. c. 1. 36. dist. c. 1. Contra, quia illiteratus
habens causam experientiam potest iudicare. C. de iudi. l. certi.
extra. de consuetud. c. ad nostram. & in praed. auth. & ff. de re iud.
liquidam. Quod & verum est: alia naturalis d. feretio, quae mater
est cunctarum virtutum, viget in eodem: extra. de off. custo. ca. 1.
& 1. quae. v. praesentium. licet quidam dicant illud, quod in praed.
l. certi. dicitur, esse speciale in magistro militum. Item q. ipse
spoliatur. 3. q. 1. redintegranda. extra. de restitu. spoliato. conque-
rente. 2. quae. 1. notum. Item quod est odio, favore, gratia, pre-
ce, precio vel metu, vel promissione, vel iussu alicuius potens
de prauis. 2. quae. 1. 6. c. hoc etiam placuit. extra. de re iudic.
cum aterni. 1. 1. quae. 1. 3. quator. & ca. iniustum. 3. quae. 5.
accusatores. Item quod non habet Deum praec. oculis, nec proce-
dit secundum consuetum vsum causatum, & quod apud eum
est acceptio personarum, nec via regia procedit extra. de accu. qua-
liter. j. de iudic. de cernimus. & ca. nouit. §. licet. extra. de preben.
grauē. vt ecclesie bene. c. vt nostrum in princ. ff. de eo quod certo.
18. loco. quod si Episcopi in fi. Item quod non est in eo iustitia: v-
bi de nec iudex vocari meretur. extra. de verborum significat. c. fo-
rus §. in omni. 24. quae. 1. c. 1. iuxta illud. Si re priueris, nec
pomen habere: eris. arg. l. 8. dist. cor. episcopi. in fi. & 33. distin.
quae. ipsi. & in proemio Digestorum. §. discipuli in fin. §. Item
quod nimis sua prudentie innititur. extra. de consuetud. ca. primo
& ca. ne innitatur. Item quod suas sententias, vel consilium ni-
mis precipitat. 6. quae. 1. quare. 50. dist. ponderet. 2. q. 1. Deus. ex-
tra. de in reg. resit. cum ex literis. Item quod citatus non est de
sua iurisdictione: & hoc in ordinario etiam locum habet. ff. de iur.
omni. iudic. l. fin. & potest ei dici: Ingressus es, vt advena: nunquid
vt indices. 3. q. 6. leges & quae. 5. accusatores. & index cognoscet
tunc, in sua sit iurisdictione: vt §. verfic. item quod causa commissa,
& c. Item quod mandatum sibi traditum est reuocatum. extra.
de appella. ut post. ff. de iud. l. iudicium. & de procu. l. post.
litem sine expresse: ut extra. de procu. in nostra sine tacite, scilicet
quia alteri est missa. ff. de proc. l. si quis cum procuratorio. in fi.
ne extra. de off. dele. pastoralis. §. praeterea. Item Sed nunquid taci-
te reuocatur per omnem causam, per quam & legatum & fidei-
commissum maxime per illam, de qua tractatur. ff. de adimen. le-
gat. l. tertia. & quarta. dicit Vber. 1. q. sic: quia in vltima voluntate
est meriti lucritati ff. mand. h. d. itat. hic autē est honor habēs onus
annexum. Item q. comisit tale crimē qd. lege diuina morte puni-
bat ff. in quodā. §. 4. distin. c. multos. 61. dist. Catinesis. 63. dist.
nouit. Item q. est tale crimen de quo ipse cognoscere non va-
let. 2. quae. 10. 6. ei qui §. diffinitura. ver. cum certa. Item q. punit
in principio litis, vel nimis auster. pcedit. extra. de reg. iur. quod
in premeditatione. 2. quae. 6. ante sententiam. & c. no. ita. Item q.
causa pender coram ordinario extra. de appe. vt debitus extra. co-
dem. gratum. si ce conuerso, ordinarius se non intromitteret de
coram delegato pendente. extra. de purg. ca. cum dilectus. in fi. 1.
Item q. est praesumendum, q. sententiam pro voluntate aduersa-

o. rij ferat. extra. de eo qui mit. in posses. cum sicut o. Item quod
20 partes non audent ad eum ire sine mortis periculo, licet habeant
litteras de saluo conductu: uel nō facit partes securas in eundo &
redeundo ad seut. 3. quae. 10. hortatur. extra. de appe. ex parte.
extra. ut lit. non contr. accedens. 2. Item q. condelegatus obiit,
& causa commissā est sine clausula illa, Quod si non ambo, & c. §.
§. restat. vers. item mortuo vno. Item quia dicit se delegatum a
legato papae nec offendit legatum habere iurisdictionem. arg. ex-
tra. de off. dele. cum in iure. C. de manda. principi. l. vnica sed puto
sufficere, si faciat fidem de delegatione sibi facta: nec est necesse
vt faciat fidem de iurisd. legati: quia sufficit ostendere q. sic agebat,
sic contrahebat: vt ff. ad Mace. l. 3. & 3. quae. 7. ca. infamis. §. tria.
in prin. extra. de offi. legat. nouit. & de senten. excommu. ad emen-
tiam. & hoc propter excellentiam dignitatis ipsius legati. 97.
dist. nobilissimus. C. de summa trinit. l. liquet. P. Item q. aduoca-
tus alterius partis est commensalis eius extra. de appe. ex inuina-
q. c. & de offi. iudic. c. 1. 9. Item q. est criminofus. 32. quae. 6. c.
1. 3. quae. 7. qui sine & c. in gratib. & c. postulatus. & c. infamis. §.
tria in fi. & c. sacerdos. hac in delegato. Item Sed nunquid idem
in ordinario? Videtur q. sic, quia iura praedicta non distinguunt: vn-
de nec nos distinguere debemus. 19. dist. si Romanorum. extra. de
ma. & obe. solita. 2. q. 5. consiluiisti extra. de trans. episc. inter cor-
21 poralia. de deci. qm. Dic q. nullus ordinarius, qd. tolerat, pot. a
iudicio vel offi. remoueri: & ualent q. sūt ab eo nō de merito vir-
tae, sed de officij prate. 3. q. 7. c. sacerdos. §. sed obijci. ar. ex. de pur-
cano.

ADDITIONES.

- a In iure. §. Alb. Gal. tit. de iudi. ordi. & dele. circa medium. ver. sed nunquid fa-
tetur super hac deer. hoc uerum esse in ecclesiastico foro: in seculari dicit se-
cus, quia in eo probari potest per testes. Ale. in auth. de liti. §. presentia. colla.
8. & ut licet iurent, §. quia vero. col. 9. Ad legem proximi resp. illam loqui, cum
commititur administratio.
- b Prin. §. Non allegat. §. cum tamen tex. sit ibi prolixus. ibi in §. sit tibi. & in §.
si permittas. facit distinctiones personarum litigantium, & ementiū fiscalia.
- c Liquet. §. Alias est uer. sub epistola, inter claras. De hoc plenius, j. tit. j. §. su-
perest. uer. quid si deleganti.
- d Quae. 1. Retiata est, quia non inserta lib. 6. ut in Proemio sexti. lib. in
fi. de promissione tamen ecclesiarum dicit, ut eo. tit. is cui. lib. 6. & in cle. eod. tit.
c. uno. & duas quae. 10. de Deo. circa hoc scripsit in praed. decre. is cui
in prin. in quibus delegatus subdelegat partem commissionis, & aliam par-
tem non, & quia ille uer. de inquisitione praemittit, si illa uel aliud faciendum
commititur certo loco: & ibi fieri non potest, tenet alio loco factum. Quod
dicit, ut eod. tit. statim. 2. lib. 6.
- e Vlti. §. Illa decre. §. 2. dicit contrarium, scilicet quod de consensu partium
commititur, nisi in duobus casibus, ad quos retinege hoc dictum.
- f Episcopi. §. Vbi scriptum in glo. sumitur hic. & de hoc etiam j. de rescrip. praes-
entia. §. ratione formae ad h. col.
- g Exhibita. §. De clau. si partes consenserint, procedas hoc modo scripti post
Inn. & alios. de ele. scriptum. post principium.
- h Militum. §. Vide. j. d. elen. prola. §. sequitur in prin. Abde, quod illiteratus
posset esse iudex, tex. & ibi Barro. in l. expertes. de decu. lib. 10. glo. in ca. sci-
ficatus. de rescrip. glo. in c. qui uult. de pe. iust. 6. Bal. in proemio iusti. An-
gelus & Imo in l. quidam consulebant. de re iudicata. Archid. 1. 1. q. 3. sum-
mopere. ubi dicit q. Innocentius. 1. 1. 1. dum prolixas ferret sententias, per
alios faciebat legere. Adde tu quod posset excipi imperitia & ignorantia co-
tra iudicem. & unde Ab b. Sicu. & alios scribentes in d. c. sciificatus. extra. de
rescrip. & aliquid in c. 1. extra. de confang. & affinit. ubi bonus tex.
- i Aeterni. §. Lib. 6.
- K Renocatum. §. supra uer. sed si dicatur testis, qui hoc cognoscit.
- l Vber. §. Ad litteram ubi §. uer. sed nunquid.
- m Annexum. §. Eo. ti. ca. pastoralis in prin. ff. de mu. & ho. muneris. §. iudicandi.
- n In fi. Vide §. §. restat. ad fi. uer. item finitur per litem.
- o Sicut. §. In antiqua. ut dixi §. uer. item quod ex pluribus.
- p Liquet. §. Et hoc maxime, quando legatus faceret suas litteras publicari, ut
no. j. hoc tit. §. superest. uer. quid si deleganti.
- q Cap. j. §. Dic ut ibi in ult. gl. & uide quod super ea scripti. Gul. An. in tit. de
recu. 3. colum. distinguebat, an iudex cum illo commensali habeat consilium
& tractatum super ordinanda causa: & tunc ordinatur, an non: & tunc non re-
cusatur. Vel aut propter defectum uel inaequalitatem de dicit iudex commen-
salem, & tunc non recusatur: ut in praed. c. j. & ff. de posu. l. j. §. ait prator. & C.
eodem. prouidendum. aut alias illum habuit, & tunc recusatur. Vel distingue
da est qualitas clientuli, uel qualitas iudicis, ex quibus uariari potest, & non
potest oriri suspicio. Bene conuenit quod scripti post Hosti. cum quaerit, qd
de casu conuerso: cum iudex est commensalis aduocati. in praed. decre. i. sup.
ult. gloss. in fin. Adde quod Host. ut refert & sequitur Abb. in c. j. de off. iudi.
concludit quoad *rimum, quando aduocatus est commensalis iudicis, quod
si aduocatus esset uersutus & malitiosus, & nimis improbe promoueret pa-
trocinium, & assisteret semper iudici, tunc considerata persona iudicis & astu-
tiae aduocati, superior debet arbitrari, an hoc sit legitima causa recusandi:
alias cessantibus praedictis, an possit recusari: quia non est tanta suspicio,
si aduocatus est domesticus iudici: sicut pars, quia causa non est sua, sed partis.
Quo ad secundum, si iudex est commensalis aduocati, sentit quod recusari
possit, quia facilius mouetur iudex ad petitionem superioris, quam subditi.
arg. c. uisus. 1. 6. q. 2.
- r In delegato. §. Contra scripti post Hostien. eodem titulo, cum super, in fine
magnae gloss.

Spe. lib.1. Partic.1.

cano constitutus. & 2. q. 7. lator. §. hoc edito. non de officio. De hoc. j. titu. proxi. versicu. queritur an. ¶ Item quod. si pupillus, vel vidua, vel debilis, vel diutino morbo fatigatus, vel scholaris, vel legatus, vel gratia testimonij vocatus, vel causa iudicandi, vel appellationis, vel tutelae exercenda, unde non tenet coram vobis respondere: vel quia coram tali litigo. In his enim c. lib. potest alius eligi, & forum retocari. extra. de fo. compe. ex t. more. b. de offi. deleg. significantis. s. 7. dist. defensionis. C. quando l. operatur inter pupillum & vid. l. vnica. C. ne filius pro patre aut. habita vt ff. de iud. l. 2. extra. da dila. c. fin. ¶ Item quod defectus est in rescripto. Super quo dic. vt j. de impugna. rescript. ¶ Item quod est is indifcretus: unde pupillus non potest esse iudex. C. de sal. mo. l. 1. extra. de reg. cum virtum. de consang. & affin. c. 1. ¶ Item quod non habetis iurisdic. unde non potuerunt partes vos iudicem facere. C. de iur. omni. iud. priuatorum. extra. de for. comp. significantis. & c. Romana respon. l. lib. 6. ¶ Item quod etis laicus, qui non potest esse iudex in causa clerici. in auth. vt clerici apud proprios episcopos col. 6. & de san. episc. §. si quis contra. & C. de episc. & cler. auth. clericus. & auth. statuimus. extra. de foro compe. c. si diligenti. l. 1. q. 1. c. inoluta. vel ecclesiastica: puta decimarum vel matrimonij, & huiusmodi: vt extra. de iudi. c. de iudi. c. seq. & c. car. si. & de offi. del. cum te. vbi de hoc. de rescripti. presen. c. de arbitris. c. contingit. 10. dist. c. 1. extra. de constit. ecclesia. 96. dist. bene. extra. de reb. ecclesi. non alie cum laicis. ¶ Quid si causa commissa est alicui canonico expresso nomine canonicatus, ille vero post citationem contrahit matrimonium? Dic quod si causa est spiritualis, non cognoscet. extra. de clericis coniu. diuersis sed si iam lis sit contestata, vel contraxit cum virgine, bene cognoscet, si vult privilegio clericali gaudere, qd potest vt 26. distinctio. vna. Secus si cum vidua, quia nec tunc potest vt privilegio clericali. s. 3. distinctio. quilibet. & in constit. Gregorij X. de bigamis, altera citationis. lib. 6. lo. de Deo. d. ¶ Quid si postquam citatus, sit episcopus distans ultra duas dietas? Dic quod poterit subdelegare causam. arg. extra. de excep. olim. & de offi. deleg. c. fin. §. j. Nec obstat extra. de testi. c. presentata. & de eo qui mittitur in pos. cau. rei. l. c. 2. si bene intelligantur. ¶ Quid si fiat monachus? Dicit Ioan. de Deo, quod potest procedere de licentia abbatis, si erat lis contestata: nam & ei potest causa committi. vt s. ver. nunquid ergo: secus secundum eum, si non erat lis contestata, vt in pre. ver. ¶ Item excipitur, quod non exhibet mandatum suum: vt C. de man. princip. l. vnica. extra. de offi. deleg. cum in iure. Quid si illud perdidit? Et dic vt j. in tit. de iustu. edi. §. restat. ver. illud quoque. Item q. cum sint plures iudices, vnus sine alijs citate vel procedere nequit, si alius excusauerit. extra. de offi. delega. prudentia. De quo dicitur j. de cita. §. iam de citatione. versu. porro. & sequentibus. ¶ Quid si in rescripto, in quo Papa mandat alicui prouideri, est illa clausula, Vos, vel alter vestrum exequamini, & c. Dic q. tunc vnus potest altero irrequisito procedere: & sic obtinuit: & vide super hoc decre. Ale. §. Sed quid si plures sint consules, vel collegi in eodem officio, & coram uno illorum sit stipulatio: nunquid poterit coram alio super eo agi & procedi? Et videtur quod sic, quia vnum est officium, & vna iurisdic. Habent enim officium & iurisdictionem a municipio, quod iudex vnus vice fungitur ff. de offi. procon. meminisse. respon. j. ff. ad muni. magistratus. 6. q. 3. citote. l. 5. q. 7. episcopus nullius. extra. de offi. deleg. vno & c. fin. arg. contra. extra. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. ¶ Super hoc dicunt quidam, quod aut stipulatio fuit concepta coram illo, eius proprio nomine expresso: vt quod dictum fuit, Promitto tibi solvere quod T. consul iudicabit: & tunc non committitur stipulatio apud alium. Aut eius proprio nomine non expresso: vt quia dictum fuit, Promitto tibi solvere, quod consul iudicabit: & tunc sic argu. ff. de condit. & demon. nonnunquam. ff. de leg. j. si haeres nominatim extra. de offi. dele. quoniam abbas. & c. cum super. ¶ Sed queritur quae impotentia impedit iudicem, ne possit committere causam, cum interesse non potest? Respondeo, impotentia iuris, quia cum nihil habeat, nihil committere potest. l. 1. q. 7. Daibertum. extra. de rescripti. sciscitatus. Impotentia vero facti non impedit commissionem, extra. de offi. deleg. si pro debilitate. & c. pastoralis. sed tunc condelegati subdelegatum admittere non tenentur. extra. de offi. deleg. coram. quae dic vt s. §. sequitur videre quid sit officium ver. verum cum causa. ¶ Item quod non est iudex mens. C. vbi in rem act. l. fin. 3. q. 7. pulsatus. extra. de iud. at si clerici. extra. de consuet. ad nostram. C. de iur. omni. iud. in criminali. l. 1. q. j. clericus sine. & c. seq. ¶ Item q. non est is iudex, sed conseruator, qui potest solum defendere a manifestis iniurijs, nec potest manum extendere ad ea, quae iudicalem requirunt indaginem: vt extra. de offi. dele. statuimus. lib. 6. h. Sed nunquid conseruator potest committere vices suas alteri? Dicit potest q. sic, in quo ipse habet causae cognitionem: puta in cognoscendo, vtrum iniuria vel offensa sit manifesta, vel non: in alijs aut non: vt extra. de offi. deleg. c. si. Et nota quod hodie nullus potest esse conseruator, nisi solum episcopi, abbates, & canonici cathedralium ecclesiarum.

praesertim in dignitatibus constituti. Item nullus potest esse conseruator eius, qui suus est conseruator. ¶ Item si de alijs, quae de manifestis se scienter intromiserit, potestatem vel iurisdictionem alij exercendo, eo ipso p. mensum ab officio est suspensus, & pars hoc procurans in expensis aduersario condemnatur. ¶ Item nullus debet habere conseruatorem, sibi subditum, exceptis Regib. & haec habentur in const. Ale. quarti, de officio delegati. quia de conseruatoribus. ¶ Item q. est iudex pedaneus, qui non potest cognoscere de causa liberali. C. de ped. iud. l. 2. C. de iudic. l. quorties. Vel rationalis qui non potest cognoscere de causa ingenuitatis. Cuius causa sta. agi del. iam dudum. Vel de alijs minoribus magistratibus, qui non cognoscunt de magnis. C. de deien. ciuit. defensores. In auth. cod. tit. ff. de iur. omni. iud. magistratibus. Vel quia cognitio iure communi, vel municipali interdita est vobis: vt ibi, & ff. ad munitionem. ¶ Item q. non potestis vos intromittere, quia in hac causa bene vel male pronuntiastis: vt s. dixi. nec item q. si iudex, vel quia appellatum est a vobis. 2. q. 6. in fi. C. de app. eos. in prin. ex. de app. ut debuit. vel causa est a teri commissa. C. de testam. l. cōsulta. extra. de offi. deleg. pastoralis. §. praeterea. ¶ Alias aut potest esse iudex, quicquid non prohibetur. ar. ff. de iud. cū prator. ¶ Item generaliter quodcūq. opponitur contra testē, & contra iudicem potest opponi minor enim causa iudicem quam testem. ¶ Item q. facilius inueniunt centum iudices, quam vnus testis: fm Vber. & nota. 3. quaestio. v. capitul. 1. quod simpliciter non approbo. b.

ADDITIONES.

- a Queritur an. Debet dicere tit. 2. in fine. & ibi remittam. & facit litera corrupta ad id, quod dicam infra tit. 1. in prin.
- b Tenore. ¶ Et c. ult. vbi de hoc.
- c Praesen. ¶ Quam non habemus.
- d De Deo. ¶ De hoc & de monacho, de quo sequitur, plene scripsi de rescripti. statutum lib. 6. super gl. habentibus igitur. & ubi Ioan. de Deo hoc tractet, ibi dixi.
- e Intelligentur. ¶ Quia decre. presentata. loquitur in arbitrio, qui non delegat. in decre. 2. ille Abbas, qui iurat in Angliam, non subdelegauerat, quod utiliter fecisset, si in rescripto erat clausula, Quod si non omnes.
- f Excusauerit. ¶ Questionem quam disputavi cum collega vere impedito, sed non excusato, vel hinc non facta, procedit socius. Vide super regula, cum qui certus. de regulis iur. lib. 6.
- g Ale. ¶ Decreta. em illam non vidi, sed nunc est expeditum, non solum in executoribus, sed etiam in iudicibus, eodem titulo, cum plures lib. 6. ubi etiam dicitur, quod praenunciens excludit collegas, nisi in causis ibi positis. Subditur etiam, quod perpetua iurisdictionis facta per unum, prodest collegae, an vero prodest adiuncto, ibi satis scripsi super verbo, eo casu.
- h Libro sexto. ¶ Alias differentias inter conseruatores & iudices, videntur, eo. tit. c. ult. in glo. pen. & super eo. lib. 6. & ibi etiam posui de materia conseruatorum per modum summae 16. membra: an vero dari possint ab alio, quam a Papa, ibi scripsi quod non super verbo, & etiam. Et scias quod Marti. de Fano propter decre. illam, statuimus, fecit de conseruatoribus vnam magnam gl. quam non curo propter decre. ult. eo. tit. & utrobique notata satis plene.
- i Conseruatoribus. ¶ Cuius mentem habes hodie eo. tit. c. fi. lib. 6. & ibi expeditur, quod non committuntur nisi citationes, & sententiarum denuntiationes: ubi etiam corrigitur quod de canonicis ecclesiarum cathedralium dicebatur in illa, ubi etiam prouidetur, quod ultra vnam dietam quis non trahatur, sed ut ibi scripsi super verbo, dietam. Forma conseruatoriarum, quae dicitur concilio Vieni. in multis tollit illam constitutionem, & permittit iudicalem in agnitionem, & subdelegari totum, & trahi ultra dietam: dummodo non ultra quatuor. Et ex hoc vidi dubitari de pluribus: & sic primum, si monasterio habenti membra in diuersis diocesis, dentur conseruatores in diuersis locis cum illa clausula, an iniuriato vno conseruatore praesente, vel infra dietam, possit coram alio trahi ad quatuor dietas, sed non ultra, quod videtur fieri posse, cum verba, quae ponderanda sunt, & debent aliquid operari de dec. ad audientiam de priuile. si Papa. §. primo. in fi. lib. 6. sint clara: & sic eis est standum. Nam ambiguitate cessante, cessat quaestio voluntatis, ff. de lega. tertio. ille aut ille. §. primo. & l. non aliter. in prin. ¶ In contrarium facit ratio decre. lib. 6. de rescripti. statutum & clem. eo. tit. c. 1. Item & si iudex fecerit: q. tas hoc suggerit. Facit. ff. de aqua plu. arden. l. in summa. §. Labeo. in fi. 4. dist. erit autem. Solum enim cum urgens ratio id flagitat: haberi debet ratio quatuor dietarum. C. de dila. l. 1. arg. ff. qui satis. cog. l. de die. §. fin. Seruari igitur debent iura de dieta loquentia, quando fieri potest, & sic clausula ciuilitur intelligatur: & quantum minus fieri potest discrepet a iure: & si verba non patiantur. Facit 2. q. 1. paratus. de rescripti. cam. de offi. dele. ex parte. 2. ff. de ius. voc. l. quamuis. C. de inof. testa. si quando. Item cum litera sit odiosa, quia per eam praeiudicatur ordinari potestati, de rescripti. ad hanc & clausula odiosa ledens eum, qui cum dispendio a longe trahitur: contra iura praedicta. Facit. C. de exact. trib. apparitores. in fi. & in auth. vt diff. iud. §. haec autem omnia. ergo restringenda est: vt de fil. praeb. c. 1. lib. 6. & de reg. iur. odia. ff. de act. & obli. in honorarijs. §. p. de bo. s. lib. si patronus testa. §. si patroni filius. maxime cum hoc veretur in commodum utentis, ff. de usufr. si cuius. Et quia talis fuisse vñ mens principis: ne graue damnum alteri inferatur: concordantias vide de priuile. in his. in gl. 2. quae mens prauale ret verbis. de ele. si poliquam. §. cum concol. lib. 6. fin. qui p. uel. credenda. ad Ter. l. 2. §. si mater. de execu. tuto. scire oportet. §. aliud. de pacis. tale patet. §. pater. si conseruator praesens est persona iniuriatus, vel alia noua causa esset suspectus impetrantis: subdelegatus forma id patitur: si non patitur vel subdelegare non vult, tunc isti monasterij adirent remotius: & cessaret superius dicta. Facit de offi. dele. c. plures. §. j. lib. 6. Est secundu dubia de clausula illa multis hodie in conseruatorijs usitata: scilicet: praesentibus. post quinquennium

quoniam minime ualueris, an daret post quinquennium iurisdictionis, quo ad ece-
pratenere q non ut scripsi in pral. decre. ult. in ult. glo. eo. tit. lib. 6. Tercio
dubitarur concessit supra di iudiciali indagine, & quod subdelegare pos-
sit etiam totum, & non obstante constitutione Bonif. per se & alios procede-
re etiam his, qui de iure possunt esse delegati, sed non sferuatores; ut ca-
nonici ecclesiarum cathedralium, quos constat delegari & subdelegari pos-
se per decre. de refr. statutum lib. 6. & dubium sumitur ex decre. si pradi-
ca. eo. tit. & potissime quo ad illas, quae requirunt iudicalem indaginem; proce-
dit dubium, fortificatum per illud uerbum; conferuatores; & iudex; quod in
quastione ponitur. De facio fuit nuper hac quastio mihi de Apulia delatas
quam adoptiuo communicauit, qui illam disputauit; & mecum tenuit; q iste
non est purus delegatus; sed est conferuator; & habens potestatem prorogata
ad quendam communicauit. Sed decre. ult. pral. de off. del. s. lib. 6. apte pro-
bat; q ex beneficio literarum competit conferuatori committere; necesse
habet committere personis in dignitate; uel personatu constitutis in eccle-
siis cathedralibus uel collegiatis. Clausula igitur q possit p se uel alius; utilis e i
hoc; quia exceptis citationibus & deneciationibus sententiarum, non poterant co-
mittere, modo possunt ex vi clausulae p dicta. Non sunt aut priuilegiati circa
personas, q. si de ea est pmissio. Stat igitur in suis finibus, uirtus clausulae, maxime
in materia restringibili, qualis est ista, q iudiciorum ordinem tollit, & extendit
ad futura, q simplex iurisdictione delegata non facit de refr. ad hac. & c. fi. & ui-
de q scripsi in pral. decre. ult. lib. 6. super verbo, dictam, & dic qd nomen
& officium conferuatoris retinet, licet eius iurisdictione amplietur; ut dixi in
decre. pral. statum. Et fateor eum iudicem, sed non simpliciter delegatum
sed delegatum conferuatorem; & sic non obstat illud uerbum, conferuator,
& iudex; imo facit pro. & facit ipsius conferuatoris descriptio, quam po-
tuit in summa praedicta in princip. Et quomodo prorogatum primam natu-
ram retinet, uide extra. e. tit. de off. dele. p. & G. ad fi. ult. gl. & super ea si
latius uidere vis, quare quastionem de qua s. copiose & subtiliter pertracta-
tum, scilicet, quod teneat in totum subdelegatio. Secundo quod solum ad
iudicalem indaginem. Tercio quod in membro teneat, & hoc placuit, ut
supra.

a Vber. ¶ Vbi supra. uer. nonne in genere. Adde, quod si in provincia, in qua
sunt dati conferuatores, sint aliqui legati nati, ad quos inferentes iniurias
monasterii appellent de sententia contra eos latis a conferuatoribus, qd
legati quouis modo non possint se intrinsecus de gelis per conferuatores
nec ualeat constructio, quod a sententia conferuatorum appelletur ad leg-
atos uel metropolitano. Ita consuluit Petr. de Anch. consil. exxi. incipi-
ente, In Christi nomine. in primo dubio. Delegatus etiam datus super
uolentis & iniuriis illatis alicui monasterio, potest per viam inquisitionis
procedere.

b Approbo. ¶ Nec ipse Vber. approbat: quia etiam dixit se dixisse, ut da-
ret causam studendi: & de principali dicto loquitur auctor, non de proxi-
ma ratione dicta. Certum enim est, quod testis esse non potest, nisi habens sa-
cium notum.

QV AESTIONES.

- * 1 An delegatus teneatur sequi consuetudinem delegantis, an lo-
ci ubi est, an ius commune? no. i. 2. dist. c. fi. & lo. An. ext. de consue-
tude super rub. in nouel. & in Spe. de fe. s. i. uer. sed pone de eo qui
mittitur. & Inn. in c. postulat. de fo. comp. & c. Romana. de sent.
ex lib. 6. & tenet q constructio rei debet seruari, nisi ratione co-
tractus, uel delicti fortiori forum.
- * 2 In li. cum ipse ff. de exco. tu per hanc l. soluit. Vber. de bo. ta-
talem quastionem. Pone quod delegata fuit causa certo tempore
finienda, & per reum stetit, forsan pluribus exceptionibus usum,
quo minus infra id tempus causa finiretur: nunquid ultra id tem-
pus poterit delegatus cognoscere? & dicit quod sic per hanc l.
ad quod facit petenda C. de temp. in inte. rest. peten. & l. intra uti-
li. ff. de min. & ibi gloss. super verbo gratem. & in auct. ut spons. lar-
gi s. hic quoque & infra sentit Guido de Suz. aliud est in causa in
qua statuitur triennium. ut in ciuili, & biennium in criminali: quia
ista nunquam durat, ut no. in auct. de ap. s. j. Nicol. de Neap.
- * 3 Si habenti iurisdictionem mandatur aliquid explicandum, an
uideatur iniunctum ut ordinario, an ut delegato? no. in l. ius ciui-
le. ff. de inst. & in In. & Vin. in c. licet. extr. de off. ord. Alberi. in l.
saep. audiui. ff. de offi. pref.
- * 4 An delegatus cognoscens de causa ante receptionem literarum
delegationis processum ualeat? Bal. in l. eum qui de iu. om. iu-
gl. in l. instar. C. de iur. fi. q non. contra no. in l. i. C. qui pro sua iur.
no. in c. conuictus. de rest. spo.
- * 5 Quod episcopus potest esse delegatus imperatoris in causa ec-
clesiae, & not. quod in causa ecclesiae super re ecclesiastica contra
laicum iudex secularis est iudex. Anton. de But. in c. inter dilectos
de fid. inst.

¶ Bal. de iudice delegato.

OMNIS delegatus dicitur pedaneus iudex, excepto eo, q dele-
gatur a principe in s. i. uer. omnis autem. Gui. & Cyn. qui pro sua
iurisd. l. j. in fi. Bar. Delegatus ab inferiore a principe non potest co-
mittere receptionem testium: secus in auditoribus curiae uel alijs domi-
ni papae. vteo tit. s. i. uer. sed nunquid & uer. seq. tamen isti audi-
tores nil possunt diffinire sine speciali mandato papae, & facta pri-
us relatione. G. & uide c. j. de of. dele. in cle. & an isti auditores do-
mini papae sint ordinarij uel delegati, uide in Spec. de off. indi. s. i.
uersi. quid de auditoribus ubi tenet, quod in audiendo habent ordi-

nariam potestatem, secus in diffiniendo. Item an vacante sede Apo-
stolica possint iura eorum exercere, & generaliter de materia au-
ditorum, uide Spec. de aud. p. totum. Qualiter autem referre de-
beant, uide in Spec. de dila. s. qualiter. uer. fin. contrahens potest
nec conueniri nisi coram delegato, quia idem est forum ordina-
rii & deleg. de fo. compe. dilecti. per Innoc. Electus ab una parte
non potest committere vices electo ab altera parte in s. sequitur
a. in prin. G. An impediens exercitium delegati iurisdictionis
qui non sunt in literis nominati, possint a delegato puniri. eod. s.
uersi. quid ergo. G. An delegatus possit inuocare brachium secula-
re, tene quod sic in delegato papae. uer. sed nunquid. alle. Innoc. e.
extr. ca. significauit, & illa clausula, inuocatis, & c. non addit, sed
exprimit. G. ¶ Tercius, qui datur ex officio auditoris contradic-
tum, ut no. ff. de iudi. l. obseruandum non potest alteri committe-
re vices suas. ponit eo. s. uer. item potest. quod est no. G. Vide qd
no. ff. de arbi. l. sicut ubi no. q animi motus non pr comitti. ¶ Im-
peditus cognoscere de impedimento iuris, non pot comittere al-
teri vices suas: secus, si impedimento facti. e. s. uer. uerum. G. ¶ Si
pmittit causa trib. & tunc vnus erat mortuus, vñ nulla pmissio, q
pmissio est indiuidua triu sentit. s. restat. uer. qd si causa. G. Prima
uerior, arg. ff. de arbi. l. Pedius s. i. cum si. & l. non d. ftingemus. s.
cum plures. & l. sicut. Nam non transit ad heredem rescriptum
no ppetuati eo. s. uer. qd si impetraui. G. q expirat morte, ut co-
siliu, pceptu no. Secus in pmissione re integra. e. s. uer. ite mortuo.
G. quia commissio depedit a mera voluntate, & voluntas mor-
te finitur, sed pceptum ab auctoritate est, q est no. dignu. Vide
j. de ar. s. pceptum. De consilio uide j. de appella. s. lata. & de ar-
bi. s. an possit. ¶ Quomodo intelligitur re integra, uide j. de iudi-
ordi. delegato. ¶ Tempus compromissi non detrahatur de tem-
pore instantiae, nisi in causa appellationis. e. s. uer. sed nunquid de
tempore. q no. uide j. de app. ante ti. de app. s. ille, qui copromit-
tit. & j. c. pen. ¶ Si per statutu assignatur mensis ad diffiniendu
causam, tñ eo decurso adhuc durat instantia usq; ad trienniu, de
iure communie. e. s. uer. quid si statuto. G. subaudi, si terminus sta-
uitur iudici: secus, si liri, ut l. pperandum. C. de iudiciis per Cyn. ¶
Et finitur officium delegati transactione. e. s. uer. fi. Officium di-
co, no iurisdictione. ff. de conditione indebiti. l. eleganter s. si quis.
Nam adhuc si pronunciaretur, ualere sententia, ergo no est fin-
tus iurisdictione, sed officio: quia non det amodo partes suas in-
terponere. G. ¶ Si petitur rescindi a reo principale instrumentum,
ut usurarium: ista causa non dicitur esse cu iudice uisore, & ideo fra-
ter fideiusoris potest in ea esse iudex. in s. superest uidere qs. ad fi.
G. ergo in prohibitoria facta iudici seculari, ne capiat interim reum,
no extenditur ad fideiusorem pceptus, secus in fideiusore iudicatu
solui. Facit ff. mand. l. creditor. in prin. No ob. C. de diuer. refer. l. si
libellu. quia ibi in libello supplicatorio no in conuentionali. Item
j. plurius responsio ad interrogata. no. Bal. ¶ Infamis pot proce-
dere. si non opponit in s. excipi pot. uer. sed nunquid infamis. G.
Nec obstat q no. ff. de inf. l. secunda. s. miles & de sena. l. Calvus.
q det intelligi ope exceptionis, non ipso iure. Bal. & no. & uide j.
e. s. exceptio. ¶ Simpliciter monacho uel regulari canonico non co-
mittunt cause, et si officiu aliquod gerat intra claustrum, ut quia
sit sacrista, uel prior claustrij, camerarius, uel custos, & c. secus si sit
paelatus uel prior ecclesiae. s. uer. nunquid ergo monacho. G.

¶ Nota q c. statum. de refr. locum habet, siue papa deleget, si
ue delegatus papae subdeleget, scilicet plenam iurisdictionem: se-
cus si comittatur unum articulu cause. e. s. uer. quid si certus. G. in alijs
ordinarijs hoc non habet locum. ff. de iudi. l. si. Bal. & no. ¶ Causa
simpliciter comissa, intelligitur comissa ciuili & criminalis: de re
scriptis. e. dispendia lib. vi. in nouella. Bal. ¶ Post lapsum termini
non pr prorogari iurisdictione, in uer. item q iurisdictione. G. ¶ Cau-
sa criminales no delegant, nisi a principe. uel eius delegato. uer. fi.
ite q est. C. qui pro sua iurisdictione. l. i. in fi. ¶ Quod nullu est ipso
iure, non pr ratificari. uer. quid si comittes. G. & c. communia nri-
usq; iudi. l. secunda. Bal. ¶ Qñ est pceptu alicui, quod personali-
ter exequatur, non pr committere et de partium voluntate, quia
partes non possunt mutare forma mandati. uer. item quod iniun-
ctum. G. ff. de pollic. Bal. ¶ Exceptio criminis non potest opponi
ordinario, quando in resider in officio. uer. sed nunquid idem. G. uide
j. e. s. uer. infamis. ¶ Si sunt duo collegae, & est copromissum
parere mandatis unius, & alter procedat, an comittatur stipula-
tio? Non, si nomine proprio: secus, si appellatio. uer. sed quid si
plures sunt consules. G. l. pe. ff. iudi. fol. & s. c. s. tepus ppromissum.

¶ De Legato.

Rubrica.

Auctor in hac Rubrica nihil est adiutus per suos practicos, q spe-
cialiter de legatis nil tractauerunt in libris: de qb. dixi in pmo,
saluo q p Ros. adiutus fuit in materia de procuracionibus legato-
rum, q uide j. s. superest. uer. illud quoq; vq; ad uer. legatus quo-
que. quia in libel. iuris canonici posuit Ros. rubri. de procuracioni-
bus.